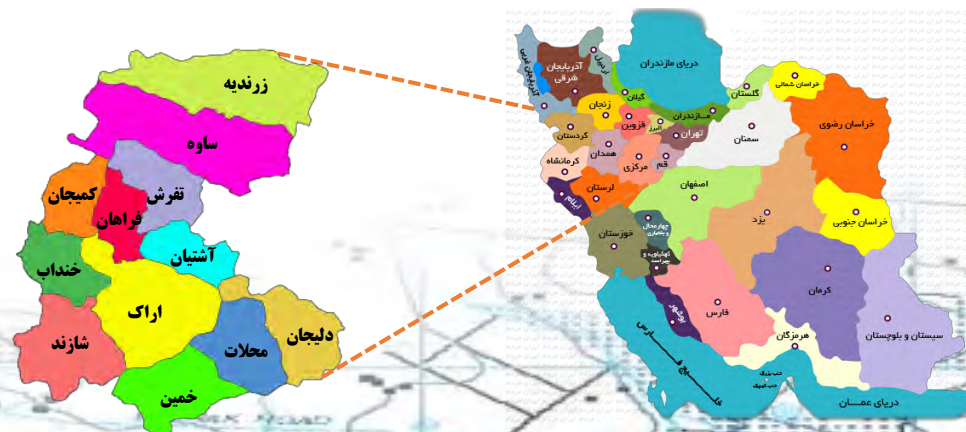

عدم تعادل‌های منطقه ای استان مرکزی

زمستان ۱۴۰۲

پیشینه تاریخی استان مرکزی:

نام استان مرکزی برای اولین بار در سال ۱۳۲۶ خورشیدی مطرح گردید. در آن سال استان مرکزی (به مرکزیت تهران) پهنه وسیعی از مرکز کشور شامل شهرهای تهران، قزوین، ساوه، قم، دماوند و محلات بود. در سال ۱۳۳۹ شهرهای اراک و کاشان به استان مرکزی اضافه شدند
سرانجام در سال ۱۳۵۶ با انتقال مرکز استان از تهران به اراک، نام مرکزی بر روی استان باقی ماند.

استان یکم کشور شامل:
زنجان، قزوین،
ساوه، سلطان آباد
،رشت و تنکابن

استان مرکزی واقع
در استان تهران

تشکیل استان مرکزی
مستقل شامل شهرهای
اراک، ساوه، قم، خمین
، تفرش و کاشان

حذف کاشان
از استان
مرکزی

اضافه شدن
سربند و
دلیجان

حذف قم از
استان
مرکزی

استان مرکزی
کنونی شامل ۱۲
شهرستان

تقسیمات سیاسی استان مرکزی

راهنما

- نقاط شهری
- ▲ مرکز شهرستان
- مرکز استان
- استانهای مجاور
- مرکز شهرستان

تهیه کننده: منصوره داوودی جم

وضع موجود

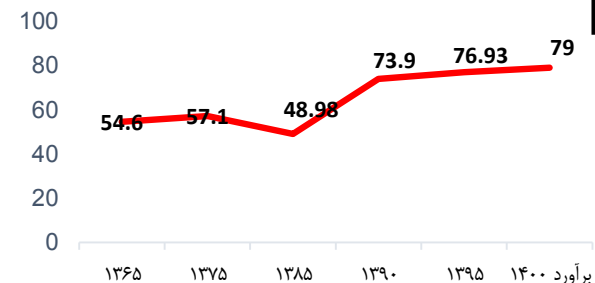

مساحت: ۲۹۱۹۶ کیلومتر مربع
رتبه ۱۴ کشور

جمعیت استان: ۱۴۶۳۰۰۰۰
رتبه ۱۹ کشور

ضریب شهرنشینی: ۷۹ درصد
رتبه ۷ کشور

بعد خانوار: ۳,۰۵
رتبه ۲۸ کشور

کاهش بعد خانوار

رشد ضریب شهرنشینی

نرخ باسوادی: ۸۷
رتبه ۱۴ کشور

سهم نسبی کهنسالان ۶۵ ساله و بیشتر در جمعیت استان: ۷,۶
رتبه ۳ کشور

نسبت جوانی جمعیت استان (سهم جمعیت زیر ۱۵ سال): ۲۱,۸
رتبه ۲۴ کشور

وضع موجود

نرخ مشارکت اقتصادی: ۳۶,۶ درصد
رتبه ۲۹ کشور

نرخ بیکاری: ۷,۳ درصد
رتبه ۴ کشور

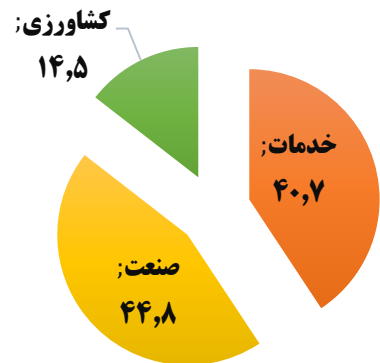

نسبت اشتغال: ۳۳,۹ درصد
رتبه ۲۹ کشور

سهم اشتغال بخشهای اقتصادی

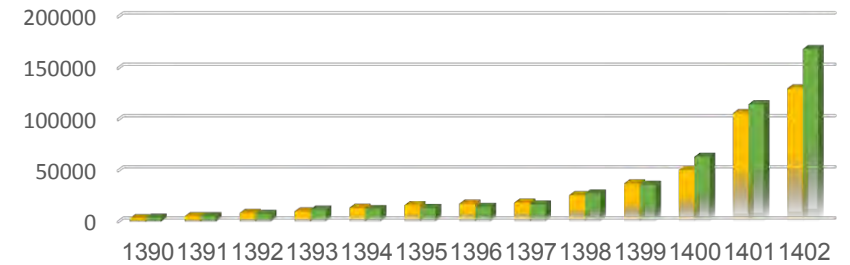

کشاورزی	صنعت	خدمات
۱۴,۵	۴۴,۸	۴۰,۷

تولید ناخالص داخلی بدون نفت: ۹۹۷۴۳ میلیارد تومان
رتبه ۱۵ کشور

درآمد عمومی استان
مصوب ۱۴۰۲: ۱۳۰۴۶ میلیارد تومان
عملکرد ۱۰ ماهه: ۱۶۸۶۸ میلیارد تومان
رتبه ۱۰ کشور

عملکرد (سبز) جنوب (زرد)

ارزیابی شاخص محیط کسب و کار
رتبه اول کشور

توانمندی‌ها و مزایای استان مرکزی - صنعت و معدن

وجود بیش از ۵۹۲ معدن

وجود بیش از ۵۹۲ معدن مختلف در استان: سولفات سدیم، سنگ‌های تزئینی (تراورتن، مرمریت، گرانیت و سنگ چینی)، وجود ذخائر عظیم پلاستیکی آهن و تیتان، مواد فلزی (آهن، سرب و روی، طلا، مس و...)، خاک‌های صنعتی (کائولن، فلدسپات، بنتونیت و...)، مصالح ساختمانی (گچ، سیمان، شن و ماسه و..)

دارای دو منطقه ویژه اقتصادی

دارای دو منطقه ویژه اقتصادی مستقر در شهرک خصوصی کاوه (با تعداد ۶۰۰ واحد) در ساوه و سرزمین ایرانیان در زرنديه

استقرار ۴۸ شهرک، ناحیه و قطب صنعتی

استقرار ۴۸ شهرک، ناحیه و قطب صنعتی (۲۰ شهرک صنعتی، ۱۸ ناحیه صنعتی (۳ شهرک مصوب «امیرکبیر، آجرسفال، شازند»، ۴ ناحیه مصوب «نیم‌ور، خنجین، آشمسیان، سمقور») و ۱۰ قطب صنعتی)

قطب ملی و فراملی فعالیت‌های صنعتی

قطب ملی و فراملی فعالیت‌های صنعتی (در حوزه‌های تجهیزات و ماشین‌آلات و نیروگاهی، صنایع غذایی، تجهیزات پزشکی، پتروشیمی، شیمیایی، پالایشگاهی و صنایع تبدیلی کشاورزی) و خدمات فنی مهندسی و مهندسی

استقرار ۲۱ صنعت ویژه و مادر بالای ۵۰۰ نفر کارکن در استان

استقرار پتروشیمی شازند با ظرفیت بیش از ۱۸۰۰۰۰ تن در سال

توانمندی‌ها و مزایای استان مرکزی - کشاورزی

رتبه‌های برتر استان مرکزی

رتبه اول صادرات ماهیان زینتی

رتبه دوم تولید انار

رتبه دوم تولید طالبی

رتبه چهارم تولید گوشت قرمز و لوبیا

رتبه پنجم تولید گل‌های شاخه بریده و گیاهان زینتی

رتبه پنجم پرورش ماهیان زینتی

رتبه ششم تولید پسته

رتبه هفتم تولید بادام

رتبه هفتم میزان رشد خرید گندم

رتبه نهم تولید تخم مرغ و ذرت علوفه‌ای

رتبه دهم تولید کشمش و انگور

رتبه دهم تولید گوشت مرغ

توانمندی‌ها و مزایای استان مرکزی – حمل و نقل

✓ قرار گرفتن در
مسیر شاهراه‌های
ارتباطی شمال به جنوب و
غرب به شرق کشور

✓ مرکز تبادل کالاهای
تولیدی در کشور از طریق
آزادراه‌ها و بزرگراه‌های
استان

✓ عبور راه آهن
سراسری شمال به
جنوب و غرب کشور

✓ وجود فرودگاه
اراک با امکان
حمل بار و مسافر

توانمندی‌ها و مزایای استان مرکزی - گردشگری و میراث فرهنگی

<p>ابن‌الله العظمیٰ اراکی (ره)</p> 	<p>مشایخ و مفاخر استان مرکزی</p>	<p>امام خمینی (ره)</p>
<p>ابن‌الله الحاتورالدین عراقی (ره)</p> 	<p>میرزا تقی خان امیر کبیر</p> 	<p>پروفسور محمود حسینی</p>
<p>قائم مقام فراهانی</p> 	<p>شهید دکتر مصطفیٰ چمران</p> 	<p>دکتر محمد قریب</p>
<p>فتح علی واشقانی فراهانی</p> 	<p>کریلایی کاظم ساروقی</p> 	<p>عباس اقبال استیانی</p>
	<p>ملا احمد نراقی</p> 	

**بهشت مفاخر
ایران**

استان مرکزی از جمله
استان‌های نخبه پرور کشور
است.

تعداد مفاخر کشور بیش از
۴۵۰۰ نفر که یک چهارم
(۱۱۰۰ نفر) آن مربوط به
استان مرکزی است

توانمندی‌ها و مزایای استان مرکزی - گردشگری و میراث فرهنگی

۲۵۰۰ اثر تاریخی شناسایی شده در سطح استان که از این تعداد ۹۲۰ اثر تاریخی ثبت ملی شده است.

۶۰ اثر ناملموس

۳۰ اثر طبیعی

وجود ۲۳ مناطق نمونه گردشگری

وجود ۲۰ هتل و مهمانپذیر

۱۴ موزه (حمام تاریخی چهارفصل اراک، مفاخر، حسن پور، سالار محتشم و...)

دارای جایگاه ویژه
در بخش انرژی
کشور و قطب تولید
انرژی های پاک

استقرار پالایشگاه نفت
امام خمینی به عنوان
یکی از مهمترین
پالایشگاههای نفت کشور
با توان تولید ۲۵۰ هزار
بشکه در روز

استقرار نیروگاه
حرارتی شازند با
ظرفیت تولید
۱۳۰۰ مگاوات برق

استقرار یکی از
بزرگترین
نیروگاههای گازی
خصوصی کشور در
رودشور شهرستان
زرنديه با ظرفیت
تولید ۷۸۹ مگاوات
تولید برق در سال

توانمندی ها و مزایای استان مرکزی - انرژی

عبور خطوط انرژی
اصلی شامل نفت و
فرآوردهای آن

عبور خطوط ۵۶ ،
۲۰-۴۲ ، ۶-۱۲
اینچ گاز از استان

عبور خطوط انتقال
برق سراسری ۴۰۰ و
۲۳۰ ولت

بهره برداری از شرکت
مانا انرژی خمین (تولید
پنل های خورشیدی) با
ظرفیت تولید ۱۵۰۰
مگاوات ویفر سیلیکونی

استان مرکزی مرکز تبادلات انرژی کشور

وجود سه گمرک در مناطق اراک، ساوه، منطقه ویژه اقتصادی ایرانیان زرنديه

وجود طرح های عمده زیرساختی جهت توسعه صادرات و تجارت خارجی استان :

پایانه صادراتی گل و گیاه محلات (موجود)

سایت نمایشگاهی اراک (موجود)

✓نمایشگاه دائمی سنگ نیم ورمحلات (موجود)

✓مجموعه نمایشگاه دائمی گل و گیاه محلات

✓(در مرحله تحویل و عقد قرار داد)

✓پایانه صادراتی پسته زرنديه (واگذاری زمین)

✓پایانه صادراتی انار ساوه (صدور جواز تاسیس)

صادرات غیر نفتی به ارزش بیش از یک میلیارد دلار

به ۱۰۱ کشور جهان

اقلام عمده صادراتی از گمرکات استان:

مواد پتروشیمی، کالاهای صنعتی، فلزات، سنگ و مواد

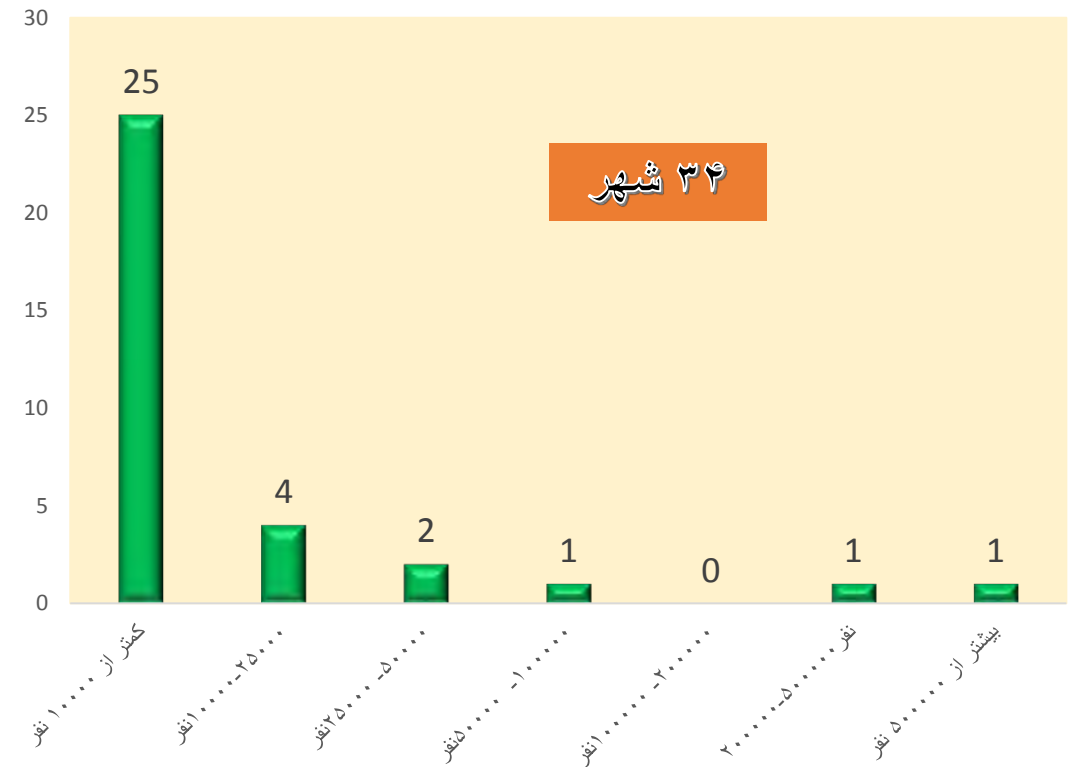
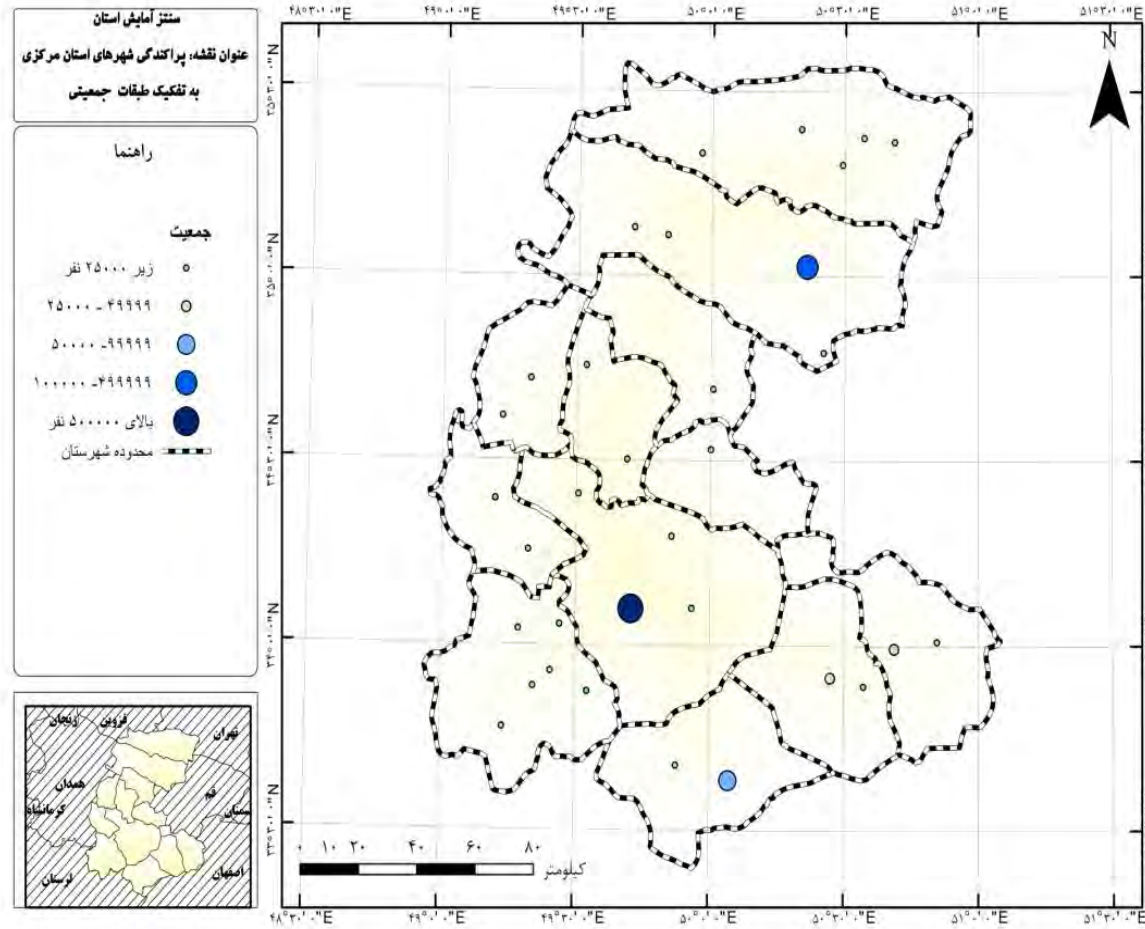
معدنی

جمعیت و سرزمین

وضعیت استان مرکزی از لحاظ جمعیت و سرزمین

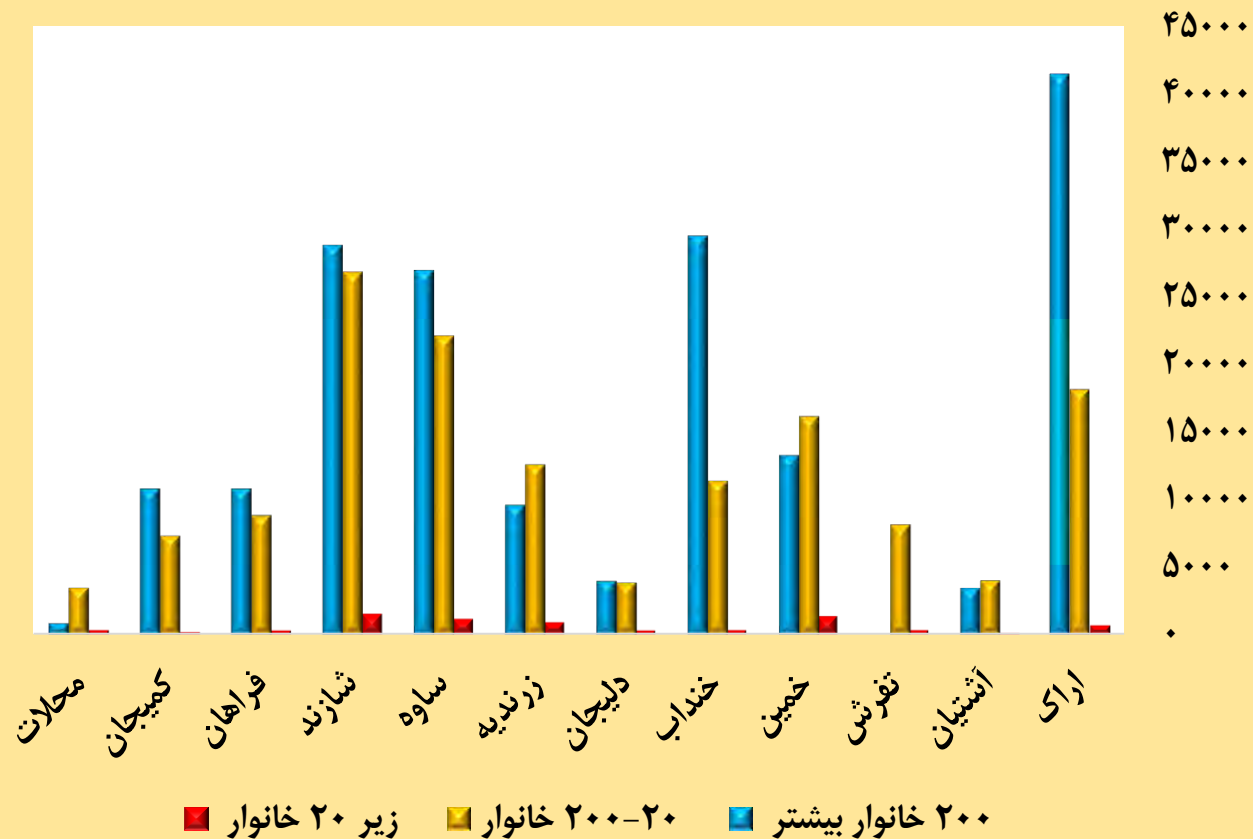
عنوان شاخص	واحد سنجش	استان	کشور	رتبه	سهم %
برآورد جمعیت (هزار نفر) - ۱۴۰۰	کل	۱۴۶۲,۸	۸۴۰۵۵	۱۹	۱,۷۴
	شهری	۱۱۵۷,۱	۶۳۸۷۶	۱۸	۱,۸۱
	روستایی	۳۰۵,۷	۲۰۱۷۹	۲۵	۱,۵۱
تعداد شهرستان	شهرستان	۱۲	۴۵۷	۱۵	۲,۵۵
تعداد شهر	شهر	۳۴	۱۳۹۵	۱۷	۲,۳۸
نرخ شهرنشینی	درصد	۷۹,۱	۷۱,۴	۷	-
تعداد دهستان	دهستان	۶۷	۲۶۷۴	۱۸	۲,۴۶
تراکم جمعیت	نفر	۴۸,۹۶	۴۹	۱۹	-
تعداد آبادی های زیر ۲۰ خانوار	آبادی	۷۴۳	۲۳۱۸۶	۱۹	۳,۲۰
تعداد آبادی های بالای ۲۰ خانوار	آبادی	۸۶۱	۳۹۰۹۸	۱۹	۲,۲۰
مساحت	کیلومتر مربع	۲۹۱۹۶,۲	۱۶۳۰۸۴۷,۹	۱۴	۱,۸

از نظر طبقه‌بندی آمایشی جمعیتی، استان مرکزی دارای ۲۹ روستا-شهر (شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر)، دو شهر کوچک (۲۵ تا ۵۰ هزار نفر)، یک شهر متوسط کوچک (۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر)، یک شهر متوسط بزرگ (۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر) و یک شهر بزرگ (۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر) می باشد، این استان فاقد شهر میانی (جمعیت ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار نفر) است.

وضعیت روستاهای استان به تفکیک شهرستان

طبقه بندی روستا بر اساس جمعیت ۱۳۹۵

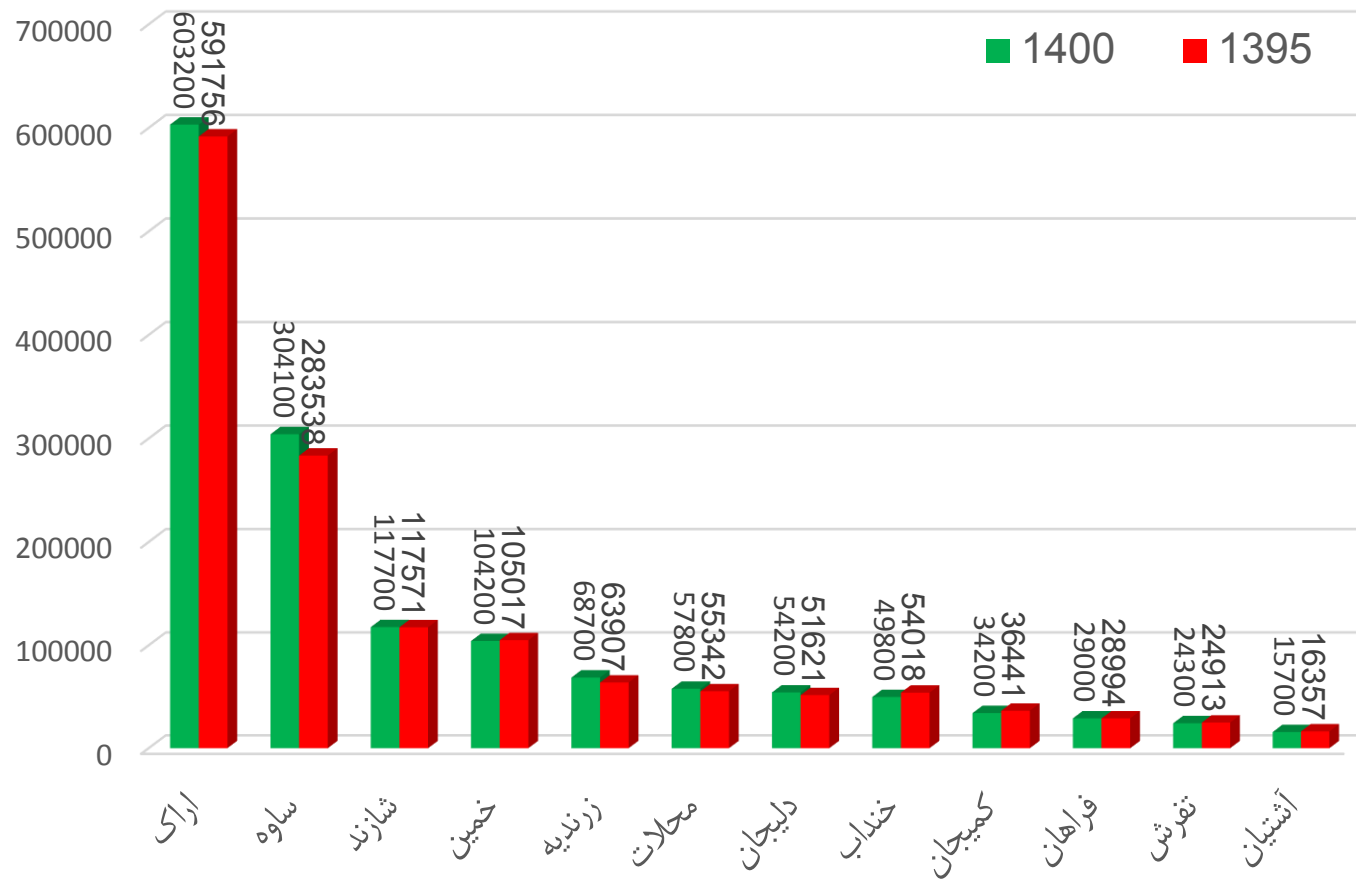
شهرستان	تعداد آبادی آمار نامه ۱۳۹۹		
	خالی از سکنه	دارای سکنه	جمع
کل استان	۳۹۹	۱۰۵۷	۱۴۵۶
آشتیان	۹	۳۴	۴۳
اراک	۲۶	۱۲۵	۱۵۱
نقرش	۱۱	۷۵	۸۶
خنداب	۷	۸۱	۸۸
خمین	۳۱	۱۴۹	۱۸۰
دلیجان	۱۸	۴۴	۶۲
زرنديه	۷۲	۱۰۳	۱۷۵
ساوه	۷۲	۱۷۶	۲۴۸
شازند	۲۸	۲۰۸	۲۳۶
فراهان	۸	۶۴	۷۲
کمیجان	۶	۵۱	۵۷
محلات	۱۹	۳۹	۵۸

جمعیت شهرستان‌های استان در سالهای ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

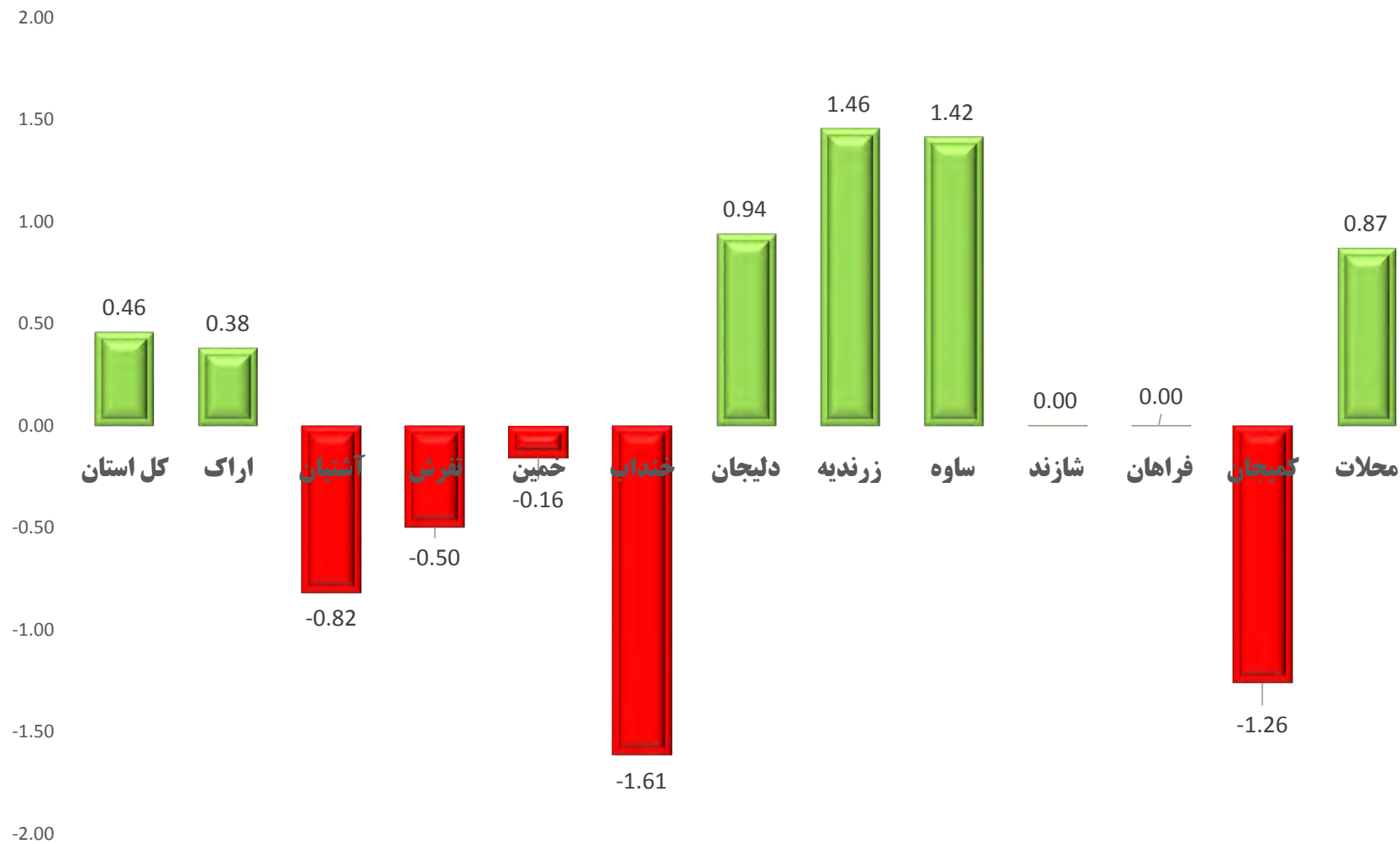

جمعیت شهرستان‌های استان در سالهای ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰						
۱۳۹۵			۱۴۰۰			شهرستان
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل	
۷۰۳۷۲۴	۷۲۵۷۵۱	۱۴۲۹۴۷۵	۷۲۱۳۰۰	۷۴۱۵۰۰	۱۴۶۲۸۰۰	استان
۲۹۱۵۱۱	۳۰۰۲۴۵	۵۹۱۷۵۶	۲۹۷۸۰۰	۳۰۵۳۰۰	۶۰۳۲۰۰	اراک
۸۱۱۹	۸۲۳۸	۱۶۳۵۷	۷۷۰۰	۸۰۰۰	۱۵۷۰۰	آشتیان
۱۲۵۲۳	۱۲۳۹۰	۲۴۹۱۳	۱۲۳۰۰	۱۲۰۰۰	۲۴۳۰۰	تفرش
۵۲۰۴۱	۵۲۹۷۶	۱۰۵۰۱۷	۵۱۵۰۰	۵۲۷۰۰	۱۰۴۲۰۰	خمین
۲۶۱۵۶	۲۷۸۶۲	۵۴۰۱۸	۲۴۱۰۰	۲۵۸۰۰	۴۹۸۰۰	خنداب
۲۵۲۴۹	۲۶۳۷۲	۵۱۶۲۱	۲۶۵۰۰	۲۷۷۰۰	۵۴۲۰۰	دلیجان
۳۱۴۵۰	۳۲۴۵۷	۶۳۹۰۷	۳۴۲۰۰	۳۴۵۰۰	۶۸۷۰۰	زرنديه
۱۳۸۶۶۷	۱۴۴۸۷۱	۲۸۳۵۳۸	۱۴۹۳۰۰	۱۵۴۹۰۰	۳۰۴۱۰۰	ساوه
۵۸۴۳۳	۵۹۱۳۸	۱۱۷۵۷۱	۵۸۴۰۰	۵۹۳۰۰	۱۱۷۷۰۰	شازند
۱۴۳۴۰	۱۴۶۵۴	۲۸۹۹۴	۱۴۳۰۰	۱۴۷۰۰	۲۹۰۰۰	فراهان
۱۷۹۵۶	۱۸۴۸۵	۳۶۴۴۱	۱۶۷۰۰	۱۷۴۰۰	۳۴۲۰۰	کمیجان
۲۷۲۷۹	۲۸۰۶۳	۵۵۳۴۲	۲۸۵۰۰	۲۹۳۰۰	۵۷۸۰۰	محلات

مقایسه جمعیت شهرستانهای استان در سال ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰

نرخ رشد جمعیت استان و شهرستانها در سالهای ۱۳۹۵-۱۴۰۰

توزیع مهاجرت داخلی استان بر حسب محل اقامت قبلی، دوره ۹۵-۹۰

محل اقامت قبلی	شهر	آبادی	اظهارنشده	جمع
شهرستان محل سرشماری	۵۶۱۵	۸۸۸۸	۳	۱۴۵۰۶
سایر شهرستانهای استان	۱۷۹۸۳	۴۱۷۵	۱۹	۲۲۱۷۷
جمع داخل استانی	۲۳۵۹۸	۱۳۰۶۳	۲۲	۳۶۶۸۳
شهرستانهای سایر استانها	۴۱۲۷۱	۳۲۵۱	۴۸	۴۴۵۷۰
خارج کشور				۱۳۷۱
اظهارنشده				۶۵
جمع کل مهاجرت				۸۲۶۸۹

در فاصله سالهای ۹۵-۱۳۹۰ مجموعاً ۸۲۶۸۹ نفر در استان جابه جاشده اند. از این تعداد، محل اقامت قبلی ۳۶۶۸۳ نفر (۴۴/۳ درصد) داخل استان، ۴۴۵۷۰ نفر (۵۳/۹ درصد) استانهای دیگر، ۱۳۷۱ نفر (۱/۶ درصد) خارج از کشور بوده و ۶۵ نفر (۰/۰۷ درصد) نیز محل اقامت قبلی خود را اظهار نکرده اند.

مهاجرت در استان مرکزی

- در دهه ۵۰ شمسی با رشد تعداد کارگاه های صنعتی در استان مرکزی و نیاز به نیروی کاری که در این کارگاه ها احساس میشد **جذب نیروی کارگری از استان های همجوار** در شهرهای استان بخصوص ساوه و اراک را منجر شد.

- از سوی دیگر از آنجا که استان مرکزی در همجوار شهرهای بزرگی همچون تهران، اصفهان و... قرار دارد و این شهرها نسبت به استان مرکزی از محیط شایسته و مناسبتری برای جذب و سکونت طبقه خلاق، نخبگان و صاحبان سرمایه و دانش برخوردارند بنابراین منجر به خروج و **مهاجرت این طبقه تاثیر گذار از استان** گردیده است.

یکی از مولفه های مهم برای رسیدن به سازمان فضایی مطلوب و خلق ثروت بر پایه توسعه پایدار، **نگهداشت و جذب نخبگان و صاحبان سرمایه و دانش** می باشد، مهاجرت این قشر از استان تهدیدی جدی در این زمینه می باشد.

اقلیم

وضعیت اقلیم استان

آب و هوای استان به علت وجود کوه‌های مرتفع، مجاورت با حاشیه مرکزی ایران، همجواری با بخشی از منطقه حوض سلطان، کویر میقان و حوزه آبریز دریاچه نمک و همچنین قرار گرفتن در محل تلاقی دو رشته کوه البرز و زاگرس، دارای آب و هوایی متنوع است:

آب و هوای نیمه بیابانی: حدود ۳۸ درصد مساحت استان مرکزی در منطقه نیمه بیابانی قرار دارد. این اراضی بین کوهستان و بیابان واقع شده است. خاک‌های این مناطق برای کشاورزی مناسب و استفاده از آب قنات و رودخانه در این نواحی میسر است. بیشتر قسمت اعظم مراتع استان در این نواحی قرار دارد. تراکم جمعیت در این ناحیه نسبتاً زیاد است این نوع آب و هوا را در ساوه و زرندیه می‌توان دید.

آب و هوای معتدل کوهستانی: تقریباً نیمی از مساحت استان را این نوع آب و هوا در برگرفته و سرزمین‌هایی را که بیش از ۱۵۰۰ متر ارتفاع دارند

آب و هوای سرد کوهستانی: ۱۲ درصد از اراضی استان مرکزی که در ارتفاعات واقع شده‌اند، آب و هوای سرد دارند. وجود برف دائمی در قله‌ها، حاکی از آن است که میانگین دمای گرم‌ترین ماه سال نیز بسیار پایین است. مراتع مرغوب استان در این نواحی واقع شده‌اند. شعبات رودخانه‌های دائمی استان از این مناطق سرچشمه می‌گیرند. تراکم جمعیت در این نواحی چندان زیاد نیست.

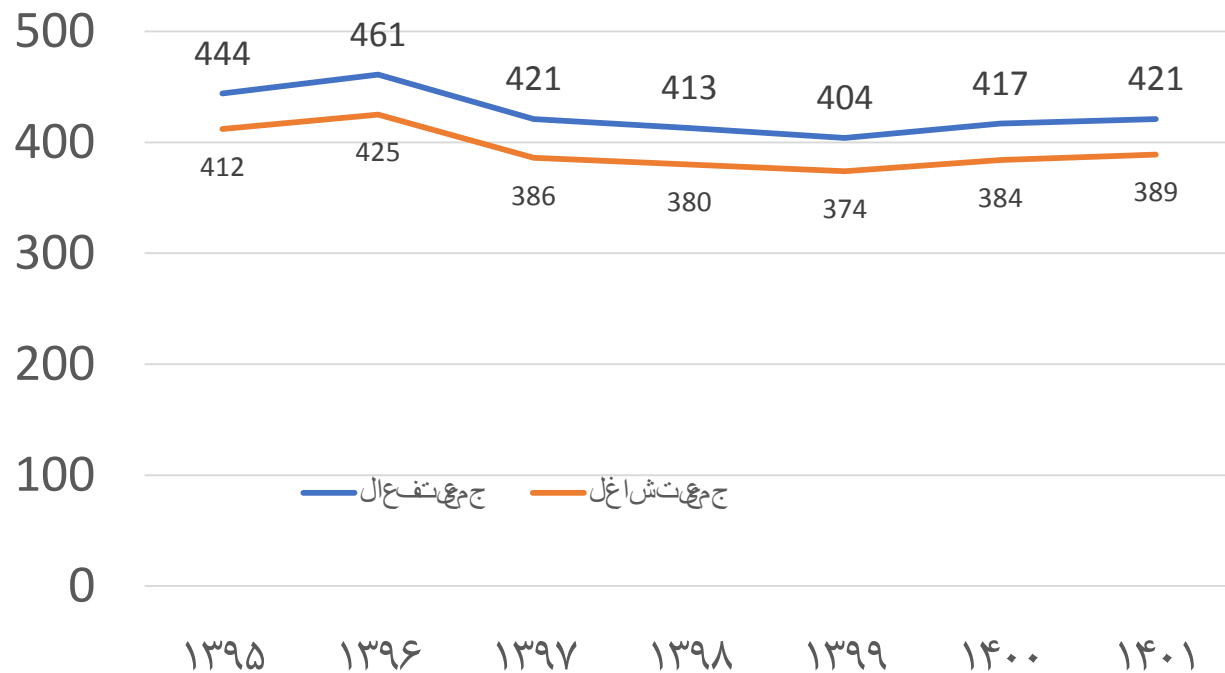
رطوبت: به علت تنوع آب و هوا، میزان رطوبت و باران در مناطق مختلف استان یکسان نبوده و از الگوی بارندگی متنوعی برخوردار است. رطوبت هوا در شهرستان‌های این استان نیز یکسان نیست. در مناطق کوهستانی، ریزش‌های جوی اغلب به‌صورت برف و در مناطق کم ارتفاع بیشتر به‌صورت باران ظاهر می‌شود. شمال استان در بخش زرند جزء کم‌باران‌ترین و ارتفاعات شازند در جنوب غرب از پر باران‌ترین مناطق استان بشمار می‌روند.

میزان بارندگی سالانه شهرهای دارای ایستگاه‌های همدیدی از بدو تأسیس تا پایان سال ۱۴۰۱ (میلی‌متر)

نام شهر	بیشترین بارندگی سالانه	کمترین بارندگی سالانه	متوسط بارندگی سال زراعی بلند مدت	متوسط بارندگی سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱
آشتیان	۴۴۳,۸	۱۳۹,۵	۲۷۱,۶	۲۱۴,۳
اراک	۶۲۴,۴	۱۵۴,۴	۳۱۱,۸	۲۳۷,۴
تفرش	۴۶۴	۱۶۹	۳۱۶,۵	۲۲۲,۹
خمین	۵۱۴,۲	۱۳۸	۲۹۶,۶	۲۴۱,۷
خنداب	۵۷۲,۵	۱۱۷,۷	۳۰۹,۳	۲۱۲,۷
دلیجان	۳۰۵,۲	۸۸,۵	۱۸۲,۳	۱۴۶,۳
ساوه	۲۹۷,۹	۷۶,۶	۱۹۲,۸	۱۳۹,۶
شازند	۹۶۱,۶	۲۷۶,۳	۴۹۰,۱	۴۱۲
غرق آباد	۴۸۱,۵	۱۸۱,۷	۲۹۰,۲	۲۱۵,۶
کمیجان	۵۳۲,۵	۱۶۹,۳	۲۸۰,۶	۲۰۳,۸
محلات	۴۱۶	۱۰۵,۱	۲۳۹,۴	۱۸۲,۷
فرمهین	۴۱۹,۱	۱۲۶,۲	۲۵۲,۵	۲۳۷,۰۴
میانگین استان	*	*	۲۸۳,۱	۱۹۳,۵

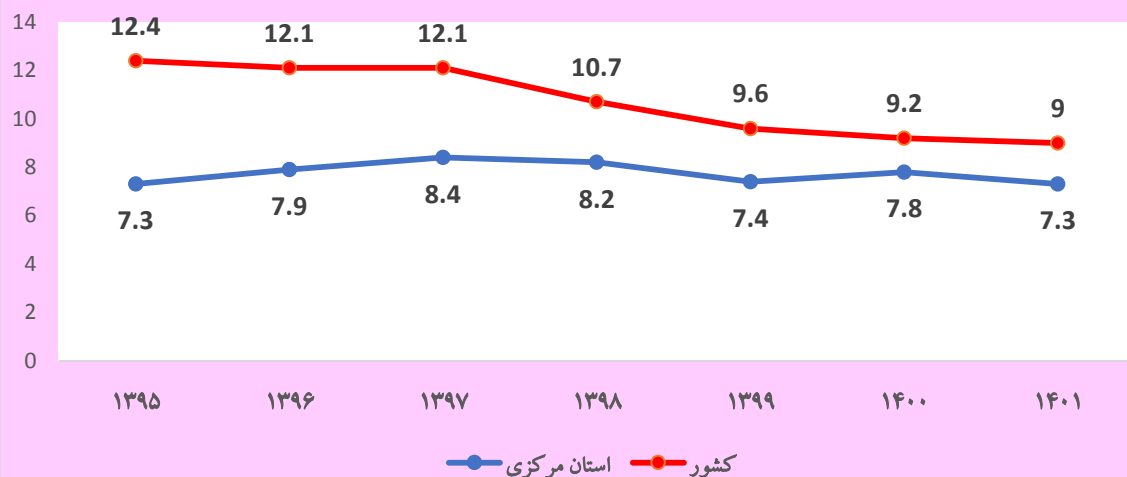
اقتصاد کلان استان

جمعیت فعال ، شاغل و بیکار

عنوان شاخص	واحد	۱۳۹۵	۱۴۰۰	۱۴۰۱
جمعیت پانزده ساله و بیشتر	هزار نفر	۱۱۵۲	۱۱۴۰	۱۱۴۹
جمعیت فعال	هزار نفر	۴۴۴	۴۱۷	۴۲۱
جمعیت بیکار	هزار نفر	۳۲	۳۲	۳۱
جمعیت شاغل	هزار نفر	۴۱۲	۳۸۴	۳۸۹

مقایسه نرخ بیکاری کشور و استان مرکزی

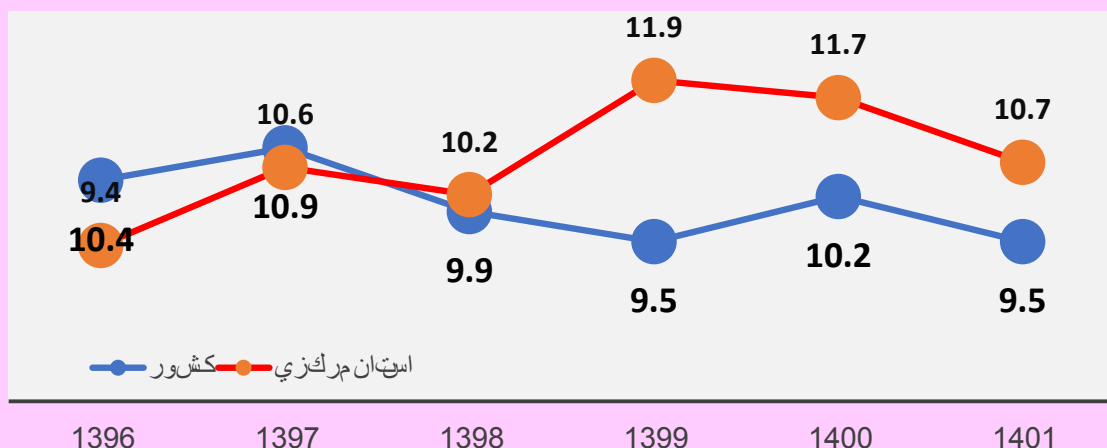
نرخ بیکاری استان نسبت به کشور پایین تر است

رتبه برتر در پایین بودن نرخ بیکاری

سهم اشتغال ناقص از شاغلین استان در بیشترین حالت ۲,۴ درصد بالاتر از متوسط کشور است.

به طور متوسط حدود ۱۰ هزار نفر از جمعیت شاغل ۳۸۴ هزار نفری استان مشمول اشتغال ناقص باشند که با نوسانات اقتصادی به جمعیت بیکاران استان افزوده می شوند.

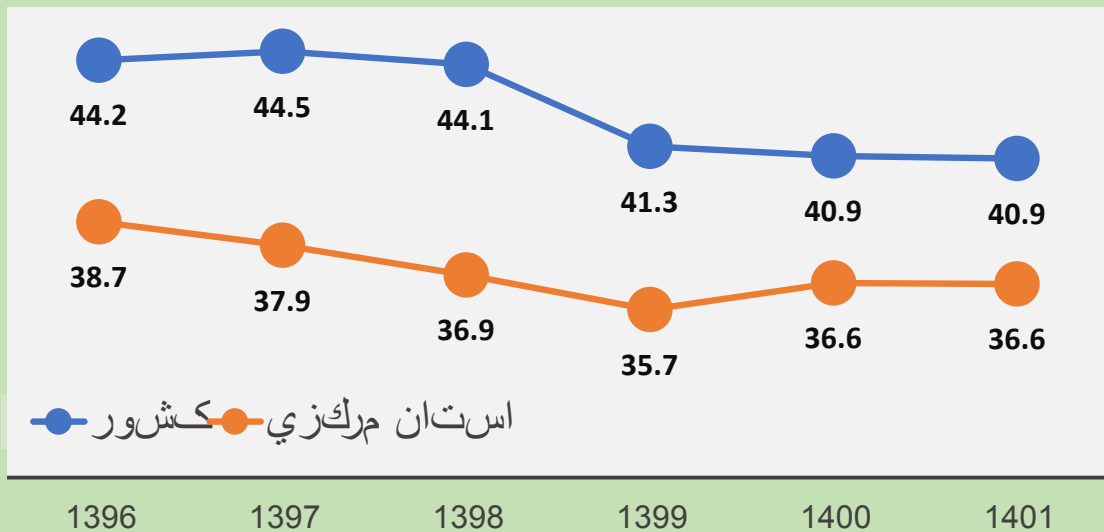
مقایسه سهم اشتغال ناقص از شاغلین استان مرکزی و کشور

استان مرکزی دارای اقتصادی صنعتی تری نسبت به متوسط کشور

است به نحوی که سهم شاغلین بخش صنعت استان ۱۰ درصد بالاتر از میانگین کشور است. (رتبه ۱ کشور)

مقایسه نرخ مشارکت اقتصادی استان مرکزی و کشور

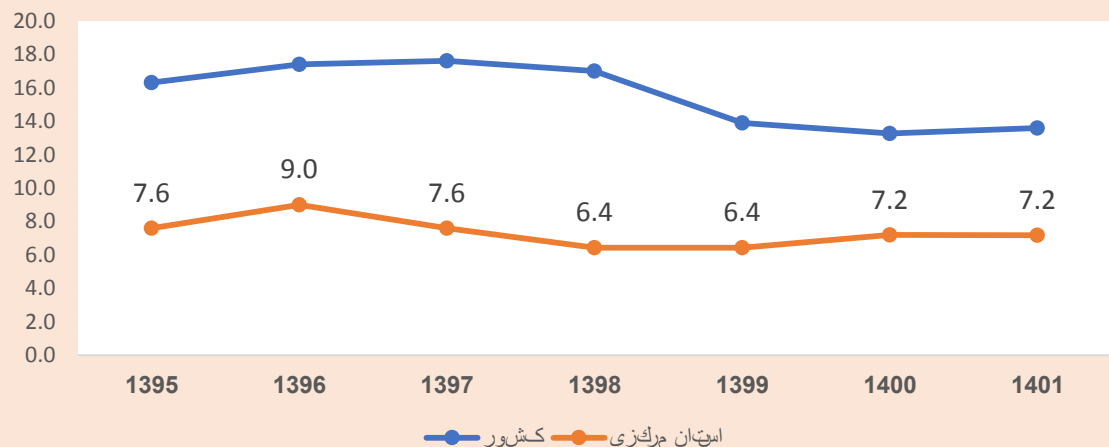

- نرخ مشارکت اقتصادی استان مرکزی بین ۴,۳ الی ۵,۵ درصد بالاتر از میانگین کشور
 - **نرخ مشارکت اقتصادی استان رتبه های پایین ۲۸ الی ۳۱** را در بین استان های کشور

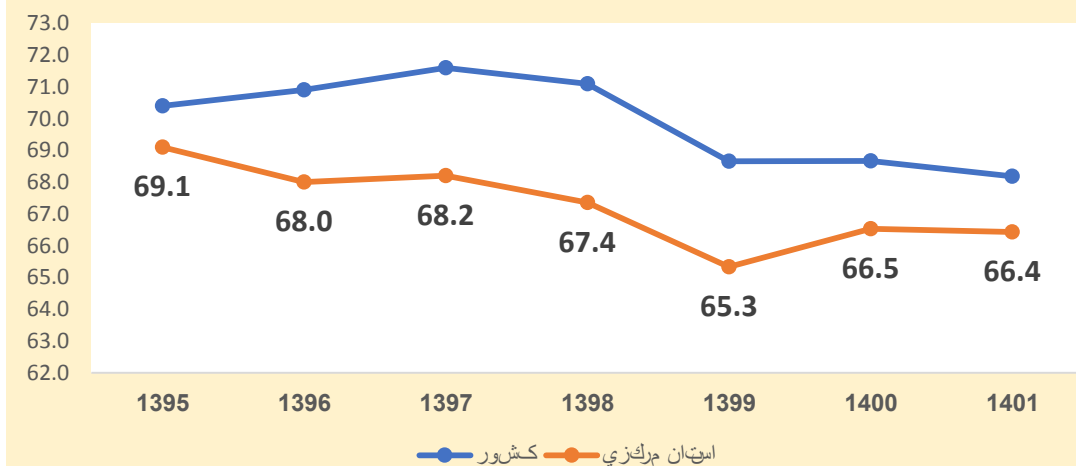
- **نرخ مشارکت اقتصادی زنان استان مرکزی در ۷ سال اخیر رتبه ۳۱ را در بین استانهای کشور دارا بوده است.**

- یکی از دلایل پایین بودن نرخ مشارکت و به خصوص نرخ مشارکت زنان این است که، جامعه کاری استان عمدتاً کارگری می باشد، لذا زنان امکان حضور در این بازار را ندارند.

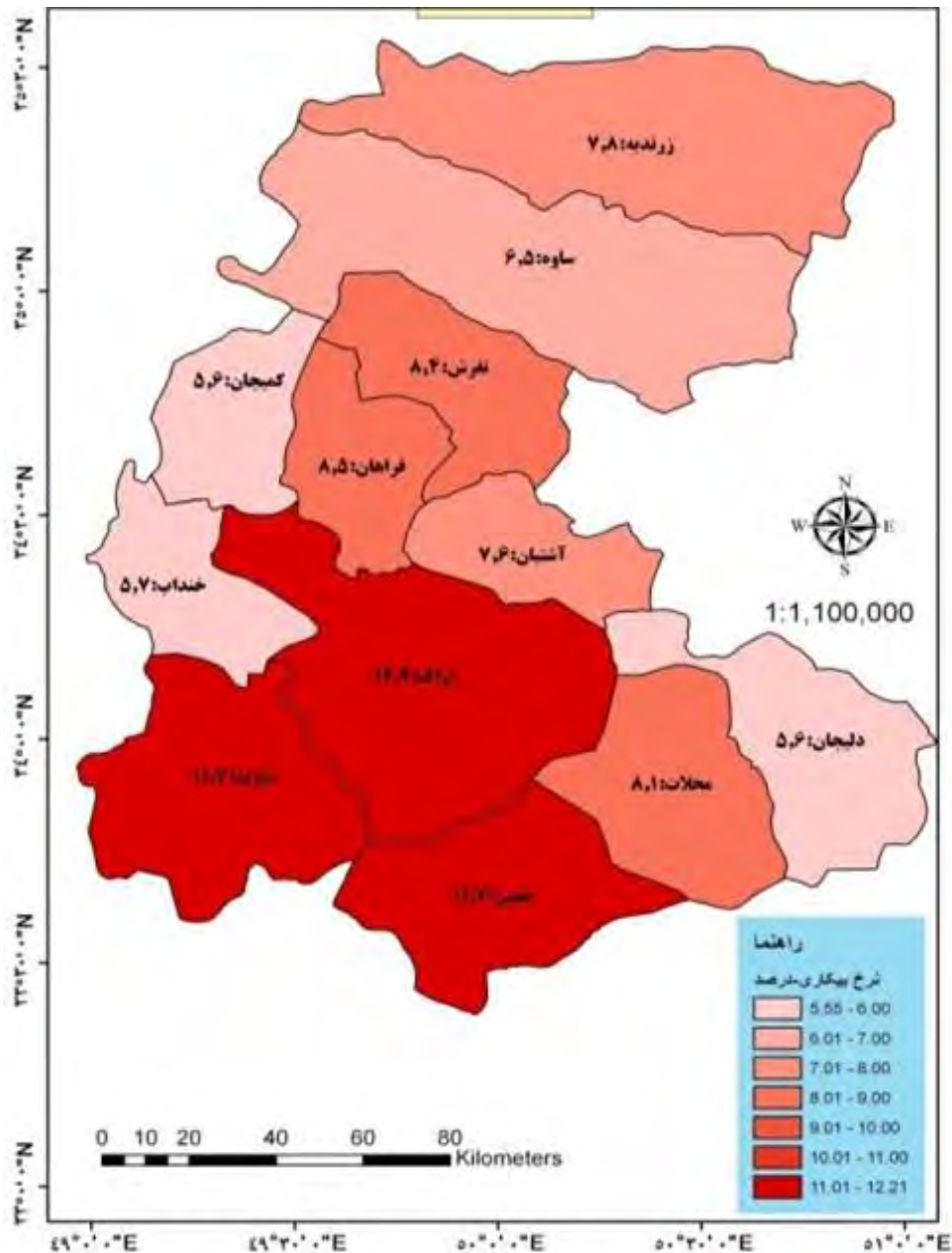
نرخ مشارکت اقتصادی زنان استان مرکزی و کشور

نرخ مشارکت اقتصادی مردان کشور و استان مرکزی

بررسی عدم تعادل های موجود در نظام فضایی استان مرکزی: نرخ بیکاری

- شهرستان های کمیجان، دلیجان، خنداب، ساوه، آشتیان، زرننده، محلات، تفرش و فراهان با نرخ بیکاری **پایین تر** از استان (۹.۸)

- شهرستان شازند، خمین، اراک **بالا تر** از استان (۹.۸)

تعداد افراد بدون کار + تعداد افراد شاغل = نیروی کار
نرخ بیکاری معادل درصد غیر شاغل نیروی کار، در نظر گرفته می شود.

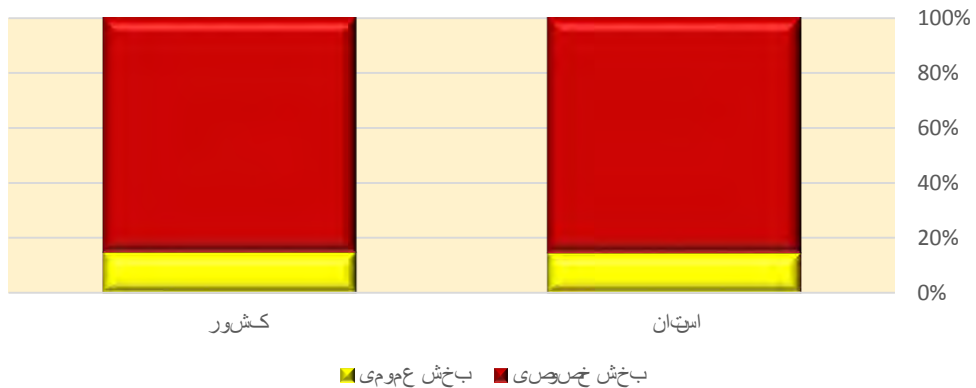
سهم اشتغال در بخشهای اقتصادی

ترکیب اشتغال در بخشهای اقتصادی

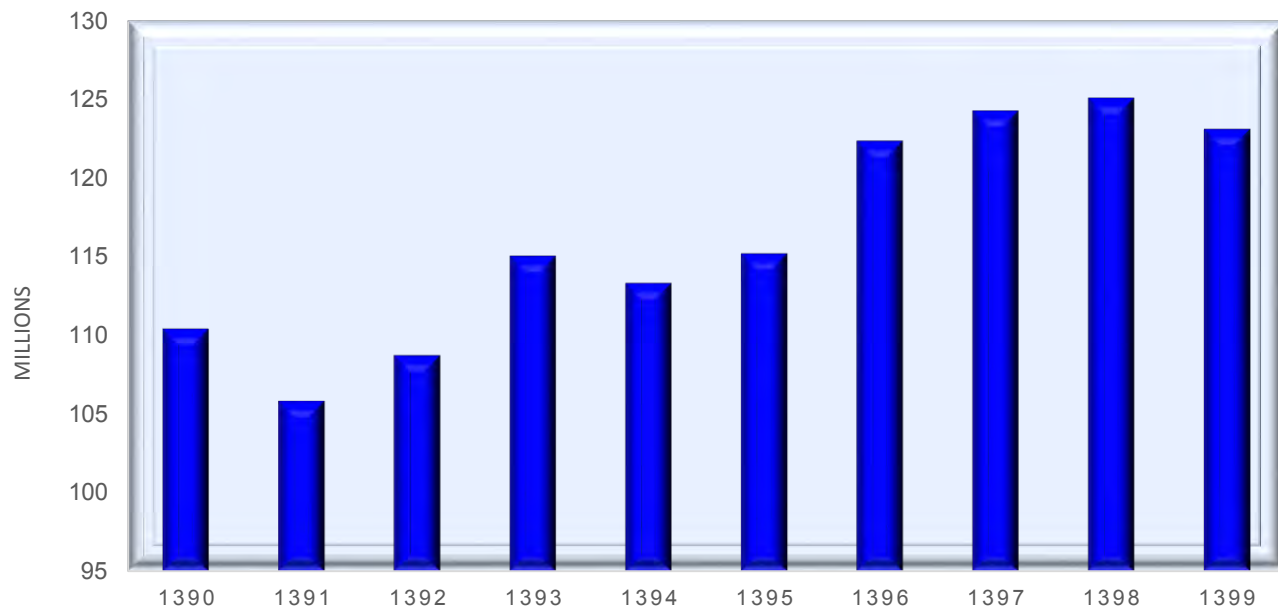

ترکیب اشتغال در بخشهای دولتی و خصوصی

سهم اشتغال در بخش خصوصی	سهم اشتغال در بخش عمومی	سهم اشتغال در بخش خدمات	سهم اشتغال در بخش صنعت	سهم اشتغال در بخش کشاورزی		
۸۱.۱	۱۸.۹	۴۲.۲	۴۱.۳	۱۶.۵	۱۳۹۵	استان
۸۵.۵	۱۴.۵	۴۰.۷	۴۴.۸	۱۴.۵	۱۴۰۱	
۸۳.۵	۱۶.۵	۵۰.۲	۳۱.۹	۱۷.۹	۱۳۹۵	کشور
۸۵.۳	۱۴.۷	۵۱.۶	۳۳.۶	۱۴.۸	۱۴۰۱	

روند تولید ناخالص داخلی استان مرکزی - به قیمت ثابت

روند تولید ناخالص داخلی استان و مقدار رشد این متغیر

در دوره زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۹ :

روند کلی تولید استان در دوره مورد بررسی صعودی بوده است، اما مقدار رشد سالانه کاملاً نوسانی و ناپایدار بوده است.

۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	شرح ارقام: میلیارد ریال	
۵۴۸۴۳۸۷۸	۳۵۳۷۵۳۶۵	۲۵۹۸۹۰۰۶	۱۷۹۷۱۸۷۱	۱۴۹۰۶۲۵۷	۱۲۱۸۰۰۱۶	۱۲۵۵۰۹۶۰	۱۱۸۰۴۸۸۶	۸۵۳۳۳۹۲	۶۸۶۶۸۱۱	کل کشور	با احتساب نفت - قیمت جاری
۱۱۷۹۹۰۴	۶۷۴۵۹۵	۵۲۹۸۹۱	۳۴۴۷۲۵	۲۷۹۵۷۴	۲۴۰۲۵۶	۲۲۷۶۸۱	۲۰۳۷۰۵	۱۴۴۷۱۳	۱۱۱۸۱۷	استان مرکزی	
۲.۱۵	۱.۹۱	۲.۰۴	۱.۹۲	۱.۸۸	۱.۹۷	۱.۸۱	۱.۷۳	۱.۷۰	۱.۶۳	سهم استان به کل کشور	
۴۶۹۷۱۲۵۲	۳۰۰۷۲۱۴۹	۲۱۰۸۳۴۱۹	۱۵۱۹۴۲۹۲	۱۲۸۶۴۲۸۹	۱۰۷۹۸۱۵۹	۱۰۲۶۸۱۷۹۱	۸۹۹۷۹۸۶	۶۵۷۸۱۰۳	۵۰۹۷۴۸۶	کل کشور	بدون احتساب نفت - قیمت جاری
۹۹۷۴۳۴	۶۰۶۵۸۸	۴۷۷۳۰۳	۳۱۸۹۰۹	۲۵۹۸۰۹	۲۲۲۳۴۸	۲۱۱۳۴۰	۱۸۰۳۰۰	۱۳۹۳۵۴	۱۰۴۲۵۰	استان مرکزی	
۲.۱۲	۲.۰۲	۲.۲۶	۲.۱۰	۲.۰۲	۲.۰۶	۲.۰۶	۲.۰۰	۲.۱۲	۲.۰۵	سهم استان به کل کشور	

مقایسه رشد ارزش افزوده استان مرکزی و کشور و روند سهم استان از کشور

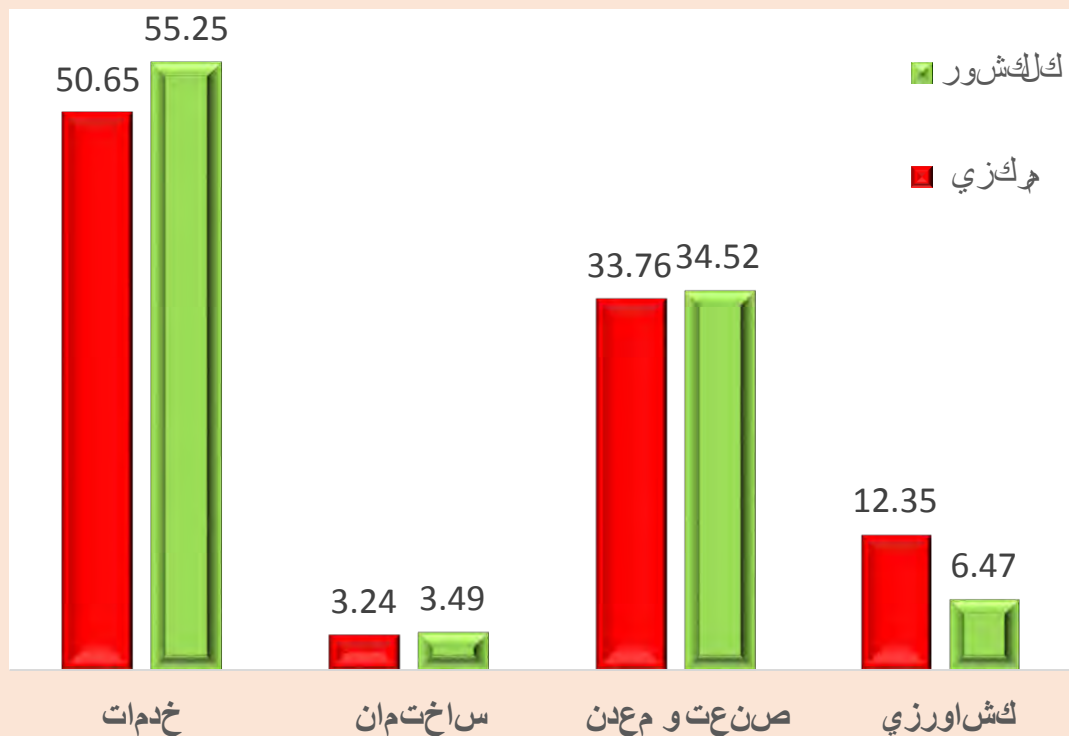

در دوره مورد بررسی استان مرکزی در ۳ سال رشد منفی را تجربه کرده و ۶ سال از رشد مثبت برخوردار بوده است. در سال ۱۳۹۹ با وجود اینکه تولید ناخالص داخلی کشور با نفت و بدون نفت مثبت بوده است، استان مرکزی **رشد اقتصادی منفی** داشته است.

به دلیل وابستگی ساختار اقتصادی استان به بخش صنعت و به ویژه صنایع بالادستی و سنگین است تاثیرپذیری اقتصاد استان نسبت به اقتصاد ملی بدون نفت از شرایط تحریمی بیشتر بوده است. یکی از مهمترین دلایل تاثیرپذیری شدید اقتصاد استان از تحریمها را می توان ساختار صنعتی استان دانست. صنایع مادر و بالادستی سهم بالایی در ارزش افزوده صنعت استان دارند و در شرایط عادی این یک مزیت است، اما در صورتی که صنایع مکمل و پایین دستی به طور مناسبی توسعه پیدا نکند در صورت بروز تکانه خارجی اقتصاد استان به شدت شکننده خواهد بود، زیرا محصولات صنایع سنگین و بالادستی تقاضای مصرفی مستقیم ندارند. بنابراین، تکمیل صنایع مکمل و پایین دستی در برنامه های توسعه ای باید به عنوان یکی از اصول و راهبردهای اساسی در نظر گرفته شود.

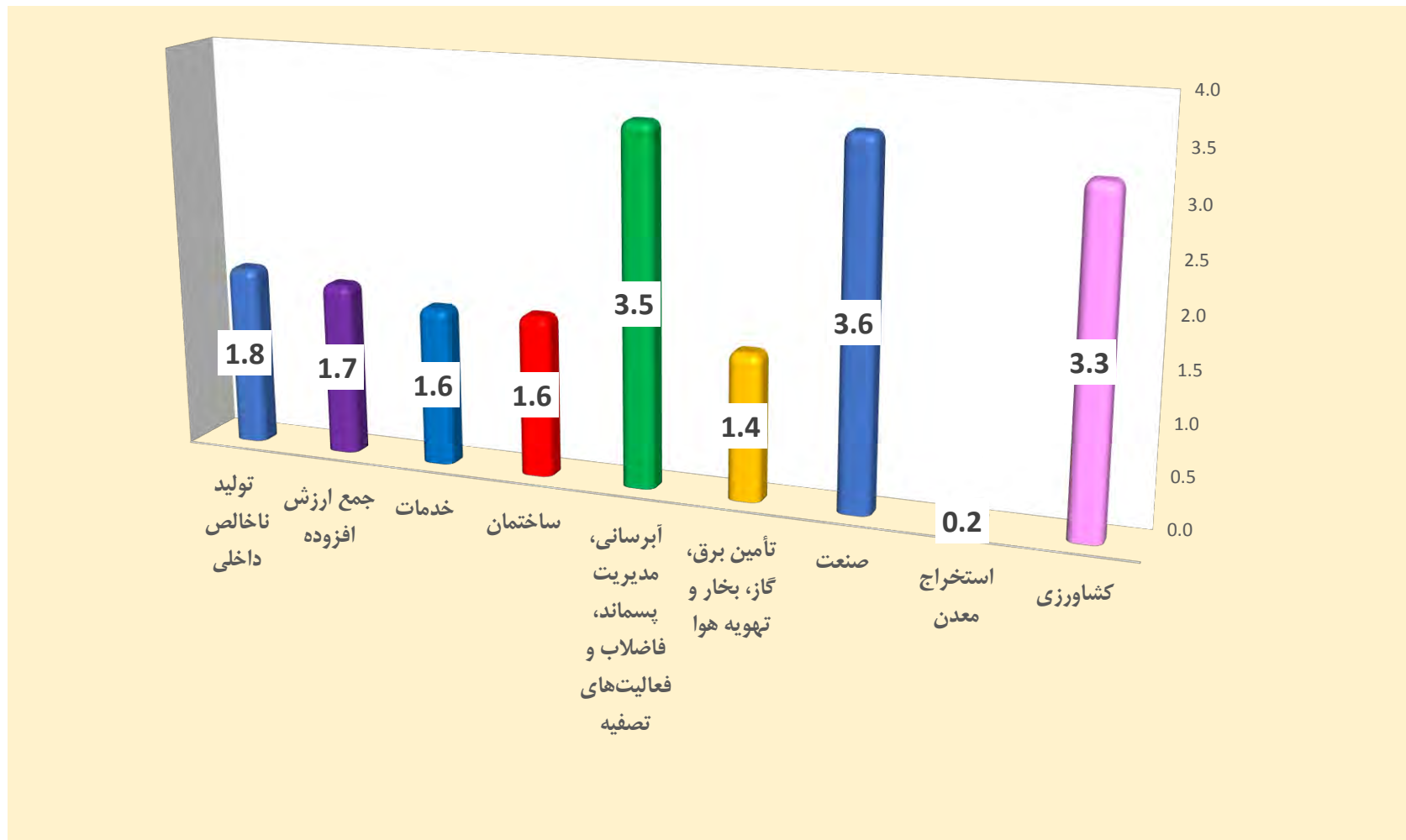
ترکیب بخش های اقتصادی از ارزش افزوده ۱۳۹۹

ترکیب فعالیتهای اقتصادی استان و کشور

کل کشور	مرکزی	شرح
۶,۴۷	۱۲,۳۵	کشاورزی
۳۴,۵۲	۳۳,۷۶	صنعت و معدن (نفت)
۳,۴۹	۳,۲۴	ساختمان
۵۵,۲۵	۵۰,۶۵	خدمات
۱۰۰	۱۰۰	جمع

سهم بخش های اقتصادی استان از کل کشور (درصد)

بخش - سال	مقدار
کشاورزی	۳,۲۷۶
استخراج معدن	۰,۱۵۸
صنعت	۳,۵۶۱
تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۴۴۷
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۳,۵۳۱
ساختمان	۱,۵۹۴
خدمات	۱,۵۷۴
جمع ارزش افزوده	۱,۷۱۷
تولید ناخالص داخلی	۱,۷۹۳

رتبه استان در بخش های اقتصادی ارزش افزوده در سال های ۱۳۹۵ لغایت ۱۴۰۰

بخش - سال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
کشاورزی	۱۹	۱۹	۱۵	۱۶	۱۷	۱۷
صنعت	۷	۶	۶	۷	۷	۷
معادن	۱۲	۱۳	۱۴	۱۲	۱۳	۱۳
ساختمان	۱۹	۱۷	۱۸	۱۷	۱۸	۱۷
خدمات	۱۵	۱۴	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
کل تولید ناخالص	۱۶	۱۶	۱۶	۱۵	۱۵	۱۵

توليد ناخالص داخلي

تولید ناخالص داخلی کشاورزی

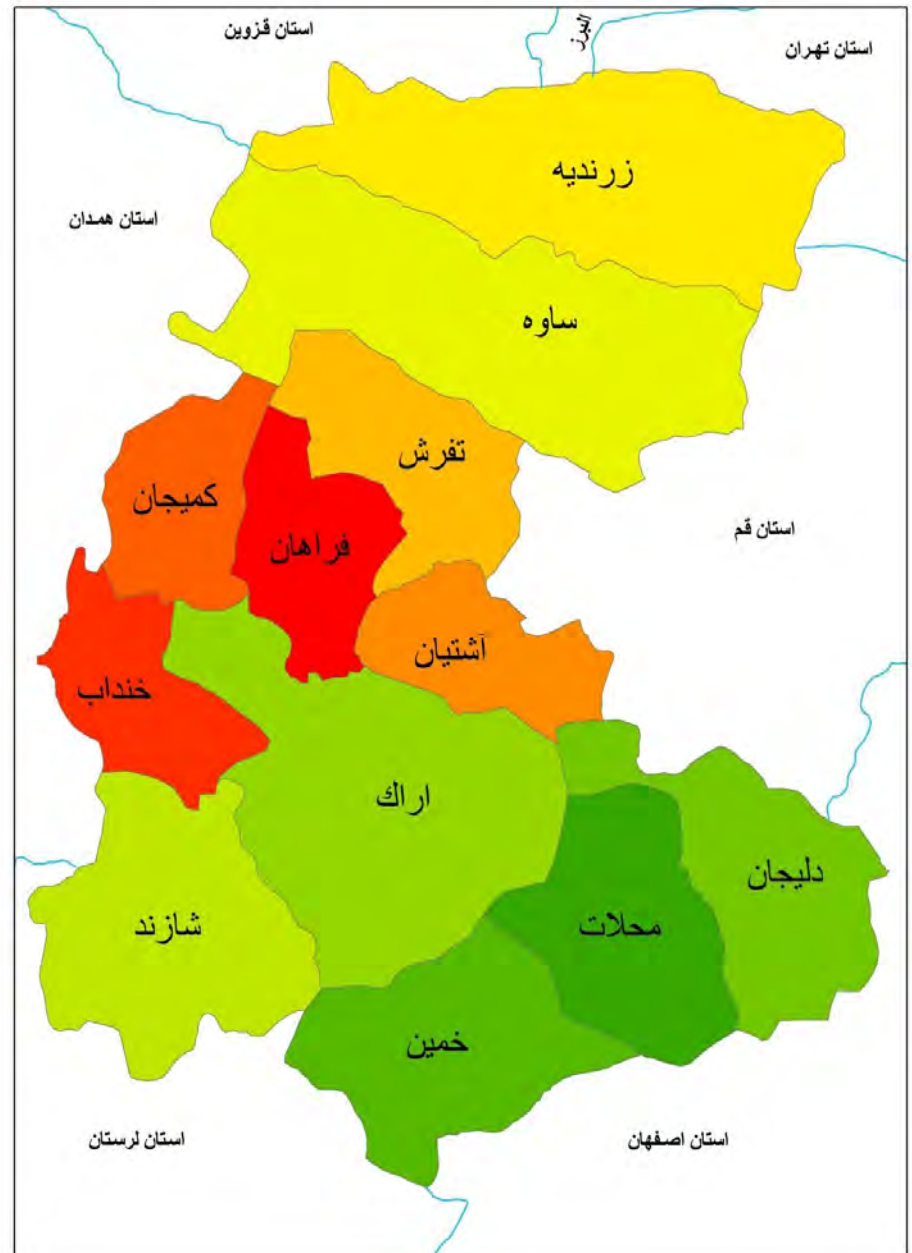
تولید ناخالص داخلی صنعت

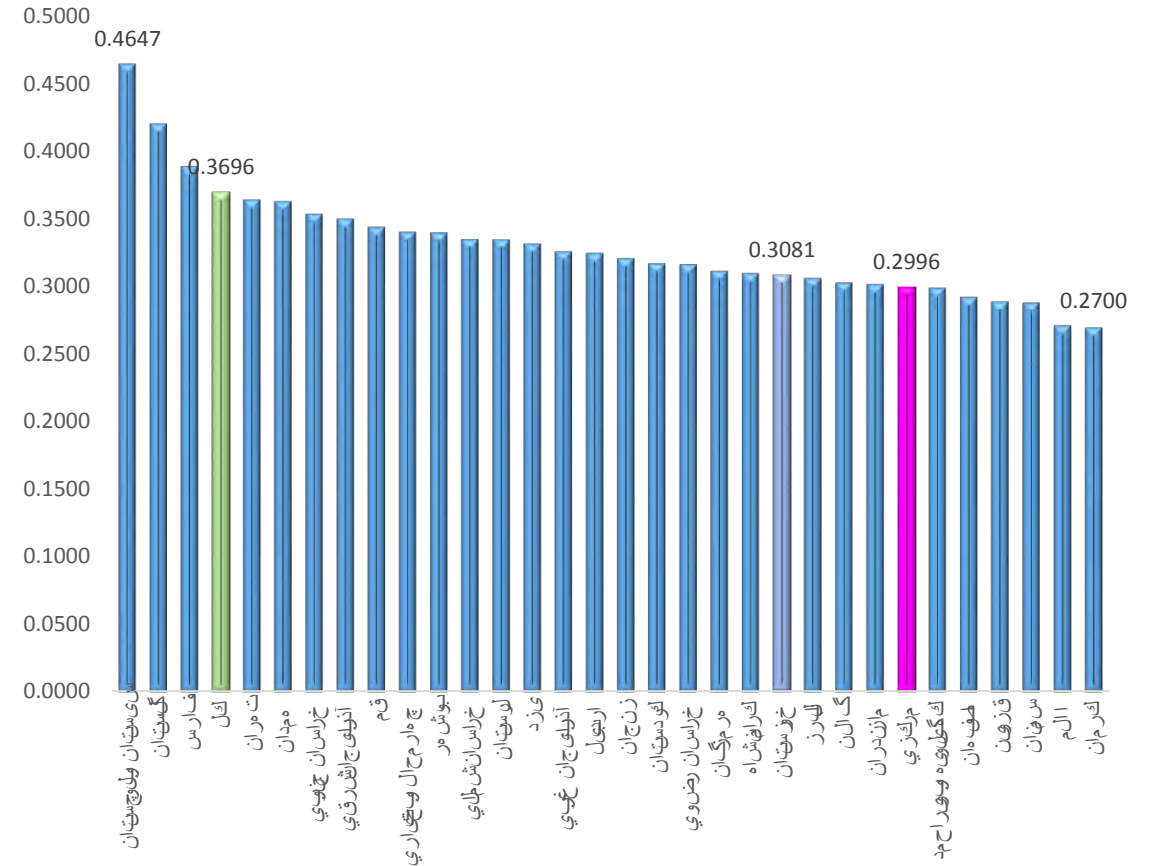
تولید ناخالص داخلی خدمات

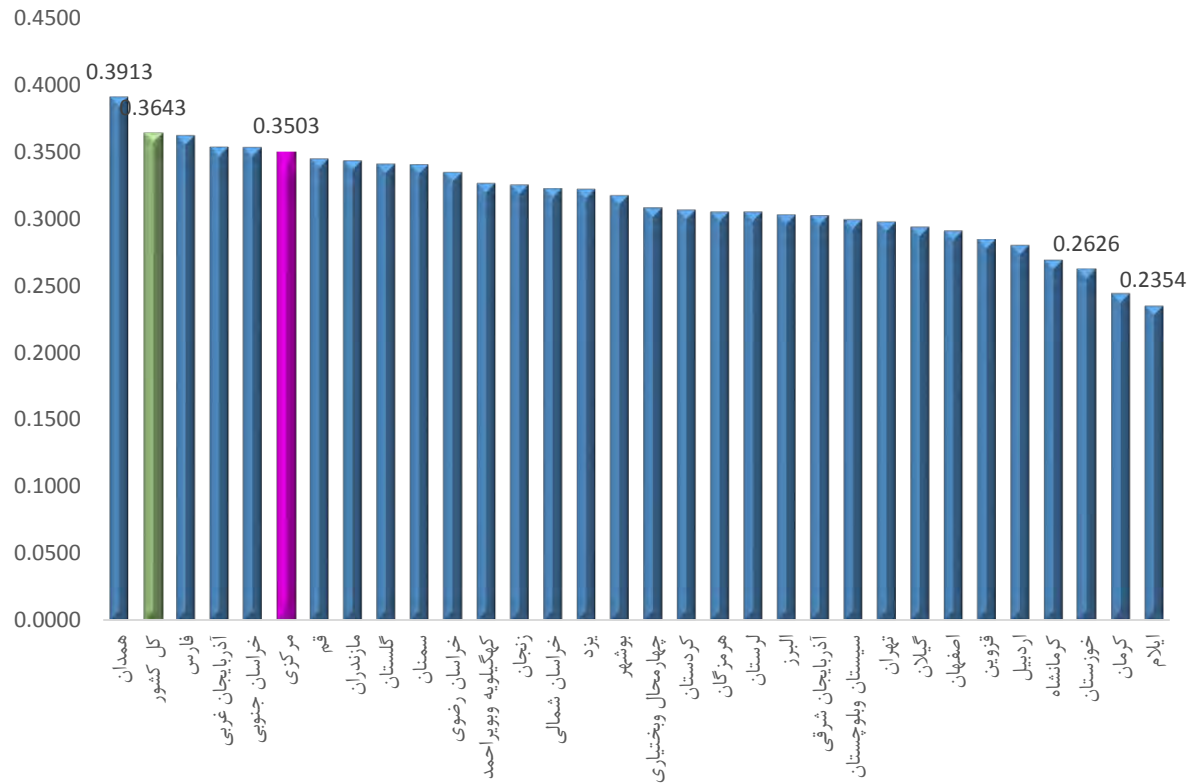
تولید ناخالص داخلی معادن

ضریب جینی مناطق شهری در سال ۱۴۰۱

ضریب جینی مناطق روستایی کشور سال ۱۴۰۱

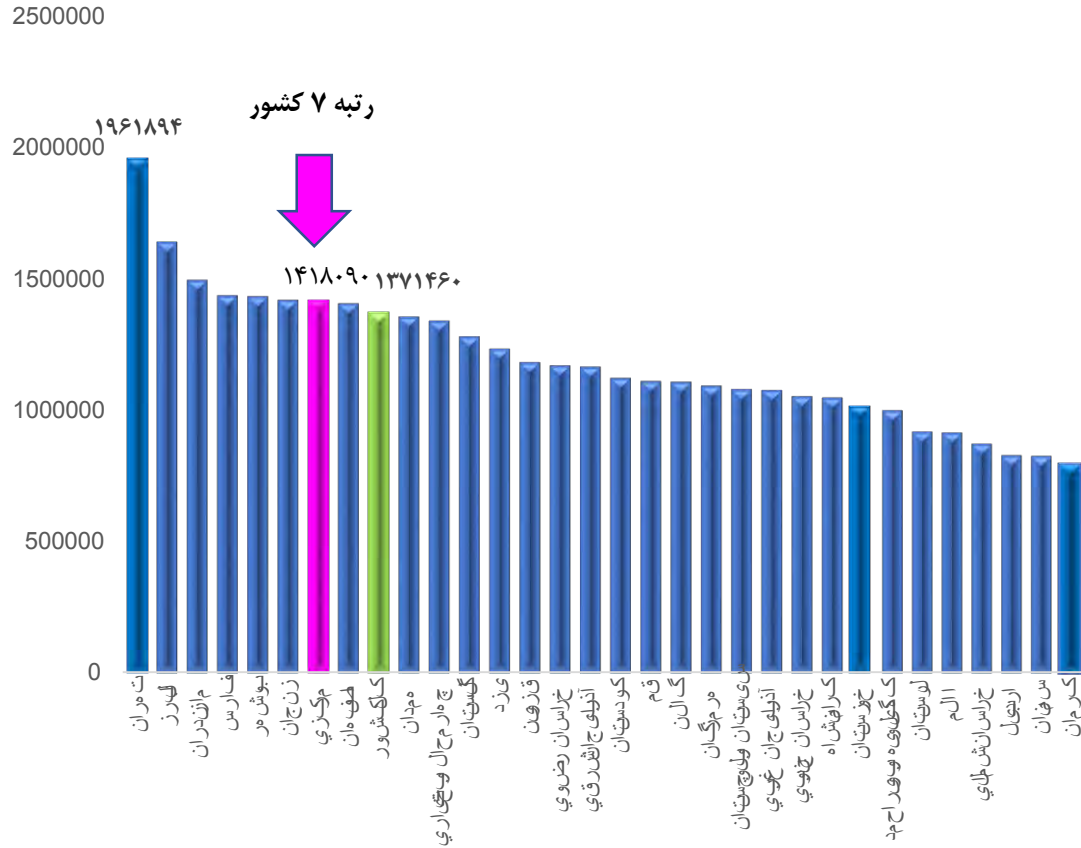
استان	۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۸		۱۳۹۹		۱۴۰۰		۱۴۰۱	
	شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی
کشور	۰,۳۷۹۳	۰,۳۵۵۹	۰,۳۹۴۰	۰,۳۵۹۵	۰,۳۸۲۸	۰,۳۵۳۹	۰,۳۸۳۵	۰,۳۵۹۰	۰,۳۷۵۷	۰,۳۵۹۴	۰,۳۶۹۶	۰,۳۶۴۳
استان	۰,۲۸۰۶	۰,۳۳۳۷	۰,۲۷۵۹	۰,۳۵۹۸	۰,۲۶۱۵	۰,۳۳۴۲	۰,۲۹۴۹	۰,۳۳۶۰	۰,۳۰۴۸	۰,۳۲۶۷	۰,۲۹۹۶	۰,۳۵۰۳
رتبه	۲۸	۸	۳۱	۲	۳۱	۹	۲۸	۱۱	۲۲	۱۲	۲۵	۵

ضریب جینی به عنوان شاخص توزیع درآمد

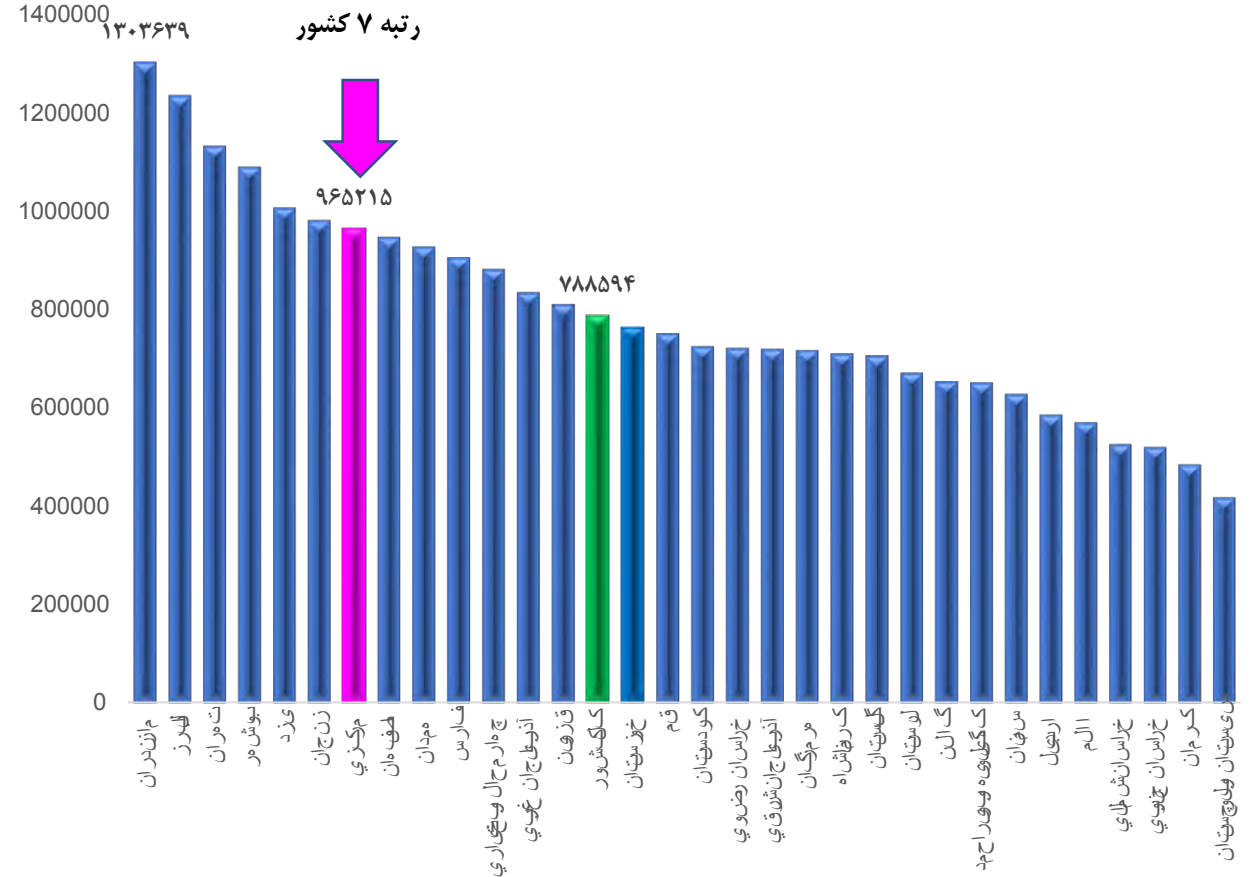
– در نقاط شهری استان رتبه ۲۵ کشور

– در نقاط روستایی استان رتبه ۵ کشور

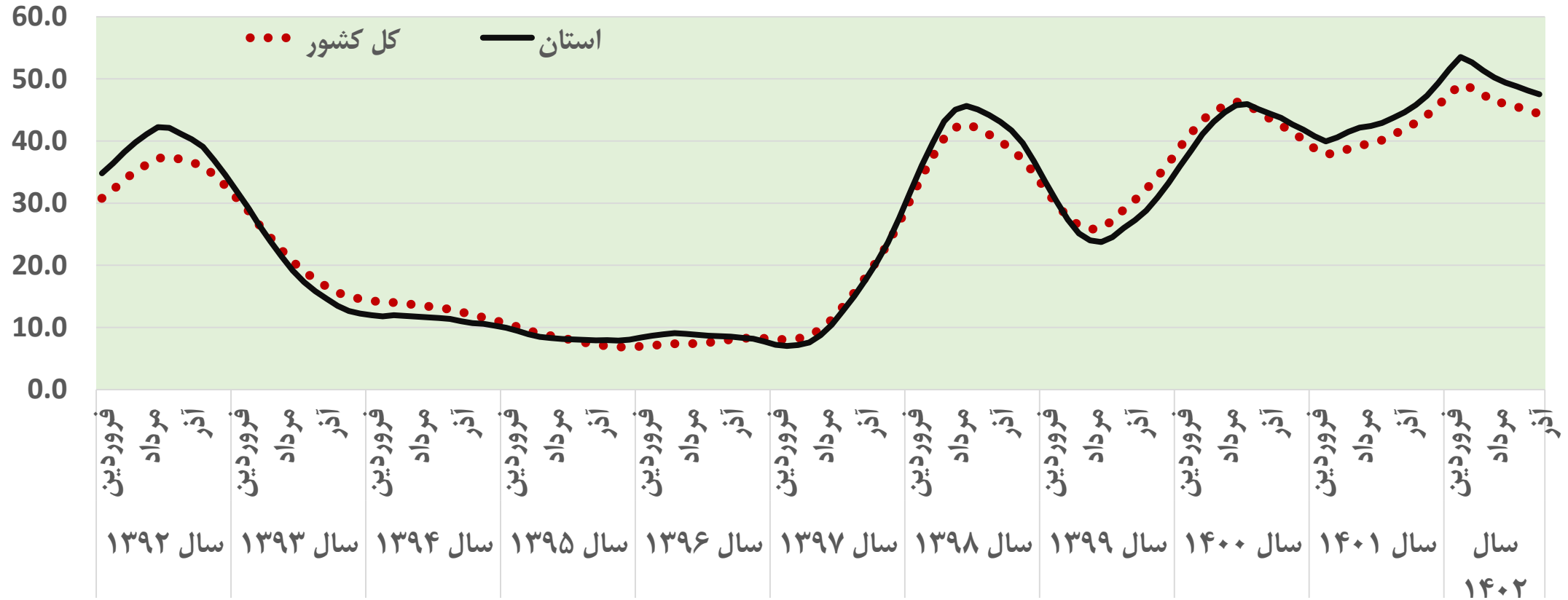
هزینه های خانوارهای شهری استانی کشور در سال ۱۴۰۱-هزار ریال

هزینه خانوار روستای استان های کشور ۱۴۰۱-هزار ریال

- متوسط کل هزینه خانوارهای شهری استان مرکزی مبلغ ۱۴۱۸۰۹۰ هزار ریال می باشد. این شاخص در کشور ۱۳۷۱۴۶۰ هزار ریال می باشد.
- متوسط کل هزینه خانوارهای روستایی استان مرکزی مبلغ ۹۶۵۲۱۵ هزار ریال می باشد. این شاخص در کشور ۷۸۸۵۹۴ هزار ریال می باشد.
- در هر دو شاخص استان از متوسط کشور بالاتر است.

نرخ تورم استان مرکزی در سال ۱۴۰۲ آذر ماه بالغ بر ۴۷,۵ در صد بوده که نسبت به کل کشور (۴۴,۴ در صد) بالاتر است.

مهم ترین دلایل بالا بودن نرخ تورم استان عبارت است از: **نظام توزیع ، نبود انبار های ذخیره سازی کالا**

مقایسه نرخ تورم در خوراکی ها و غیر خوراکی ها ۱۴۰۲

استان	شاخص کل	استان	۱- خوراکی ها و آشامیدنی ها	استان	کالاهای غیر خوراکی و خدمات
چهارمحال و بختیاری	۰۰۰۵	لرستان	۰۰۰۶۸	آذربایجان شرقی	۰۰۰۶۶
لرستان	۰۰۰۵۵	سیستان و بلوچستان	۰۰۰۵۶۸	چهارمحال و بختیاری	۰۰۰۶۶
خراسان شمالی	۰۰۰۵۵	خراسان شمالی	۰۰۰۶۲۸	البرز	۰۰۰۶۵
کردستان	۰۰۰۶۵	ایلام	۰۰۰۶۱۸	کردستان	۰۰۰۶۴
آذربایجان شرقی	۰۰۰۶۵	همدان	۰۰۰۶۰۸	اصفهان	۰۰۰۵۴
کرمانشاه	۰۰۰۶۵	چهارمحال و بختیاری	۰۰۰۶۰۸	آذربایجان غربی	۰۰۰۶۲
البرز	۰۰۰۶۵	اردبیل	۰۰۰۶۰۸	کهگیلویه و بویراحمد	۰۰۰۶۲
ایلام	۰۰۰۶۵	مرکزی	۰۰۰۶۰۶	همدان	۰۰۰۶۲
مرکزی	۰۰۰۶۵	کرمانشاه	۰۰۰۶۰۶	لرستان	۰۰۰۶۱
اصفهان	۰۰۰۶۵	البرز	۰۰۰۶۰۶	کرمانشاه	۰۰۰۶۱
آذربایجان غربی	۰۰۰۶۵	کردستان	۰۰۰۶۰۶	خراسان شمالی	۰۰۰۶۱
سیستان و بلوچستان	۰۰۰۶۵	خراسان رضوی	۰۰۰۶۰۶	هرمزگان	۰۰۰۶۱
همدان	۰۰۰۶۵	گلستان	۰۰۰۶۰۶	قم	۰۰۰۶۱
خراسان جنوبی	۰۰۰۶۵	خراسان جنوبی	۰۰۰۶۰۶	مرکزی	۰۰۰۶۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰۰۰۶۶	آذربایجان شرقی	۰۰۰۶۰۶	گلستان	۰۰۰۶۶
هرمزگان	۰۰۰۶۶	اصفهان	۰۰۰۶۰۶	قزوین	۰۰۰۶۶
قم	۰۰۰۶۶	آذربایجان غربی	۰۰۰۶۰۶	کل کشور	۰۰۰۶۶
قزوین	۰۰۰۶۶	هرمزگان	۰۰۰۶۰۶	خراسان جنوبی	۰۰۰۶۷
گلستان	۰۰۰۶۶	کل کشور	۰۰۰۶۰۶	مازندران	۰۰۰۶۷
اردبیل	۰۰۰۶۶	زنجان	۰۰۰۶۰۶	گیلان	۰۰۰۶۷
خراسان رضوی	۰۰۰۶۶	کرمان	۰۰۰۶۰۶	خراسان رضوی	۰۰۰۶۷
کرمان	۰۰۰۶۶	قزوین	۰۰۰۶۰۶	ایلام	۰۰۰۶۷
کل کشور	۰۰۰۶۶	خوزستان	۰۰۰۶۰۶	زنجان	۰۰۰۶۷
سمنان	۰۰۰۶۶	قم	۰۰۰۶۰۶	اردبیل	۰۰۰۶۷
زنجان	۰۰۰۶۶	کهگیلویه و بویراحمد	۰۰۰۶۰۶	تهران	۰۰۰۶۶
مازندران	۰۰۰۶۶	سمنان	۰۰۰۶۰۶	فارس	۰۰۰۶۶
خوزستان	۰۰۰۶۶	تهران	۰۰۰۶۰۶	کرمان	۰۰۰۶۶
گیلان	۰۰۰۶۶	مازندران	۰۰۰۶۰۶	سمنان	۰۰۰۶۶
فارس	۰۰۰۶۶	فارس	۰۰۰۶۰۶	خوزستان	۰۰۰۶۶
بوشهر	۰۰۰۶۶	گیلان	۰۰۰۶۰۶	سیستان و بلوچستان	۰۰۰۶۶
تهران	۰۰۰۶۶	بوشهر	۰۰۰۶۰۶	بوشهر	۰۰۰۶۶

مقایسه میزان تسهیلات و سپرده به تفکیک کشور و **استان مرکزی** طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

نسبت تسهیلات به سپرده استان	تسهیلات			سپرده			سال
	سهم استان از کشور (درصد)	کشور	استان	سهم استان (درصد)	کشور	استان	
۰,۶۶	۰,۹	۹۸۶۶۶۱۶	۸۹۰۳۵	۱,۱۹	۱۱۳۷۴۰۹۲	۱۳۵۰۰۰	۱۳۹۵
۰,۶۷	۰,۸۳	۱۲۵۸۷۱۳۲	۱۰۴۷۲۳	۱,۰۶	۱۴۷۴۱۸۸۷	۱۵۶۷۴۸	۱۳۹۶
۰,۵۶	۰,۸۲	۱۵۰۹۰۲۰۷	۱۲۳۱۱۷	۱,۱۸	۱۸۵۶۸۳۴۷	۲۱۸۳۴۵	۱۳۹۷
۰,۶۲	۰,۸۵	۱۹۳۵۵۷۹۳	۱۶۵۲۶۵	۱,۰۹	۲۴۳۸۱۰۸۱	۲۶۶۱۹۱	۱۳۹۸
۰,۶۱	۰,۸۴	۲۷۹۲۲۶۹۳	۲۳۳۷۶۷	۱,۱	۳۴۸۲۴۰۳۵	۳۸۳۴۹۰	۱۳۹۹
۰,۷۱	۰,۸۹	۴۱۴۱۸۲۴۳	۳۶۹۳۴۰	۱,۰۴	۴۹۷۵۴۱۴۰	۵۱۶۸۸۱	۱۴۰۰
۰,۷۶	۱,۰۱	۵۵۸۳۳۱۴۲	۵۶۷۱۴۱	۱,۱۴	۶۵۶۰۳۲۷۳	۷۴۶۱۹۱	۱۴۰۱

(میلیارد ریال)

مقایسه میزان تسهیلات و سپرده کشور و **استان تهران** طی سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۵

نسبت تسهیلات به سپرده استان تهران	تسهیلات			سپرده			سال
	سهام از کشور (درصد)	کشور	تهران	سهام از کشور (درصد)	کشور	تهران	
۰,۸۹	۶۱,۰۷	۹۸۶۶۶۱۶	۶۰۲۵۲۳۴	۵۹,۳۴	۱۱۳۷۴۰۹۲	۶۷۴۹۳۷۶	۱۳۹۵
۰,۹۸	۶۴,۷۳	۱۲۵۸۷۱۳۲	۸۱۴۷۳۷۶	۵۶,۴۱	۱۴۷۴۱۸۸۷	۸۳۱۵۱۹۷	۱۳۹۶
۰,۹۵	۶۴,۶۳	۱۵۰۹۰۲۰۷	۹۷۵۲۱۴۰	۵۵,۳۲	۱۸۵۶۸۳۴۷	۱۰۲۷۱۲۲۹	۱۳۹۷
۰,۹۴	۶۴,۳۴	۱۹۳۵۵۷۹۳	۱۲۴۵۲۵۷۷	۵۴,۴۶	۲۴۳۸۱۰۸۱	۱۳۲۷۸۳۳۶	۱۳۹۸
۰,۹۴	۶۳,۳۸	۲۷۹۲۲۶۹۳	۱۷۶۹۸۱۸۲	۵۴,۳۴	۳۴۸۲۴۰۳۵	۱۸۹۲۳۵۳۱	۱۳۹۹
۰,۹۴	۶۲,۲۱	۴۱۴۱۸۲۴۳	۲۵۷۶۵۲۰۱	۵۴,۹۱	۴۹۷۵۴۱۴۰	۲۷۳۲۱۸۲۳	۱۴۰۰
۰,۹۴	۵۹,۷۸	۵۵۸۳۳۱۴۲	۳۳۳۸۶۷۹۴	۵۳,۹۵	۶۵۶۰۳۲۷۳	۳۵۳۸۳۷۰۸	۱۴۰۱

عدم تعادل بخش بانکی در استانها

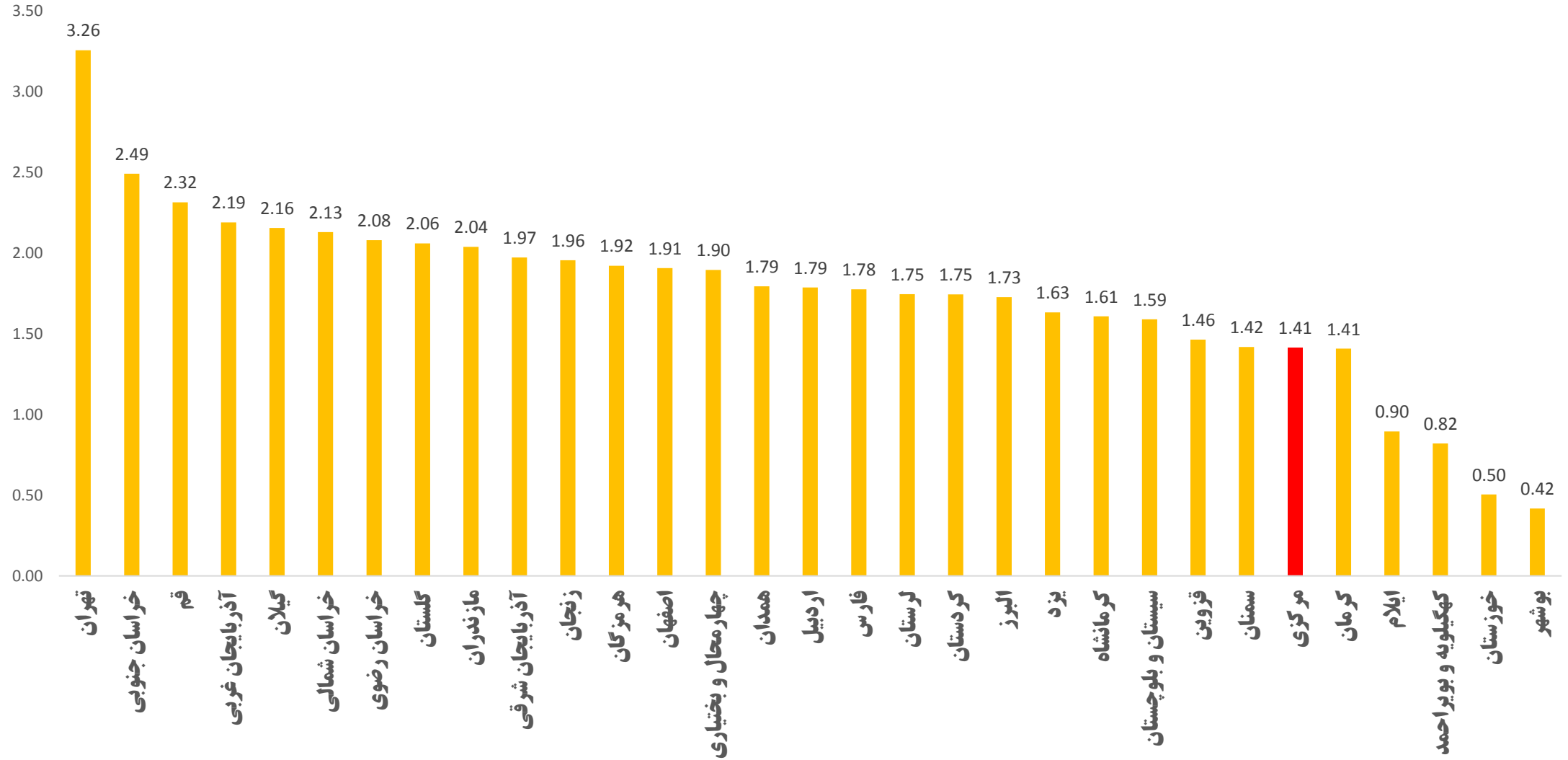
جدول تجهیز منابع سرمایه گذاری استان در سال ۱۴۰۱- ارقام به میلیون ریال

ردیف	عنوان منابع	میزان (میلیون ریال)
۱	بودجه عمومی دولت (مجموع عمرانی ملی و استانی)	۵۴۷۸۹۷۱۹
۲	منابع آورده بخش خصوصی	۱۱۸۶۱۹۱۰
۳	تسهیلات بانکی	۵۹۳۰۹۵۵۰۹
۴	بورس و بازار سرمایه (۱)	—
۵	منابع داخلی شرکتهای دولتی- (۹۵٪ آن معادل ۳۵ هزار میلیارد تومان مربوط به شرکت پالایش نفت اراک می باشد)	۳۷۴۱۷۴۹۹۲
۶	منابع شهرداریها	۳۱۴۰۶۰۱۵
۷	صندوق توسعه ملی (۲)	—
۸	منابع خارجی- (هزار دلار)	۲۱۸۲۶
جمع کل		۱۰۶۵۳۲۸۱۴۵

عملکرد شاخص های بیمه به تفکیک استان سال ۱۴۰۱

رتبه ضریب نفوذ بیمه	ضریب نفوذ بیمه (درصد)	حق بیمه سرانه (میلیون ریال)	سهم از خسارت پرداختی (درصد)	سهم از حق بیمه تولیدی (درصد)	استان
۱	۳,۲۶	۴۸,۹۶	۳۶,۷۰	۳۹,۴۵	تهران
۲	۲,۴۹	۱۵,۴۵	۰,۷۲	۰,۷۳	خراسان جنوبی
۳	۲,۳۲	۱۵,۸۴	۱,۵۷	۱,۲۷	قم
۴	۲,۱۹	۱۱,۵۰	۲,۳۱	۲,۲۷	آذربایجان غربی
۵	۲,۱۶	۱۷,۳۹	۲,۵۳	۲,۵۶	گیلان
۶	۲,۱۳	۱۳,۴۹	۰,۷۱	۰,۶۸	خراسان شمالی
۷	۲,۰۸	۱۴,۱۹	۵,۴۶	۵,۶۱	خراسان رضوی
۸	۲,۰۶	۱۲,۷۰	۱,۵۷	۱,۴۴	گلستان
۹	۲,۰۴	۱۸,۳۳	۳,۴۱	۳,۵۵	مازندران
۱۰	۱,۹۷	۱۵,۷۶	۳,۵۳	۳,۶۵	آذربایجان شرقی
۱۱	۱,۹۶	۱۶,۶۵	۱,۱۱	۱,۰۵	زنجان
۱۲	۱,۹۲	۲۱,۶۹	۲,۰۲	۲,۴۱	هرمزگان
۱۳	۱,۹۱	۱۹,۲۳	۶,۲۹	۵,۹۰	اصفهان
۱۴	۱,۹۰	۱۱,۹۹	۰,۷۲	۰,۶۸	چهارمحال و بختیاری
۱۵	۱,۷۹	۱۲,۵۵	۱,۲۲	۱,۲۷	همدان
۱۵	۱,۷۹	۱۴,۱۳	۱,۰۸	۱,۰۵	اردبیل
۱۶	۱,۷۸	۱۴,۶۳	۴,۷۱	۴,۲۵	فارس
۱۷	۱,۷۵	۱۱,۴۸	۱,۵۰	۱,۱۸	لرستان
۱۷	۱,۷۵	۹,۳۲	۰,۹۰	۰,۸۹	کردستان
۱۸	۱,۷۳	۱۶,۹۱	۲,۷۰	۲,۸۴	البرز
۱۹	۱,۶۳	۲۵,۳۱	۱,۹۸	۱,۸۲	یزد
۲۰	۱,۶۱	۱۲,۶۰	۱,۶۹	۱,۴۴	کرمانشاه
۲۱	۱,۵۹	۶,۷۶	۱,۶۲	۱,۲۰	سیستان و بلوچستان
۲۲	۱,۴۶	۱۶,۲۸	۱,۱۱	۱,۲۴	قزوین
۲۳	۱,۴۲	۱۸,۸۳	۰,۹۳	۰,۸۲	سمنان
۲۴	۱,۴۱	۱۸,۰۲	۱,۵۹	۱,۵۱	مرکزی
۲۴	۱,۴۱	۱۴,۰۰	۲,۹۳	۲,۶۸	کرمان
۲۵	۰,۹۰	۱۶,۲۹	۰,۶۴	۰,۵۶	ایلام
۲۶	۰,۸۲	۱۲,۷۶	۰,۸۱	۰,۵۵	کهگیلویه و بویراحمد
۲۷	۰,۵۰	۱۴,۴۹	۴,۶۳	۴,۱۶	خوزستان
۲۸	۰,۴۲	۱۸,۳۱	۱,۳۲	۱,۳۰	بوشهر

ضریب نفوذ بیمه

واردات

گمرک	وزن خالص (هزار تن)	ارزش دلاری (میلیون دلار)
اراک	۴۸	۱۴۷
ساوه	۱۴۶	۴۷۵
جمع کل	۱۹۴	۶۲۲
درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	+۳۵	+۲۶

مبدأ واردات صورت گرفته ۵۱ کشور جهان
از جمله: امارات متحده عربی، ترکیه، چین، هند، هنگ کنگ و ... بوده است و عمده کالاهای وارده عبارتند از: کویل، شمش آلومینیوم آلیاژی، تجهیزات خط تولید سلول خورشیدی، بادام زمینی خام، انواع پوره خوراکی، درب قوطی و پاکت آبمیوه، پوره آبمیوه، خمیر الیاف سولفات، فیلتر

مقصد صادرات صورت گرفته ۸۷ کشور جهان از جمله: عراق، افغانستان، ترکیه، پاکستان، روسیه و ... بوده است و عمده کالاهای صادره عبارتند از: بیلت و پروفیل و شمش آلومینیوم، انواع هیدروکربنها، مواد شیمیایی، پروفیل آهنی درز جوش دار، گاز مایع، تیر برق و سازه های فلزی، الیاف پلی استر مصنوعی، رول دستمال کاغذی، شیر خشک صنعتی، قوطی آلومینیومی، میلگرد، بلورجات و ظروف شیشه های، کاشی، مواد غذایی، مصنوعات پلاستیکی

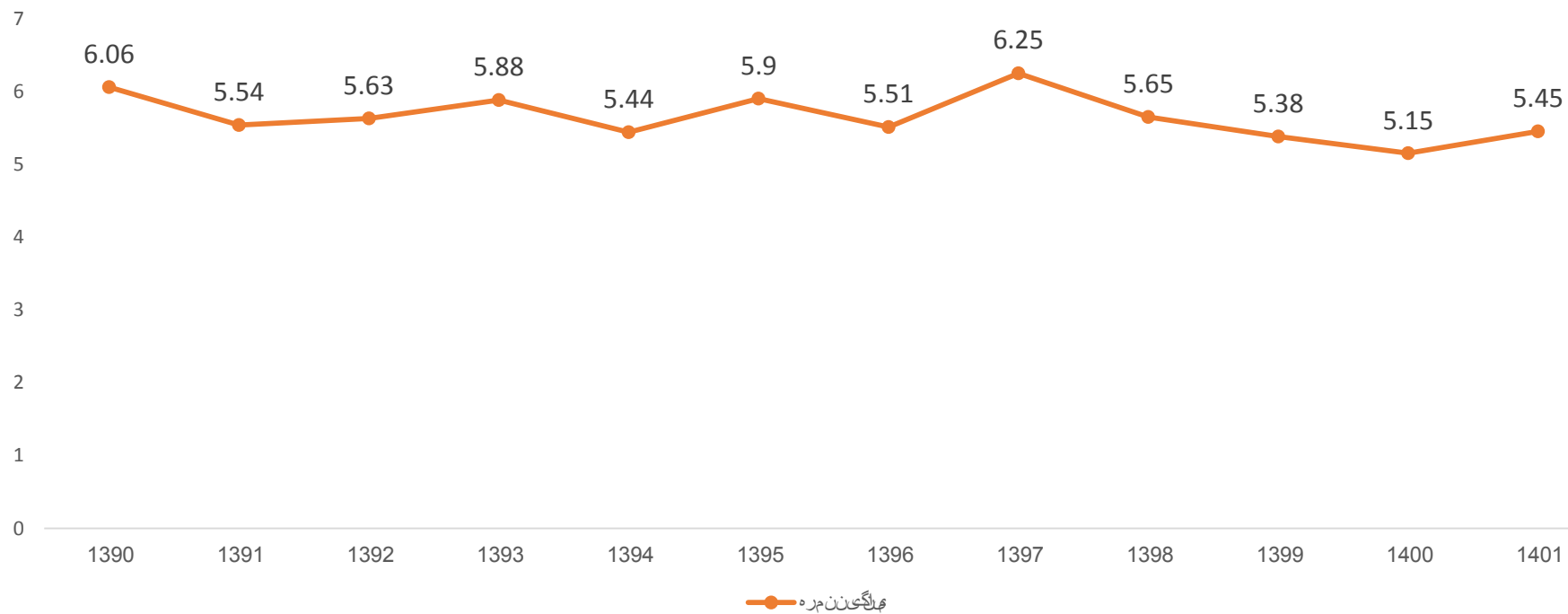
صادرات

نام گمرک	وزن خالص (هزار تن)	ارزش دلاری (میلیون دلار)
اراک	۶۸۸	۵۰۵
ساوه	۶۳۰٫۷	۳۰۵
زرنديه	۲۵۶	۲۳۷
جمع کل	۱۵۷۵	۱۰۴۷
درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	-۴	-۱۵

رتبه استان مرکزی در کشور از حیث مؤلفه‌های کسب و کار طی سالهای ۱۴۰۱-۱۳۹۵ (۱۰ بدترین نمره)

سال ۱۴۰۱		سال ۱۴۰۰		سال ۱۳۹۹		سال ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		رتبه
نمره	استان	نمره	استان	نمره	استان	نمره	استان	نمره	استان	نمره	استان	نمره	استان	
۵,۴۵	مرکزی	۵,۱۵	مرکزی	۵,۲۲	سمنان	۵,۴۵	گیلان	۵,۴۵	گیلان	۵,۴۵	گیلان	۵,۴۵	گیلان	۱
				۵,۳۳	آذربایجان غربی	۵,۵۴	آذربایجان غربی	۵,۵۱	مازندران	۵,۵۱	مازندران	۵,۵۱	مازندران	۲
				۵,۳۴	زنجان	۵,۹	مرکزی	۵,۵۴	آذربایجان غربی	۵,۶۶	فارس	۵,۵۴	آذربایجان غربی	۳
				۵,۳۸	مرکزی	۵,۹۸	زنجان	۵,۶۱	سمنان	۵,۹	مرکزی	۵,۵۸	همدان	۴
								۵,۶۶	فارس			۵,۶۱	سمنان	۵
								۵,۶۸	آذربایجان شرقی			۵,۶۶	فارس	۶
								۵,۷۶	یزد			۵,۶۷	تهران	۷
								۵,۷۷	قزوین			۵,۶۸	آذربایجان شرقی	۸
								۵,۸۵	خراسان رضوی			۵,۷۵	بوشهر	۹
								۵,۸۵	هرمزگان			۵,۷۶	یزد	۱۰
								۵,۹	مرکزی			۵,۷۷	قزوین	۱۱
								۵,۹۵	خراسان جنوبی			۵,۷۹	اصفهان	۱۲
								۵,۹۸	زنجان			۵,۸۵	خراسان رضوی	۱۳
								۶,۴۲	قم			۵,۸۵	هرمزگان	۱۴
								۶,۴۷	کهکلیویه و بویر احمد			۵,۹	مرکزی	۱۵

میانگین نمره ارزیابی استان مرکزی از حیث مؤلفه‌های محیط کسب و کار طی سالهای ۱۳۹۰-۱۴۰۱

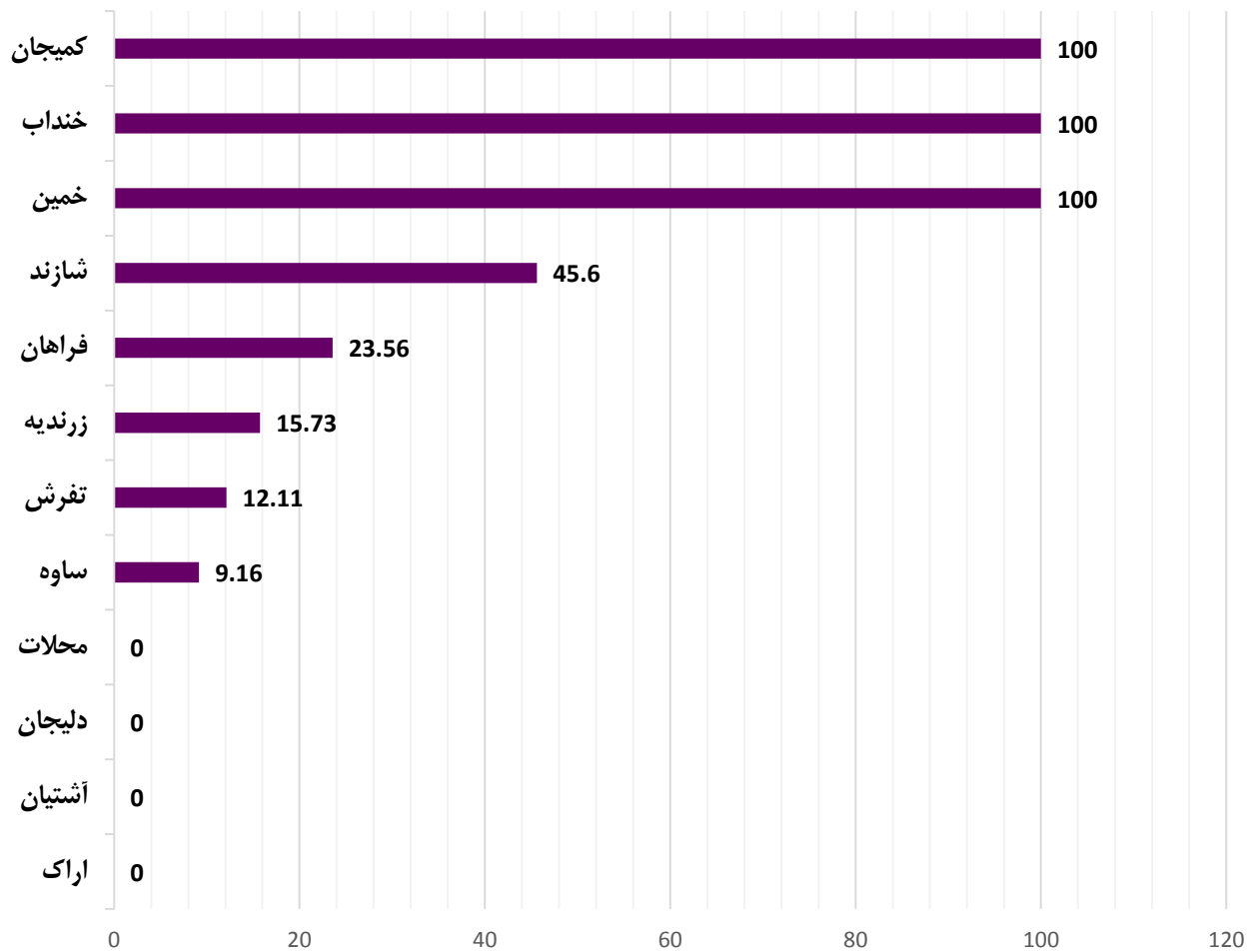

سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
میانگین نمره	۶,۰۶	۵,۵۴	۵,۶۳	۵,۸۸	۵,۴۴	۵,۹۰	۵,۵۱	۶,۲۵	۵,۶۵	۵,۳۸	۵,۱۵	۵,۴۵

مناطق محروم استان

مشخصات مناطق محروم استان مرکزی

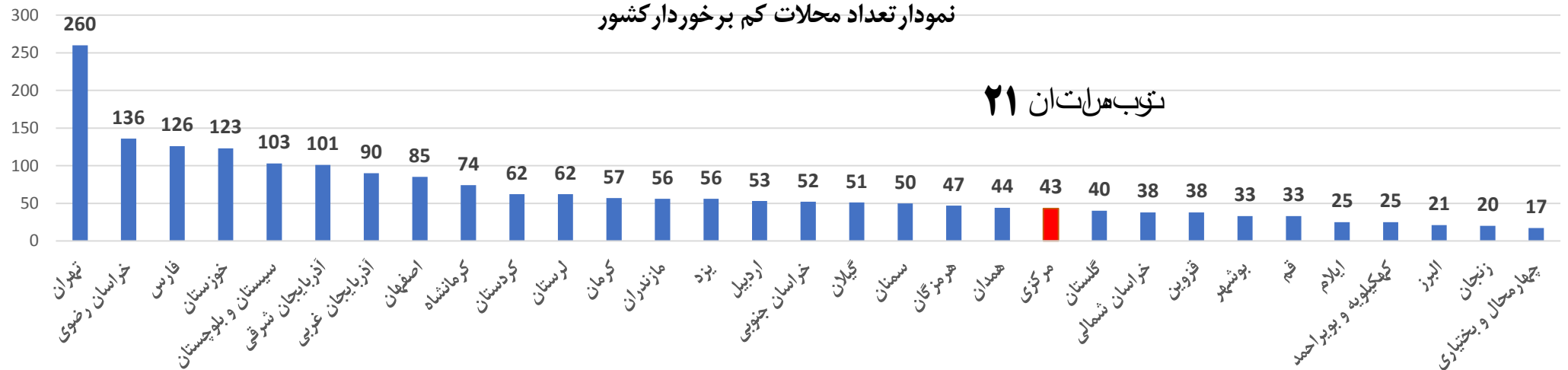
بر اساس مصوبات هیئت وزیران مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۰ و ۱۳۸۹/۱۰/۷

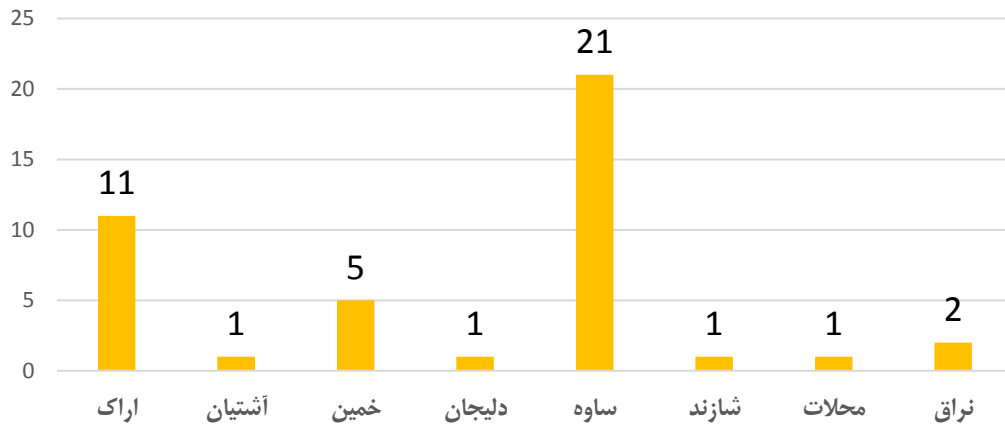
نام شهرستان	جمعیت کل شهرستان	جمعیت واقع در مناطق کمتر توسعه یافته شهرستان	سهم از کل جمعیت	سهم از کل جمعیت
اراک	۵۹۱۷۵۶	۰	۰	۰
آشتیان	۱۶۳۵۷	۰	۰	۰
تفرش	۲۴۹۱۳	۳۰۱۶	۱۲/۱۱	۱,۰۲
خمین	۱۰۵۰۱۷	۱۰۵۰۱۷	۱۰۰	۳۵,۶
خنداب	۵۴۰۱۸	۵۴۰۱۸	۱۰۰	۱۸,۳۱
دلیجان	۵۱۶۲۱	۰	۰	۰
زرنديه	۶۳۹۰۷	۱۰۰۵۵	۱۵/۷۳	۳,۴۱
ساوه	۲۸۳۵۳۸	۲۵۹۶۳	۹/۱۶	۸,۸۰
شازند	۱۱۷۵۷۱	۵۳۶۱۲	۴۵/۶	۱۸,۱۸
فراهان	۲۸۹۹۴	۶۸۳۲	۲۳/۵۶	۲,۳۲
کمیجان	۳۶۴۴۱	۳۶۴۴۱	۱۰۰	۱۲,۳۵
محلات	۵۵۳۴۲	۰	۰	۰
کل	۱۴۲۹۴۷۵	۲۹۴۹۵۴	۲۰,۶	۱۰۰

سهم جمعیتی مناطق کمتر توسعه یافته از کل جمعیت به تفکیک شهرستان

محله های کمتر برخوردار استان مرکزی

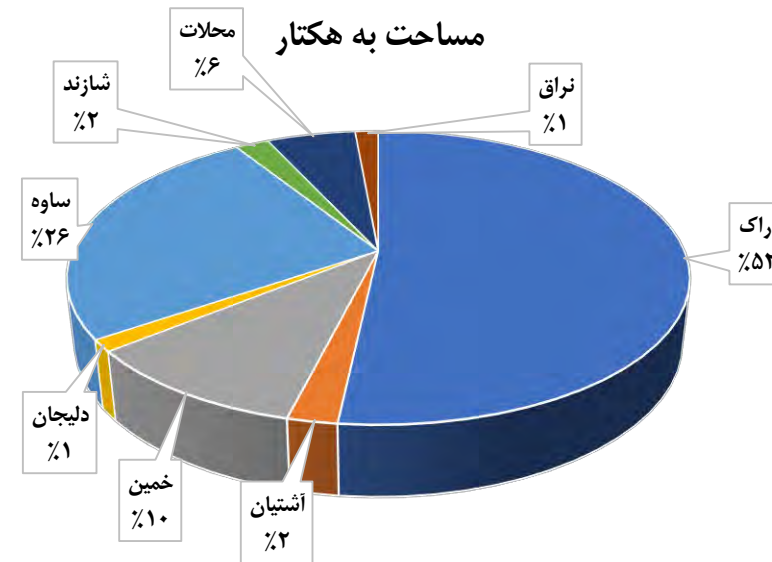
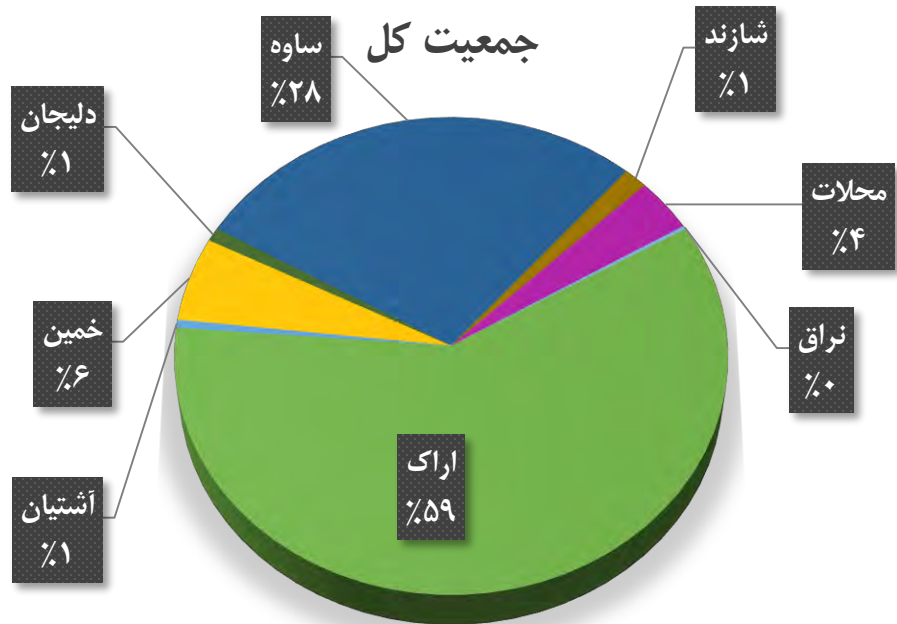
نمودار محلات کم برخوردار استان مرکزی

شهرستان	شهر	تعداد محلات کم برخوردار
اراک	اراک	۱۱
آشتیان	آشتیان	۱
خمین	خمین	۵
دلیجان	دلیجان	۱
	نراق	۲
شازند	شازند	۱
محلات	محلات	۱
ساوه	ساوه	۲۱
استان مرکزی		۴۳

محله های کمتر برخوردار استان مرکزی

شهر	جمعیت کل	جمعیت مرد	جمعیت زن	تعداد کل خانوار	مساحت به هکتار
اراک	۱۳۹۲۶۴	۷۰۹۱۰	۶۸۳۵۴	۴۴۳۵۱	۸۵۳
آشتیان	۱۲۷۰	۶۵۱	۶۱۹	۴۲۶	۳۶
خمین	۱۳۲۸۵	۶۷۰۷	۶۵۷۸	۴۳۷۷	۱۷۰
دلیجان	۲۱۵۴	۱۰۷۷	۱۰۷۷	۶۶۴	۲۱
ساوه	۶۵۵۰۴	۳۳۵۴۹	۳۱۹۵۵	۱۹۵۱۹	۴۲۰
شازند	۳۴۰۱	۱۷۰۸	۱۶۹۳	۱۰۹۶	۳۴
محلات	۸۴۵۷	۴۱۴۹	۴۳۰۸	۲۹۶۹	۹۱
نراق	۵۶۸	۲۶۶	۳۰۲	۲۲۱	۲۴
مجموع	۲۳۳۹۰۳	۱۱۹۰۱۷	۱۱۴۸۸۶	۷۳۶۲۳	۱۶۴۹

عدم تعادل شهرستانها

عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان اراک			
عدم تعادل اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی	تسهیل حمل و نقل کالا و مسافر و بازارهای جدید برای تولیدات اقتصادی	آلودگی‌های زیست‌محیطی، تغییر کاربری مراتع و اراضی کشاورزی به منظور توسعه و ساخت و ساز، عدم توفیق شهر اراک به عنوان کانون هدایت کننده توسعه استان، ضعف در خدمات پشتیبان تولید و خدمات برتر، نرخ بیکاری بالا	زمینه تولید صنعتی و اشتغال با وجود کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی، مراکز آموزش عالی متعدد و معتبر و زیرساخت‌های فناورانه، وجود زیرساخت‌های فیزیکی مناسب (ارتباطات جاده‌ای، ریلی، خطوط انتقال انرژی و آب)
شهرستان آشتیان			
تنوع کم فعالیت‌های اقتصادی	امکان توسعه ارتباطات و خدمات با توجه به آهن و ارتباطات جاده‌ای از عبور خطوط راه محدوده شهرستان	ضعف در پیوندها و جریان کالاها و خدمات، مهاجر فرستی و ساختار پیر جمعیت روستایی	وجود جاذبه‌های گردشگری طبیعی و تاریخی و زیستگاه‌های شاخص، وجود مراکز علمی و دانشگاهی و حوزه علمیه، وجود dکارگاه‌های کوچک مقیاس روستای

عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان تفرش			
مشکل توسعه کالبدی شهر تفرش به دلیل موقعیت خاص توپوگرافی	نزدیکی به بازارهای بزرگ مصرف	ساختار نامناسب جمعیت (شاخص‌های منفی نیروی انسانی مانند نرخ رشد منفی، عدم توان نگهداشت جمعیت)، زیرساخت‌های ارتباطی ضعیف	وجود جاذبه‌های طبیعی و زیستگاه‌های شاخص در کنار سابقه فرهنگی، تاریخی و وجود مشاهیر، وجود مراکز دانشگاهی و آموزش عالی
شهرستان خمین			
بروز خشکسالی‌های متوالی	زادگاه رهبر کبیر انقلاب و وجود بیت ایشان در خمین	نرخ بیکاری بالا	تخصصی بودن و مزیت نسبی کشت برخی محصولات (لوبیا، گل و گیاه زینتی و عسل)، و گرایش جوانان به سمت فعالیت‌های کشاورزی پیشرفته، زیرساخت‌های عمومی و هدایت‌شده مناسب نظیر شهرک‌ها و نواحی صنعتی

عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان خنداب			
تاثیر پروژه ملی آب سنگین بر منابع محیطی استان، عدم استقبال سرمایه گذاران بخش خصوصی	امکان استفاده از زمینه های فعالیت گسترده کشاورزی و باغداری با ایجاد صنایع تبدیلی در کنار آن و فعالیت های پسین و پیشین کشاورزی	ضعف در شبکه ارتباطات، حمل و نقل و انرژی، عدم استقرار فعالیت های خدماتی در سطح شهرستان	وجود چشم اندازهای طبیعی و جاذبه های گردشگری فراوان و منحصر به فرد طبیعی و تاریخی، منابع مناسب آب سطحی و زیرزمینی نسبتا مناسب، اراضی کشاورزی مستعد و حاصلخیز و رونق باغداری به عنوان منبع درآمد مطمئن کشاورزان و زمینه های گسترش فعالیت های آبی پروری و کشت گیاهان گلخانه ای
شهرستان دلیجان			
گسترش آسیب های اجتماعی به دلیل مهاجرت و تغییر بافت سکونتگاه ها	سهم بالای بخش خصوصی و استقبال افراد محلی جهت سرمایه گذاری در شهرستان، عبور خطوط لوله گاز اصلی کشور از دلیجان	آلودگی های زیست محیطی	تحولات مثبت جمعیتی مانند رشد جمعیت، نرخ مشارکت مناسب مردان و کمترین نرخ بیکاری استان و مهاجرپذیر بودن، دسترسی مناسب به شبکه انرژی و حمل و نقل و فناوری های اطلاعاتی و وجود زیرساخت های هدایت شده نظیر شهرک های صنعتی، داشتن گسترده ترین پیوندها و دسترسی به بازارهای هدف، وجود جاذبه های گردشگری در کنار زیستگاه های شاخص

عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان زرنديه			
خشکسالی، وجود گسل، عدم یکنواختی فرهنگی و تنوع قومی و فرهنگی	دسترسی سهل و سریع به بزرگترین بازار مصرف کشور	فاصله زیاد از نقاط درونی به ویژه از مرکز استان	تولید محصولات کشاورزی صادراتی مثل پسته و خشکبار، دسترسی مناسب به شبکه حمل و نقل و انرژی، وجود زیرساخت‌های هدایت شده
شهرستان ساوه			
وجود اتباع بیگانه و مشکلات فرهنگی و اجتماعی و حاشیه نشینی و بافت جمعیتی ناهمگون	دسترسی سهل و سریع به گسترده‌ترین بازارهای ملی و فراملی	شکاف توسعه بین نواحی شرقی و غربی شهرستان، ارتباطات پسین و پیشین بسیار ضعیف صنایع شهرستان، آلودگی‌های زیست محیطی	تنوع معادن کانی غیرفلزی، زیرساخت‌های انرژی و ارتباطی، زیرساخت‌های هدایت‌شده و وجود بزرگترین شهر صنعتی (کاوه)، تحولات مثبت جمعیتی، مهاجرپذیری، پایین بودن نرخ بیکاری، فراهم بودن زیرساخت‌های اشتغال و جوانی جمعیت کشاورزی و صنعت که نشانه رونق اقتصادی آن در فرایند توسعه خواهد بود، پیوندهای قوی فرااستانی، وجود دشت‌های گسترده و رواج کشاورزی تجاری

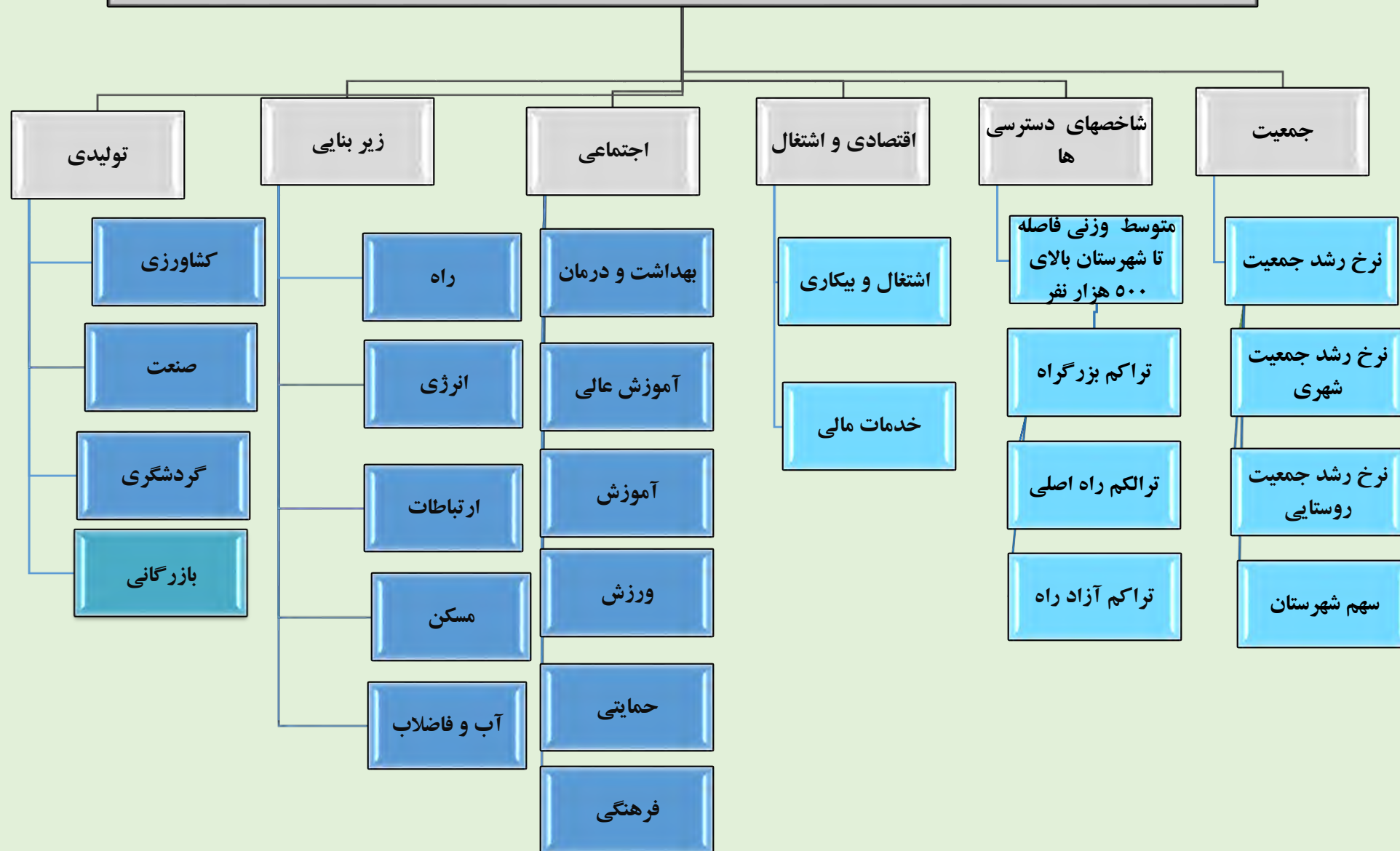
عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان شازند			
آسیب‌های زیست محیطی به منابع آب و خاک و هوا، تمرکز صنایع در مناطق مستعد کشاورزی	وجود زیرساخت‌های هدایت‌شده، استقرار صنایع بزرگ، عبور محورهای مهم ارتباطی خوزستان - تهران و راه آهن سراسری، احداث سد کمال صالح	نسبت جنسی نامتعارف، پایین بودن سطح باسوادی شاغلین، بالا بودن نرخ بیکاری و مهاجرت، رکود اقتصادی و عدم استقبال سرمایه‌گذاران صنعتی، عدم کارکرد معدن در توسعه شهرستان با وجود بیشترین سهم معادن، ضعف بخش خدمات	جاذبه‌های طبیعی و منابع طبیعی گسترده، مراتع مناسب و اقلیم معتدل، وجود منابع آب‌های سطحی، رونق فعالیت‌های صنعتی دام و طیور و شیلات و پرورش زنبور عسل
شهرستان فراهان			
تداوم خشکسالی‌ها و افت شدید سفره‌های زیرزمینی	موقعیت مناسب جغرافیایی شهرستان جهت توسعه و دسترسی به بازارهای بزرگ مصرف، هویت مکانی قدرتمند	فقدان زیرساخت‌ها و امکانات رفاهی و خدماتی گردشگران، کمبود آب کشاورزی	دشت وسیع و حاصلخیز فراهان، رونق بخش دامداری و پرواربندی خصوصا پرورش گاوهای گوشتی، دسترسی مناسب و سهولت برقراری ارتباط با شهرهای استان خصوصا اراک، وجود زیرساخت‌های هدایت‌شده، شهرک صنعتی و مجتمع دامپروری تلخاب، جاذبه‌های گردشگری نظیر اماکن تاریخی و مذهبی، آداب و سنن و وجود شخصیت‌های برجسته

عمده ترین نقاط، قوت، ضعف، فرصت و تهدید

مهمترین تهدیدها	مهمترین فرصت	مهمترین نقاط ضعف	مهمترین نقاط قوت
شهرستان کمیجان			
مشکل دسترسی به بازارهای بزرگ مصرف کشور	موقعیت خاص شهرستان در محور ارتباطی شرق و غرب	ضعف و کمبود زیرساخت‌های خدماتی، انرژی، ارتباطی و هدایت‌شده، عدم توازن در شاخص‌های جمعیتی مانند نسبت جنسی نامتعارف، و پایین بودن سطح باسوادی شاغلین، ساختار کم سواد و پیر	وجود کارگاه‌های کوچک مقیاس روستایی، هویت مکانی مناسب، رونق بخش کشاورزی و منابع طبیعی با وجود شرایط اقلیمی مناسب، خاک مستعد
شهرستان محلات			
تخریب زیست‌محیطی	هویت مکانی قدرتمند و حمایت بخش خصوصی از زنجیره‌های تولید و مشارکت مردم در فعالیتهای عام‌المنفعه	ضعف شبکه ارتباطی قوی جهت دسترسی به مبادی صادراتی کشور	مرکز تحقیقات گل و گیاهان زینتی، تحولات جمعیتی مثبت نظیر نسبت جنسی متعادل، نرخ بیکاری پایین مردان، مهاجرپذیری و بیشترین نرخ شهرنشینی و بیشترین نرخ مشارکت زنان و سهم پایین بی‌سوادی در اشتغال، تخصصی بودن و تجاری بودن فعالیتهای کشاورزی، ذخایر معدنی مناسب سنگهای تزئینی و وجود کارگاه‌های سنگ‌بری در کنار معادن، وجود جاذبه‌های طبیعی و تاریخی فراوان و دهکده گل و گیاه و زیرساخت‌های نسبتاً مناسب گردشگری

سنجش توسعه استان مرکزی

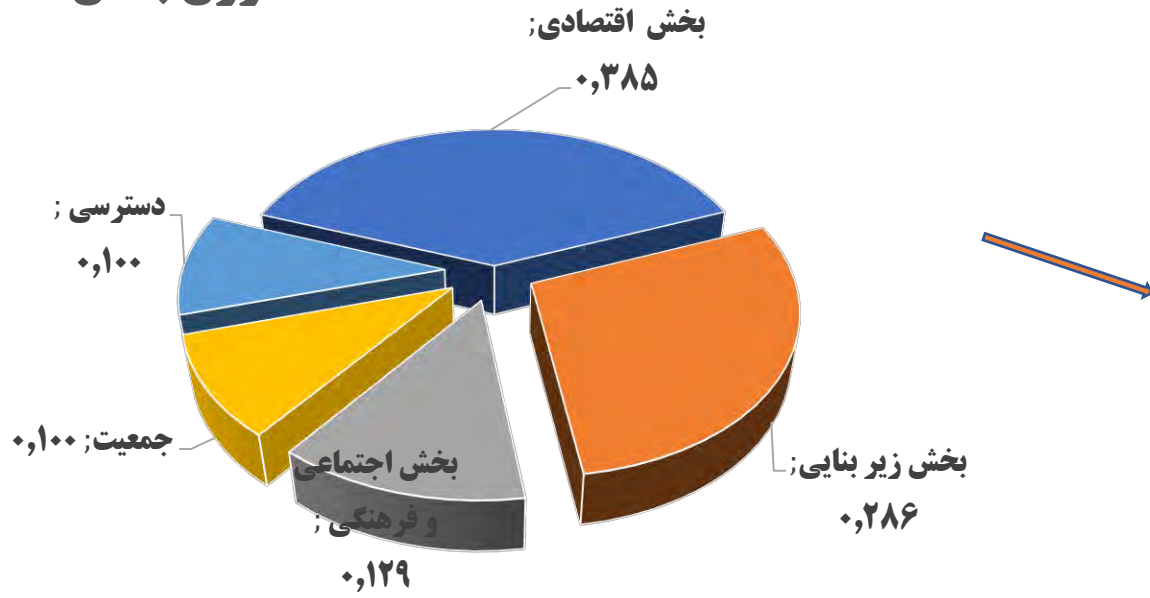
روش کار

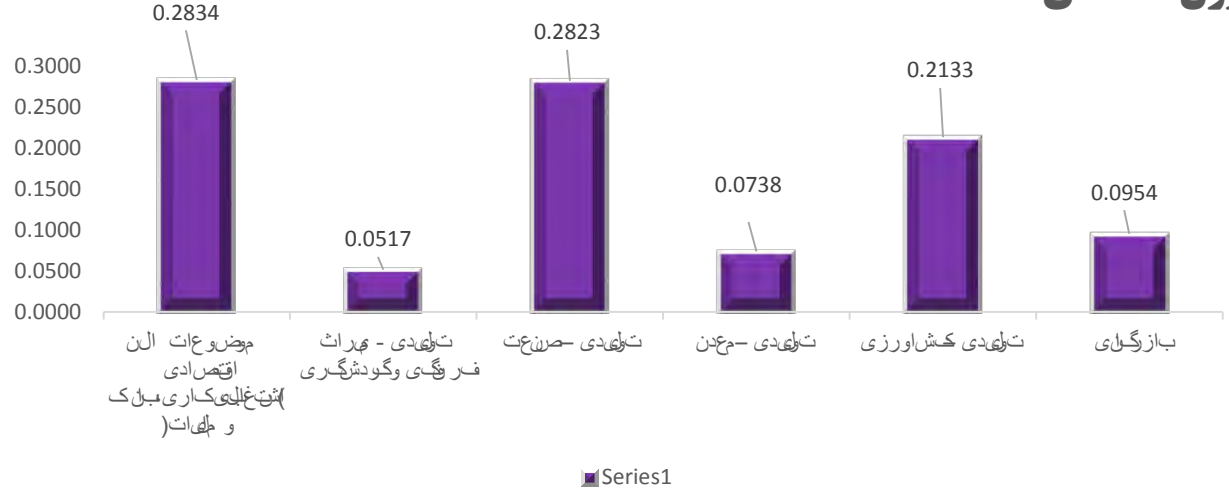
روش های رتبه بندی مورد استفاده در این مطالعه

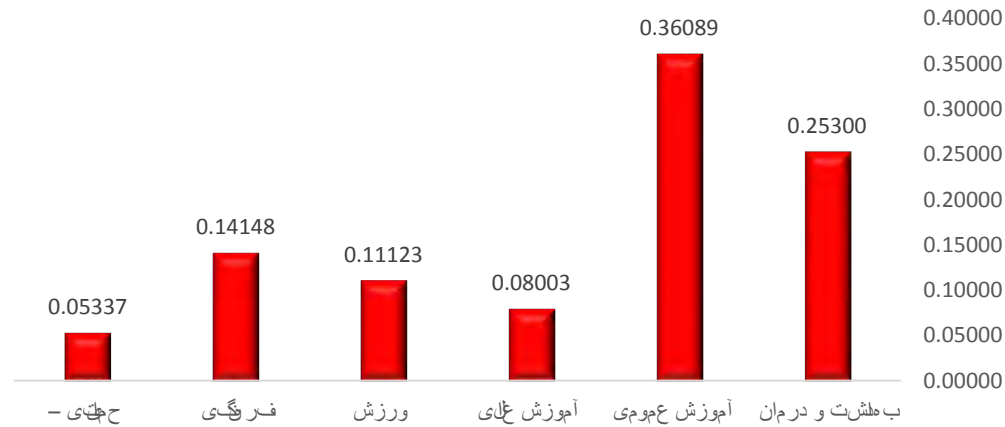
وزن بخش ها

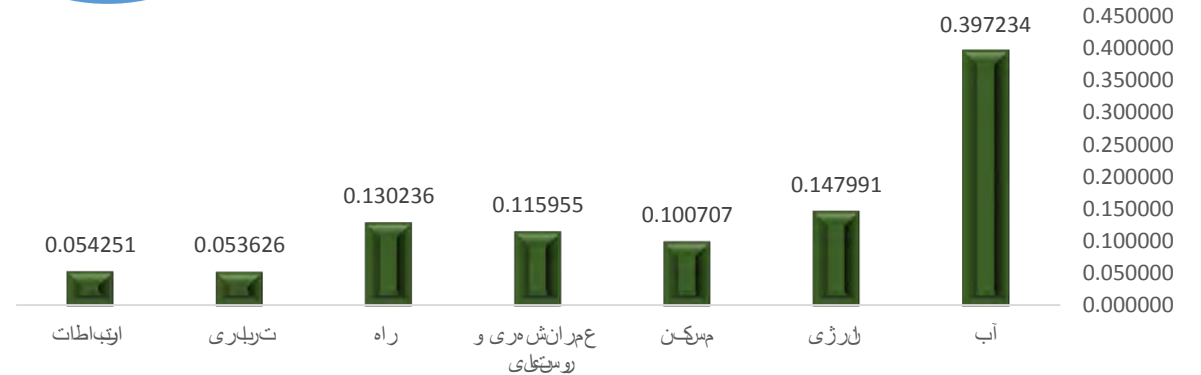
وزن اقتصادی

اجتماعی

زیر بنایی

اشتغال و اقتصادی

اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	اشتغال و اقتصادی	شهرستان
اشتغال و بیکاری	اشتغال و بیکاری	اشتغال و بیکاری	اشتغال و بیکاری	اشتغال و بیکاری	خدمات مالی	خدمات مالی	
+	+	+	-	+	+	+	
نرخ باسوادی کل مرد و زن	نرخ اشتغال زنان	نرخ اشتغال روستائیان	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت اقتصادی	سرانه واحدهای بانکی به ازای ۱۰۰۰۰ نفر	سرانه مانده سپرده میلیون ریال	
۸۱/۴۵ %	۸۳.۴	۹۲	۷.۵۵	۳۶.۵۴	۴.۸۹	۳۲۹.۰	آشتیان
%۹۰/۳۳	۷۷.۱	۹۳.۶	۱۲.۲	۳۷.۹۵	۲.۸۴	۳۰۶.۹	اراک
%۹۳/۰۴	۸۲.۱	۹۳.۶	۸.۴	۳۴.۶۲	۵.۶۲	۳۰۰.۸	تفرش
%۸۲/۵۸	۸۰	۸۶.۹	۱۱.۷	۳۷.۲۸	۲.۲۹	۲۰۰.۸	خمین
%۷۷/۹۸	۹۳.۲	۹۵	۵.۷	۴۲.۶۶	۱.۸۵	۱۱۸.۶	خنداب
%۸۶/۴۴	۸۸.۸	۹۶.۱	۵.۶	۴۰.۱۳	۳.۸۷	۴۲۹.۳	دلیجان
%۸۶/۸۰	۸۶	۹۱.۴	۷.۸	۳۶.۶۵	۳.۱۳	۱۹۸.۶	زرنديه
%۸۸/۸۲	۸۶.۴	۹۴.۵	۶.۵۲	۳۷.۸۳	۱.۷۶	۲۲۴.۷	ساوه
%۸۰/۸۹	۷۷.۸	۹۰.۱	۱۱.۷	۳۸.۹۸	۲.۱۳	۲۲۸.۰	شازند
%۷۶/۴۳	۸۱.۳	۹۰.۴	۸.۵	۳۸.۲۲	۳.۷۹	۱۷۲.۵	فراهان
%۷۶/۳۴	۸۸.۶	۹۳.۹	۵.۶	۳۹.۹۷	۲.۲۰	۱۳۱.۰	کمیجان
%۸۸/۷۶	۸۳.۶	۹۶.۳	۸.۱	۳۹.۵	۴.۳۴	۴۷۶.۷	محلات

زیر بنایی

زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	شهرستان	
آب	آب	آب	آب	آب	آب	مسکن	مسکن	مسکن	انرژی	انرژی	انرژی	انرژی	انرژی	انرژی	انرژی	آب	آب	آب	آب	آب	آب		
+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+			
متوسط بارندگی سال زراعی بلند مدت	سرانه انشعاب فاضلاب خانگی به ازای ۱۰۰ خانوار	سهم جاهای غیر مجاز	درصد جمعیت تحت پوشش آب	شاخص بهره مندی از آب آشامیدنی سالم	سهم روستاهای گاز	سهم تولید انرژی خورشیدی و آبی	نسبت مشترکین برق به خانوار	نسبت تعداد جایگاه به وسعت	سهم روستاهای گاز رسانی شده	درصد واحدهای فرسوده روستایی	درصد واحدهای فرسوده شهری	تعداد پروانه بهره برداری به ازای ۱۰۰۰ خانوار	تراکم راه بین شهری (ازاد راه، بزرگراه، راه اصلی، راه فرعی و راه درون شهری)	سهم ازاد راه و بزرگراه	تراکم راه روستایی	نسبت راه آسفاله روستایی به شوسه	سرانه مسافر جابجاشده	سرانه بار جابه جا شده تن					
۲۷۲	۲۸.۶۴	۶.۵۰	۸۶.۱۲	۸۴.۴۲	۸۵.۲۹	۱.۴۴	۱۰۰.۰۰	۱.۴۶	۳۲.۲۶	۸۵.۲۹	۱۴.۲	۶۱.۶	۸.۰۱	۷.۸۲	۱۱.۴۵	۹۴.۳۷	۰.۶۳	۱.۲۷	آستیان				
۳۱۲	۳۹.۱۰	۱۹.۹۶	۹۶.۰۸	۹۱.۵۱	۷۹.۶۹	۰.۳۶	۹۷.۷۰	۰.۷۷	۴۶.۷۲	۷۹.۶۹	۱۵.۲	۲۹	۳.۸۲	۶.۷۴	۱۰.۷۵	۹۵.۶۵	۰.۸۹	۱۸.۳۲	اراک				
۳۱۷	۹۵.۷۷	۶.۶۷	۸۸.۳۷	۸۲.۳۷	۷۹.۲۲	۰.۰۶	۹۶.۱۰	۲.۱۵	۱۱.۷۳	۷۹.۲۲	۱۵.۸	۲۶	۹.۷۸	۷.۶۸	۱۴.۶۶	۸۱.۶۰	۰.۷۷	۱.۳۱	تفرش				
۲۹۷	۵۹.۰۲	۲۳.۸۷	۹۰.۳۱	۸۴.۱۷	۹۸.۶۸	۲.۵۵	۹۸.۷۰	۱.۳۹	۴۱.۷۷	۹۸.۶۸	۱۶.۲	۵۵	۸.۸۷	۷.۶۴	۱۴.۹۵	۹۱.۹۰	۱.۳۷	۳.۰۶	خمین				
۳۰۹	۰.۰۰	۵۳.۸۸	۸۵.۸۱	۷۸.۸۸	۹۵.۰۶	۰.۰۳	۹۷.۵۰	۱.۲۷	۱۴.۶۵	۹۵.۰۶	۲.۶	۵۹	۲.۸۰	۴.۰۲	۲۰.۸۸	۹۰.۸۸	۰.۳۶	۳۱.۶۵	خنداب				
۱۸۲	۷۲.۳۹	۴.۴۵	۹۷.۴۶	۸۱.۴۲	۶۹.۵۷	۶.۰۵	۱۰۰.۰۰	۱.۵۴	۳۱.۸۵	۶۹.۵۷	۱۰.۲	۴۶	۱۲.۷۶	۷.۵۱	۸.۱۰	۹۷.۷۵	۰.۵۲	۱۰۵.۷۳	دلیجان				
۱۹۳	۰.۰۰	۶.۴۳	۸۰.۷۴	۸۳.۸۵	۶۱.۹۰	۰.۰۶	۹۷.۱۰	۱.۴۶	۳۶.۰۳	۶۱.۹۰	۱۶.۵	۷۶	۱۰.۸۹	۶.۵۳	۷.۱۳	۸۷.۸۸	۰.۰۶	۶۳.۸۱	زرنديه				
۴۹۰	۱۲.۱۲	۲۳.۲۴	۸۵.۷۳	۹۰.۲۳	۸۲.۵۸	۲.۳۰	۹۹.۴۰	۱.۳۹	۳۴.۶۹	۸۲.۵۸	۲۳.۹	۷۱	۶.۱۸	۸.۵۲	۹.۹۷	۸۵.۸۷	۱.۱۰	۱۴.۷۵	ساوه				
۲۹۰	۱۵.۰۳	۴۴.۱۸	۹۳.۵۱	۸۴.۳۵	۹۶.۶۵	۰.۰۲	۹۷.۶۰	۱.۳۵	۳۴.۰۳	۹۶.۶۵	۱۵.۲	۶۴	۶.۷۰	۱۰.۰۶	۲۲.۷۶	۹۳.۶۹	۰.۰۹	۱۴.۵۰	شازند				
۲۸۱	۰.۰۰	۱۰.۹۳	۹۷.۹۵	۸۶.۹۴	۱۰۳.۰۳	۰.۷۸	۹۸.۵۰	۲.۱۴	۲۶.۶۸	۱۰۳.۰۳	۲۱.۸	۶۸	۱۲.۴۴	۵.۲۰	۱۸.۰۱	۸۹.۶۳	۰.۵۲	۵۳.۸۸	فراهان				
۲۳۹	۰.۰۰	۲۲.۱۲	۹۲.۴۸	۷۶.۰۵	۹۴.۱۲	۰.۰۶	۱۰۰.۰۰	۱.۶۵	۱۶.۰۸	۹۴.۱۲	۴.۸	۲۸	۲۴.۲۵	۷.۴۰	۱۴.۶۳	۸۵.۷۱	۰.۷۷	۷.۲۵	کمیجان				
۲۵۳	۷۲.۶۷	۳.۸۵	۹۸.۱۸	۹۱.۰۲	۶۶.۶۷	۱۵.۰۵	۱۰۰.۰۰	۱.۳۷	۱۵.۰۳	۶۶.۶۷	۱۰.۲	۲۵	۱۹.۲۰	۶.۵۱	۹.۰۲	۸۷.۷۸	۰.۷۱	۱۹.۲۰	محلات				

زیر بنایی

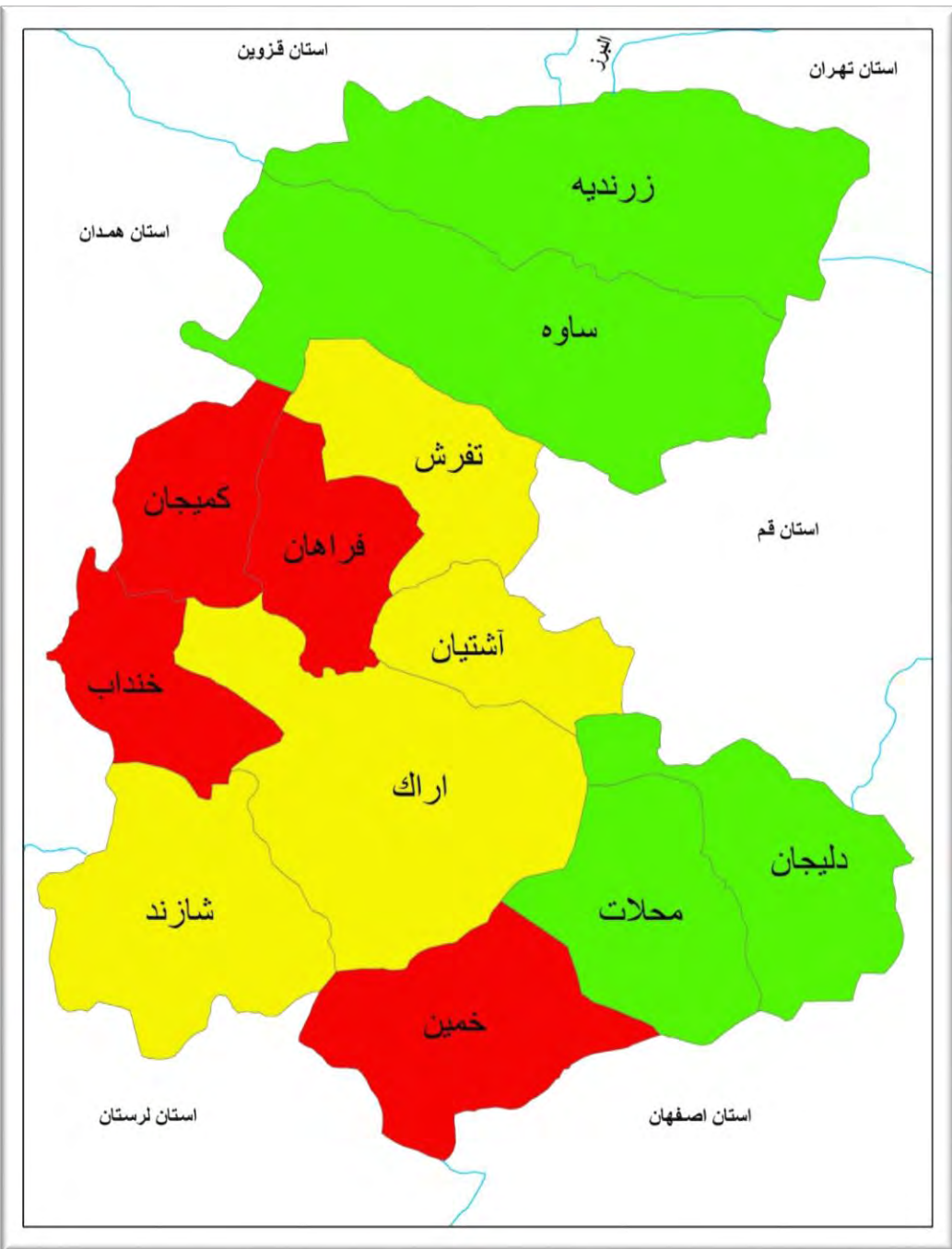
زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	زیر بنایی	شهرستان
ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	ارتباطات	
+	+	+	+	+	+	+	+	
سرانه مرسولات	صندوق پستی (شهری و روستایی) به ازای ۱۰۰۰۰ نفر	دفاتر پیشخوان و ICT روستایی به ازای ۱۰۰۰۰ نفر جمعیت	سهم روستاهای دارای ارتباط تلفنی	ضریب نفوذ تلفن ثابت	پوشش گیرنده دیجیتال بسته چهارم	پوشش گیرنده دیجیتال بسته سوم	پوشش گیرنده دیجیتال بسته اول و دوم	
۱.۲۹	۸.۵۶	۴.۸۹	۱۰۰۰.۰۰	۶۱.۳۶	۹۶.۶۸	۹۶.۶۸	۹۹.۹۲	آشتیان
۱.۷۶	۱.۷۶	۱.۱۳	۸۶.۷۲	۵۰.۹۸	۱۷.۹۱	۱۷.۹۱	۹۹.۷۵	اراک
۴.۲۶	۱۲.۴۴	۸.۴۳	۹۲.۲۱	۷۹.۶۷	۸۷.۳۶	۸۷.۳۶	۹۹.۱۹	تفرش
۰.۸۸	۴.۰۹	۴.۰۹	۹۷.۳۷	۴۶.۱۸	۰.۰۰	۰.۰۰	۹۹.۲۱	خمین
۰.۵۳	۴.۸۱	۴.۸۱	۱۰۰۰.۰۰	۳۰.۶۱	۰.۰۰	۰.۰۰	۹۹.۱۵	خنداب
۲.۱۳	۴.۸۴	۲.۱۳	۷۶.۰۹	۵۹.۵۹	۹۲.۰۴	۹۲.۰۴	۹۹.۶۷	دللیجان
۴.۹۱	۴.۳۸	۲.۶۶	۸۲.۸۶	۴۳.۷۹	۰.۰۰	۰.۰۰	۹۷.۸۸	زرنديه
۰.۸۷	۱.۶۶	۰.۹۵	۸۵.۳۹	۴۱.۶۶	۰.۰۰	۰.۰۰	۹۹.۱۹	ساوه
۰.۶۱	۴.۵۱	۲.۸۹	۹۸.۵۶	۳۷.۹۱	۳.۹۰	۳.۹۰	۹۹.۹۷	شازند
۰.۵۴	۹.۳۱	۷.۵۹	۹۳.۹۴	۴۰.۵۶	۴۶.۵۰	۴۶.۵۰	۹۹.۱۸	فراهان
۰.۷۸	۷.۴۱	۳.۵۷	۹۰.۲۰	۳۴.۲۵	۳۱.۷۷	۳۱.۷۷	۹۹.۱۶	کمیجان
۱.۳۱	۴.۳۴	۲.۱۷	۱۲۰.۵۱	۶۰.۱۰	۷۶.۵۶	۷۶.۵۶	۹۹.۹۰	محلات

اجتماعی

اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	اجتماعی	شهرستان
حمایتی	حمایتی	حمایتی	حمایتی	فرهنگی	فرهنگی	فرهنگی	فرهنگی	فرهنگی	فرهنگی	ورزش	ورزش	ورزش	ورزش	ورزش	ورزش	
-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
درصد افراد تحت پوشش کمیته امداد	درصد افراد تحت پوشش بهزیستی	سهم خانوارها سرپرست زن از کل خانوار	نسبت طلاق به ازدواج	سرانه تعداد چاپخانه ۱۰۰۰۰ نفر	سرانه گنجایش مراکز فرهنگی به ۱۰۰۰۰ نفر	سرانه مساحت مراکز فرهنگی و هنری به ۱۰۰۰ نفر جمعیت	سرانه گنجایش صندلی سینما به ۱۰۰۰۰ نفر	سرانه کتاب موجود	سرانه تعداد کتابخانه های عمومی به ازای ۱۰۰۰۰ نفر	سرانه فضای ورزشی به ازای کل (هر نفر)	سرانه فضای ورزشی به ازای هر نفر (هر نفر)	سرانه فضای ورزشی به ازای هر نفر سرپوشیده	نسبت اماکن ورزشی شهری و روستایی به جمعیت ورزشی (متر مربع) رویاز	نسبت اماکن ورزشی شهری و روستایی به جمعیت ورزشی (متر مربع) سرپوشیده	نسبت جمعیت ورزشکار به کل جمعیت	
۶۳.۵۷	۳۶.۴۳	۱۱.۹۷	۲۶.۹	۶.۱۱	۷۳.۳۶	۳۹.۱۳	۰.۰۰	۴.۵۳	۳.۰۶	۲.۰۳	۱.۱۰	۰.۹۳	۰.۴۶	۱.۰۵	۰.۰۰	آستینان
۵۶.۵۳	۴۳.۴۷	۷.۸۲	۴۲.۷	۳۱.۴۳	۲۶.۵۳	۳۱.۴۳	۱۳.۵۲	۰.۷۸	۰.۵۱	۰.۹۰	۰.۵۹	۰.۳۰	۰.۳۴	۰.۵۹	۰.۳۴	اراک
۷۱.۸۹	۲۸.۱۱	۱۷.۷۶	۳۲.۹	۲۰.۰۷	۱۲۴.۰۳	۲۰.۰۷	۶۸.۲۴	۲.۸۵	۱.۶۱	۱.۷۶	۱.۲۴	۰.۵۳	۰.۳۰	۱.۱۹	۰.۳۵	تفرش
۶۸.۶۹	۳۱.۳۱	۱۴.۲۰	۵۱.۹	۱۵.۲۴	۲۶.۶۶	۱۵.۲۴	۳۵.۲۳	۱.۵۵	۱.۰۵	۰.۹۶	۰.۶۴	۰.۳۲	۰.۳۳	۰.۶۳	۰.۳۴	خمین
۷۹.۵۳	۲۰.۴۷	۱۲.۵۹	۳۲.۱	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۱.۲۰	۰.۹۳	۰.۶۰	۰.۴۸	۰.۱۱	۰.۳۶	۰.۶۴	۰.۳۵	خنداب
۶۱.۰۶	۳۸.۹۴	۱۱.۴۹	۶۷.۹	۱۳.۵۶	۱۵.۵۰	۱۳.۵۶	۷۱.۶۸	۱.۹۳	۱.۹۴	۱.۳۵	۰.۸۰	۰.۵۵	۰.۳۹	۰.۵۰	۰.۳۴	دلپجان
۷۱.۶۶	۲۸.۳۴	۱۲.۶۲	۳۷.۸	۴.۶۹	۰.۰۰	۴.۶۹	۰.۰۰	۱.۰۷	۰.۹۴	۰.۷۴	۰.۴۵	۰.۲۹	۰.۲۷	۰.۷۲	۰.۳۷	زرنديه
۶۶.۷۹	۳۳.۲۱	۱۰.۸۴	۴۲.۶	۹.۵۲	۱۴.۴۲	۹.۵۲	۱۴.۱۱	۰.۵۳	۰.۳۹	۰.۹۲	۰.۷۱	۰.۲۲	۰.۲۳	۰.۷۸	۰.۳۴	ساوه
۷۸.۰۲	۲۱.۹۸	۱۲.۴۴	۳۱.۳	۳.۴۰	۲۰.۴۱	۳.۴۰	۰.۰۰	۱.۹۹	۱.۶۲	۰.۹۸	۰.۷۲	۰.۲۶	۰.۱۹	۰.۴۵	۰.۳۶	شازند
۸۶.۳۶	۱۳.۶۴	۱۶.۲۷	۰	۶.۹۰	۰.۰۰	۶.۹۰	۰.۰۰	۲.۵۰	۲.۷۶	۱.۹۱	۱.۵۷	۰.۳۴	۰.۴۱	۰.۸۴	۰.۳۵	فراهان
۸۰.۳۹	۱۹.۶۱	۱۳.۳۷	۱۸.۴	۲.۷۴	۰.۰۰	۲.۷۴	۰.۰۰	۲.۲۰	۱.۹۲	۱.۰۷	۰.۶۹	۰.۳۹	۰.۳۰	۰.۹۲	۰.۳۴	کمیجان
۵۸.۵۴	۴۱.۴۶	۱۴.۲۳	۴۷.۹	۹.۰۳	۰.۰۰	۹.۰۳	۶۳.۲۴	۲.۱۴	۱.۲۶	۱.۲۷	۰.۸۹	۰.۳۸	۰.۱۸	۱.۵۲	۰.۳۴	محلالت

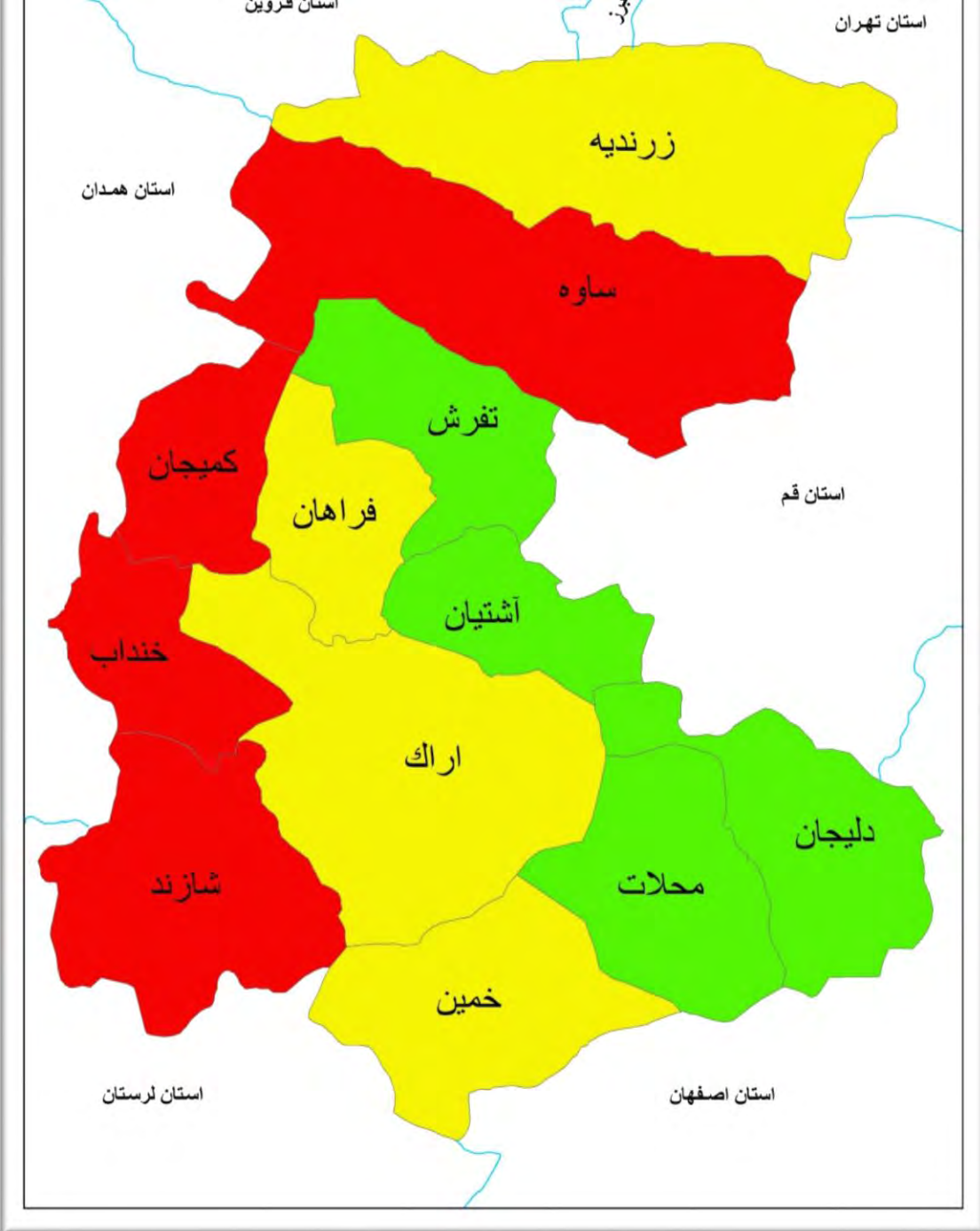
نقشه عدم تعادل اقتصادی

- رتبه های ۱ تا ۴: مناسب
- رتبه های ۵ تا ۸: متوسط
- رتبه های ۹ تا ۱۲: نامناسب

نقشه عدم تعادل اجتماعی

- رتبه‌های ۱ تا ۴ مناسب
- رتبه‌های ۵ تا ۸ متوسط
- رتبه‌های ۹ تا ۱۲ نامناسب

نقشه عدم تعادل جمعیت

- رتبه‌های ۱ تا ۴ مناسب
- رتبه‌های ۵ تا ۸ متوسط
- رتبه‌های ۹ تا ۱۲ نامناسب

نقشه عدم تعادل دسترسی

- رتبه‌های ۱۴ تا ۱۸ مناسب
- رتبه‌های ۵ تا ۱۸ متوسط
- رتبه‌های ۹ تا ۱۲ نامناسب

نقشه عدم تعادل کل

- رتبه های ۱۴ تا مناسب
- رتبه های ۵ تا ۸ متوسط
- رتبه های ۹ تا ۱۲ نامناسب

دلایل عدم تعادل های منطقه ای در استان

عدم تعادلهای اقتصادی

در اراک از سال ۱۳۴۷ با ایجاد کارخانجات آلومینیوم، ماشین سازی هپکو و کلا صنایع سنگین و سرمایه ای به عنوان پایتخت صنعتی ایران شکل گرفته است

- در منطقه شمالی استان (ساوه و زرنديه) به دلیل نزدیکی به تهران جاذب سرمایه گذاری بخش خصوصی است. به طوری که در حال حاضر بزرگترین شهرک خصوصی کشور (کاوه) با تعدا ۶۰۰ کارگاه در این منطقه شکل گرفته و صنایع متعدد در این منطقه مستقر است و لذا شرایط اقتصادی استان در منطقه شمالی مساعد است.
- در منطقه جنوبی و جنوب غربی استان (شازند) استقرار پتروشیمی، پالایشگاه و نیروگاه به طور همزمان در شهرستان مستقر است و ارزش افزوده بالایی در این شهرستان توسط این شرکتها ایجاد میشود.
- در محلات به دلیل وجود معادن سنگ و دلیجان به دلیل قرار گیری در شاهراههای ارتباطی و نزدیکی به قم اصفهان و تهران جاذب سرمایه گذاری.
- عدم استقبال از سرمایه گذاری در شهرستانهای کمیجان ، فراهان و خنداب
- عمدتا به دلیل نبود شاهراههای ارتباطی، نبود مزیت نسبی در معادن خاص و دارای اقتصاد کشاورزی و روستایی

دلایل عدم تعادل های منطقه ای در استان

▪ عدم تعادل اجتماعی

در شهرستانها ساوه و زرندیه به دلیل سر ریز صنایع کشور تنها کارخانه در شهرستان مستقر می شود و

متاسفانه پیوست های اجتماعی آن به درستی اجرا نمی شود و از طرفی وجود مهاجرتها از شهرهای مختلف

باعث ایجاد مسایل اجتماعی میشود

در شهرستانهای خنداب و کمیجان و فراهان ساختار جمعیتی کم سواد تر بوده و به دلیل مهاجرت جوانان

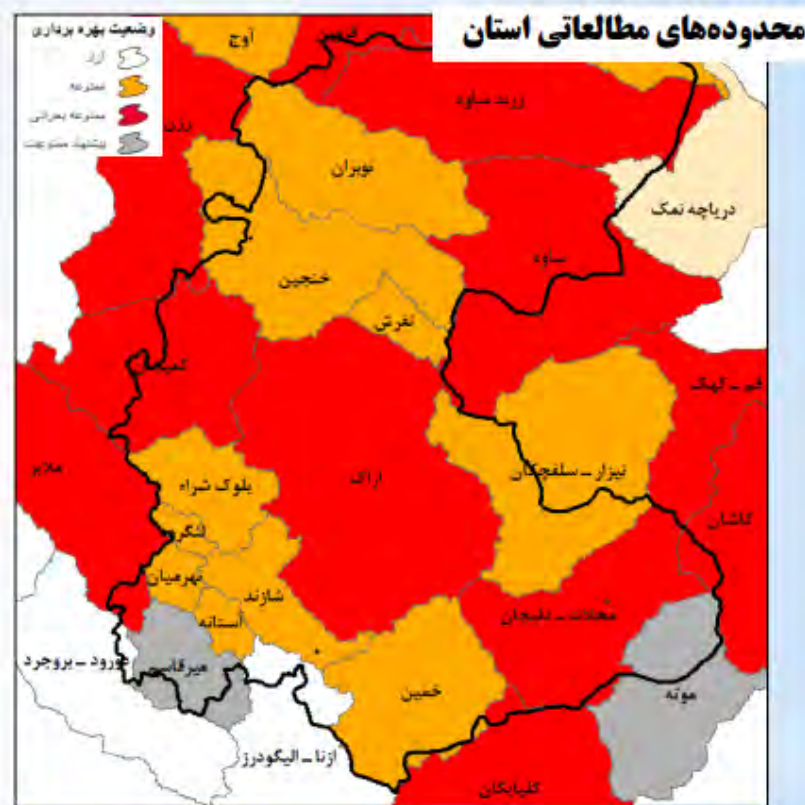
(عمده دلیل موضوع اقتصادی) باعث ایجاد عدم تعادل شده است

مسائل فراروی استان

مسائل فراروی توسعه استان - آب

نام محدوده مطالعاتی	سال آماری	افت تراز (به متر سالانه)	کسری مخزن سالانه (م.م.م) (بلندمدت)	
شازند	۱۳۶۰-۹۷	۰/۲۱	۳	
اراک	۱۳۶۴-۹۷	۰/۵۵	۳۲	
تفرش	۱۳۷۹-۹۷	۰/۰۳	۰/۰	
شراء	۱۳۷۸-۹۷	۰/۳۱	۴/۸	
کمیجان	۱۳۷۵-۹۷	۰/۹۳	۲۹	
ساوه	۱۳۷۰-۹۷	۱/۲۶	۶۲	
خمین	۱۳۶۴-۹۷	۰/۴۹	۸/۲	
زرند	۱۳۶۹-۹۷	۰/۷۴	۳۷/۵	
نوبران	۱۳۸۴-۹۷	۰/۵۴	۱۲	
محلات - دلیجان	۱۳۸۴-۹۷	۰/۸۵	۱۴	
آستانه	۱۳۸۲-۹۷	۰/۰۱	۲	
خنجین	۱۳۸۲-۹۷	۰/۰۵	۱/۳	
لنگرود	۱۳۸۲-۹۷	۰/۰۱	۱	
میرقاسم	۱۳۸۲-۹۷	۰/۰	۰/۸	
نهرمیان	۱۳۸۲-۹۷	۰/۰۲	۲/۴	
جمع (متوسط دوره آماری)				۲۱۰

استان همجوار	محدوده مطالعاتی مشترک
استان لرستان	ازنا - الیگودرز
استان لرستان	درود - بروجرد
استان همدان	ملایر
استان قزوین	قزوین
استان تهران	قطعه ۴ ساوه
استان قم	دریاچه نمک
استان قم	نیزار - سلفچکان
استان اصفهان	کاشان
استان اصفهان	موته
استان اصفهان	گلپایگان

وضعیت دشت	تعداد	میانگین کسری مخزن سالانه MCM	درصد کسری مخزن نسبت به کل
ممنوعه بحرانی	۵	۱۷۵	۸۳
ممنوعه	۱۰	۳۵	۱۷
محدوده مشترک	تعداد ۱۰ محدوده مطالعاتی		

ماخذ: دفتر مطالعات شرکت آب منطقه ای مرکزی

بررسی عدم تعادل های موجود در نظام فضایی استان مرکزی وضعیت بهره برداری از محدوده های مطالعاتی

مسائل فراروی توسعه استان - آب

• برداشت و استحصال بی رویه آب از منابع آب زیرزمینی

بدلیل اتکاء عمده مصارف استان به منابع آب زیرزمینی و بعضا برداشت بیش از توان و ظرفیت آبخوان و حفاری های غیر مجاز ، تقریبا تمامی آبخوان های استان با کاهش سطح آب و در نهایت کسری مخزن شدید همراه هستند به نحوی که سالانه به طور متوسط بیش از ۲۱۰ میلیون متر مکعب به کسری مخازن دشتهای استان اضافه می گردد و مجموع **کسری مخزن تجمعی** **درازمدت دشتهای استان مرکزی بیش از ۵ میلیارد مترمکعب** می باشد. **از ۱۵ آبخوان آبرفتی استان، ۱۰ آبخوان ممنوعه و ۵ آبخوان ممنوعه بحرانی** میباشد.

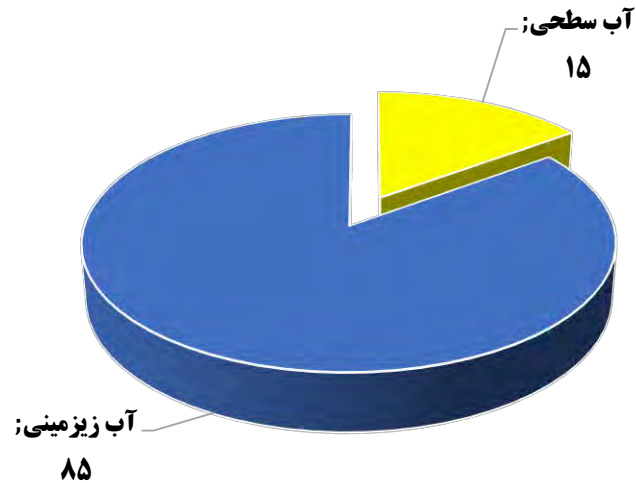
اتکای ۶۳ درصدی تأمین آب شرب شهرها و ۴۷ درصدی روستاهای استان مرکزی و همچنین اتکای ۵۲ درصدی تأمین آب بخش صنعت به ۴ آبخوان آبرفتی بحرانی (ساوه، کمیجان، اراک و زرنند ساوه)

مسائل فراروی توسعه استان - آب

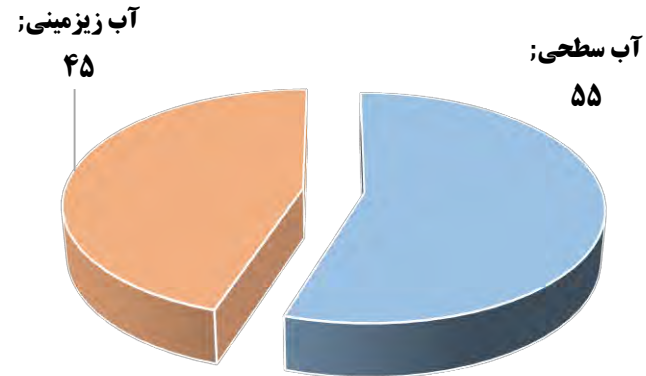
عمده آب مورد نیاز بخش های مختلف از جمله صنعت ، کشاورزی و شرب از منابع آب زیرزمینی

بیش از ۸۶ درصد مصارف از منابع آب زیرزمینی و کمتر از ۱۴ درصد از منابع آب سطحی
۹۳ درصد آب تولیدی استان در بخش کشاورزی، ۴ درصد در بخش شرب و ۳ درصد در سایر موارد مصرف می شود.

استان

کشور

مقایسه مصارف آب زیرزمینی و سطحی در استان و کشور

اثرات بحران کم آبی در استان مرکزی

- اثرات اجتماعی و امنیتی کمبود آب در شهرها و روستاهای استان
- کاهش سرمایه گذاری های اقتصادی
- کاهش امنیت غذایی و افزایش تورم ناشی از کمبود مواد غذایی
- تهدید سلامت جامعه و افزایش هزینه های اقتصادی درمان
- مهاجرت روستاییان به شهرها به دلیل بحران بی آبی، کاهش محصولات تولیدی، کاهش صادرات و نیاز به واردات محصولات کشاورزی
- افزایش تنش های بین شهرستان ها برای تامین آب

مسائل فراروی توسعه استان - آب

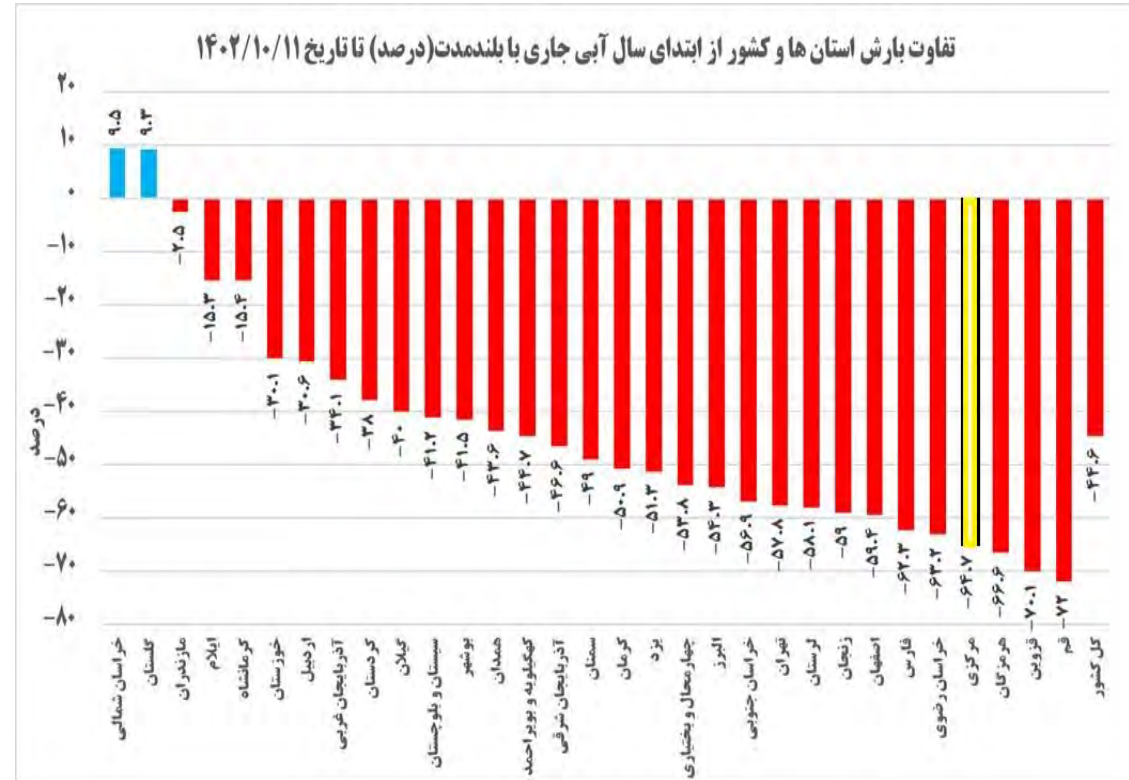
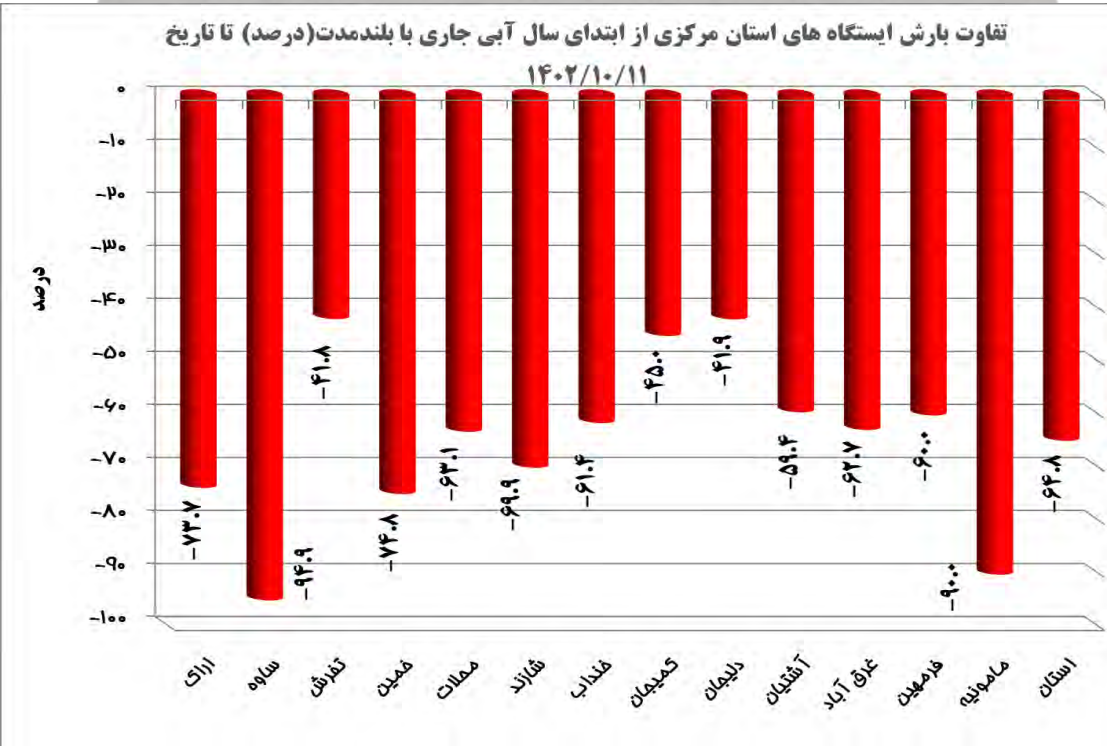

* نامناسب بودن کیفیت آب شرب

در حال حاضر حجم آب سد الغدير

(به عنوان منبع اصلی تامین کننده آب شرب ساوه) تنها ۷ درصد کل سد می باشد.

خط انتقال سد کوچری به ساوه در خوش بینانه ترین حالت در سال ۱۴۰۴ افتتاح خواهد شد.

مسائل فراروی توسعه استان – آب

• آب بدون درآمد

✓ میزان آب بدون درآمد شهری استان: ۲۵ درصد

✓ میزان آب بدون درآمد روستایی: ۲۹ درصد

از دلایل آن: فرسودگی شبکه های آب شهری و روستایی به میزان حدود ۵۰ درصد و عدم تحقق بودجه طبق برنامه برای اصلاح و بازسازی سالیانه شبکه و تاسیسات آبرسانی به خصوص در مناطق شهری و در نتیجه روند کند اصلاح و بازسازی شبکه های توزیع آب شهری و روستایی.

با توجه به حجم بالای اتلاف آب در شبکه های آب شهری و روستایی و از سوی دیگر کمبود منابع آب توجه ویژه اصلاح شبکه های آب ضروری است

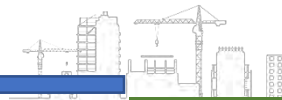
مسائل فراروی توسعه استان – آب

*پوشش ناقص شبکه جمع آوری و تاسیسات فاضلاب

- جمعیت شهری استان تحت پوشش شبکه فاضلاب: ۷۲ درصد

از ۳۴ شهر استان، ۲۵ شهر فاقد شبکه فاضلاب شامل: ۴ مرکز شهرستان کمیجان، خنداب و فرمهین و مامونیه

با توجه به اهمیت بازچرخانی آب تامین اعتبار برای استفاده از پساب ضروری است

آلودگی هوا

۱۸ روز آلاینده با دی اکسید گوگرد

بی سابقه در کشور

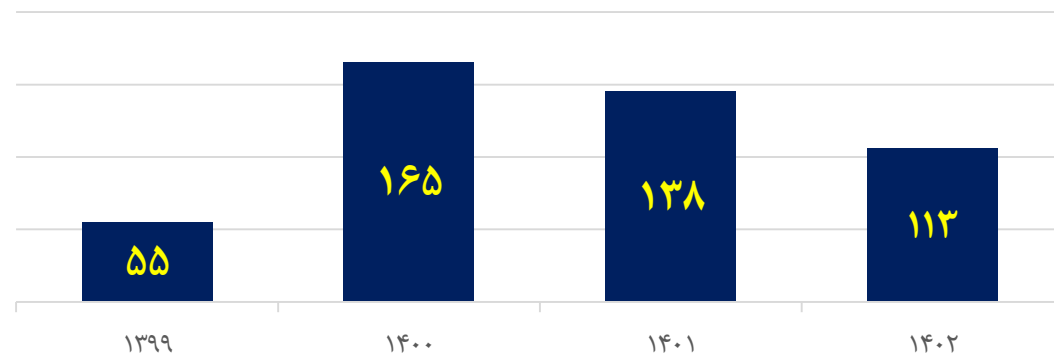
مازوت سوزی

گرد و غبار

صنایع آلاینده

پنجمین شهر
آلوده کشور

تعداد روزهای ناسالم

مسائل فراروی توسعه استان - محیط زیست

• آلودگی آب، هوا و خاک

بر اساس آخرین آمار ثبت شده از روز های آلوده و ناسالم در سال ۱۴۰۱ در استان مرکزی، تعداد این روزها ۱۳۸ روز (معادل ۳۸ درصد سال) بوده است. این شاخص از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا کنون معادل ۱۱۳ روز ثبت شده است.

یکی از تفاوت های عمده آلودگی هوای شهر اراک سطح بالای دی اکسید گوگرد ناشی از موقعیت و توپوگرافی خاص شهر، استقرار صنایع در جهت بادهای تابستانه و زمستانه غالب و ... می باشد. در سال ۱۴۰۲ شهر اراک ۱۸ روز دارای آلاینده دی اکسید گوگرد به عنوان آلاینده مسئول بوده که در کل کشور بی سابقه است.

مسائل فراروی توسعه استان - محیط زیست

• ریزگردها

استان مرکزی در زمره استان های غبار خیز (دارای مناطق با پتاسیل ایجاد گرد و غبار) می باشد. کانون های گرد و غبار در شمال شرق، جنوب شرق و مرکز استان پراکنده هستند. کل سطح کانون های گرد و غبار استان برابر ۱۳۸۳.۰۳۱ هکتار و **با شدت های غبار خیزی کم و متوسط** برآورد شده است که به طور متوسط سالیانه ۳.۳۷۲ تن گردوغبار از این نواحی برخاست نموده و در سطح استان و مناطق همجوار ریزش می نماید. یکی از کانون های ریزگردهای استان، **تالاب میقان اراک** می باشد که در فاصله بسیار نزدیکی از اراک قرار دارد.

• بالا بودن ردپای اکولوژیکی استان مرکزی

شاخص جای پای اکولوژیکی ابزاری برای سنجش پایداری است که میزان اثرات مصرف انسان را بر روی محیط زیست ارزیابی می کند. استان مرکزی بر اساس این شاخص، در مجموع با ۲.۳۱۶ **در رتبه سوم کشور**، قرار دارد.

مسائل فراروی توسعه استان - محیط زیست

مازوت سوزی نیروگاه شازند؛ تهدید سلامت و جان مردم...

مسائل فراروی توسعه استان - محیط زیست

تغییرات تالاب میقان در زمان

زمستان ۱۳۷۰ با ۸۰ درصد آبگیری

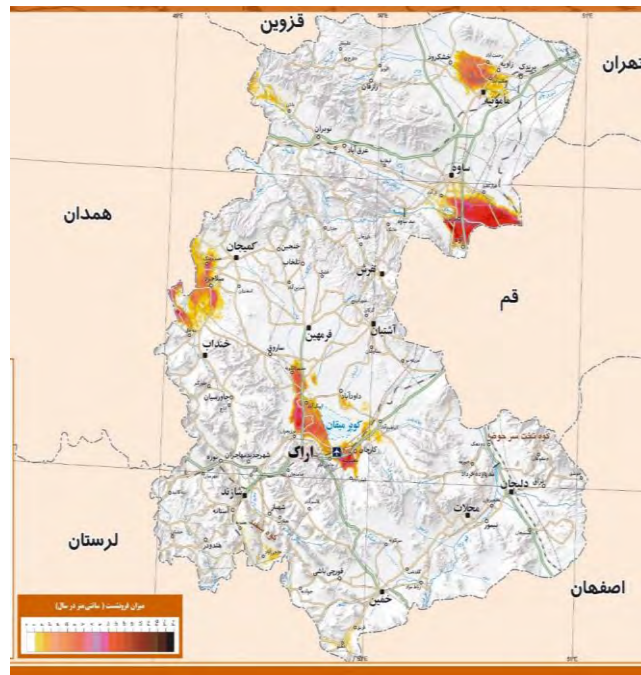
زمستان ۱۴۰۰ با ۱۰ درصد آبگیری از منبع پساب شهر اراک

مسائل فراروی توسعه استان - محیط زیست

• فرونشست زمین

کاهش سطح سفره های آب زیرزمینی در سطح استان باعث ایجاد مشکلاتی از قبیل نشست سطح زمین شده است، کما اینکه در مناطقی از **آبخوان دشت اراک، ساوه، زرندیه، کمیجان** نیز مواردی از نشست زمین گزارش گردیده است. (بر اساس مطالعات سازمان نقشه برداری کشور)

مسائل فراروی توسعه استان — حمل و نقل

• ضعف پیوندهای ارتباطی درون و برون استانی

استان مرکزی به دلیل قرار گیری در مسیر شاهراه های ارتباطی شمال به جنوب و غرب به شرق کشور، وجود آزادراه ها و بزرگراه های عمده، دارا بودن ۳ درصد سهم شبکه راه های کشور، رتبه چهارم نرخ تردد ساعتی شبکه راه های کشور، سهم ۲۵ درصدی از تردد ماشین های سنگین در کشور، تولیدات سنگین صنعتی و ارسال آن ها به نقاط مختلف کشور با نرخ فزاینده تلفات و صدمات روبرو می باشد.

➤ بالا بودن نسبت تعداد فوت شدگان تصادفات به کل جمعیت: رتبه ۱ کشور

➤ بالا بودن نسبت تعداد تصادفات کل وسایل نقلیه به کل جمعیت: رتبه ۱ کشور

➤ پایین بودن سهم از راه های شریانی بهسازی شده در بین استان ها: رتبه ۲۳ کشور

مسائل فراروی توسعه استان — اجتماعی و فرهنگی

شاخص‌های منفی جمعیتی استان مرکزی

- استان مرکزی یکی از کمترین میزان رشد جمعیت در کشور مابین سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۵ را در اختیار دارد، بطوری که با نرخ رشد ۰.۲۲ درصد فاصله بسیار زیادی با میانگین ۱.۲۴ درصد کشور داراست و از لحاظ کمترین میزان رشد جمعیت، در بین استان‌های کشور در رتبه ۵

- پایین بودن میزان باروری: رتبه ۲۷ کشور

- بالا بودن سهم نسبی کهنسالان ۶۵ ساله و بیشتر در جمعیت استان: رتبه ۳ کشور

مسائل فراروی توسعه استان — اجتماعی و فرهنگی

➤ حضور اتباع غیر مجاز ثبت نشده در استان: حدود ۵ درصد جمعیت استان را اتباع غیر مجاز تشکیل می دهند.

➤ شهرستان های ساوه، دلیجان و اراک چندین برابر افراد مجاز و ثبت شده، اتباع غیرمجاز

در سرانه های تخصیصی به استان مانند آرد لحاظ نمی گردند، در بخش مسکن، درمان و آموزش نیز هزینه های گزافی به استان تحمیل میشود و این در حالی است که در سرانه های استان لحاظ نمی شود.

➤ وجود سکونتگاه های کمتر توسعه یافته به رغم توانمندی های طبیعی و جمعیت روستایی بالا کیفیت شهری نامناسب و فرسوده بودن بخش قابل توجهی از بافت کالبدی شهرهای بزرگ استان:

➤ حدود ۲۱ درصد از جمعیت استان در ۴۳ محله کمتر برخوردار

(ساوه: ۲۱ محله، اراک: ۱۱ محله، خمین: ۵ محله، دلیجان: ۳ محله، آشتیان، شازند و محلات هر کدام ۱ محله)

➤ گسترش حاشیه نشینی و سکونتگاه های غیررسمی و توسعه شهرها با کالبد نامناسب از نظر ایمنی و افزایش ریسک آسیب پذیری

مسائل فراروی توسعه استان — اجتماعی و فرهنگی

• شاخص های بهداشت و درمان استان

استان مرکزی به لحاظ موقعیت جغرافیایی، موقعیت اقتصادی و صنعتی بودن نیاز به مراکز تخصصی و فوق تخصصی و امکانات مجهز و مدرن در خصوص فوریت های پزشکی، اورژانس (به دلیل قرار گیری در مسیر شاهراه های ارتباطی کشور و آمار بالای تصادفات جاده ای)، مراکز فوق تخصصی برای درمان بیماری های خاص (به دلیل آمار بالای آن در استان، مراجعه بیماران از استان های همجوار) همانند بیماری های تنفسی و سرطان دارد

اولویت تکمیل و بهره برداری از پروژه های شاخص بهداشت و درمان مانند:

بیمارستان ولی عصر (عج) اراک، بیمارستان جایگزین امام خمینی (ره) خمین، بیمارستان آیت اله خوانساری اراک، بیمارستان ۹۶ تختخوابی تخصصی زنان و زایمان اراک، اورژانس پرتوی و سوانح سوختگی شهر اراک، فاز اول (۱۲۵ تختخوابی) بیمارستان مدرس ساوه

مسائل فراروی توسعه استان - اقتصادی

• ضعف حمایت سیستم بانکی از اهداف توسعه ای استان

در حالی که استان مرکزی ۲.۱۲ درصد از ارزش افزوده کشور را داراست، **تنها ۱ درصد از تسهیلات کشور** را به خود اختصاص داده است و این شاخص برای استان تهران به ۵۹ درصد می رسد، این امر سبب ناترازی مالی در استان ها گردیده است.

• پایین بودن ضریب نفوذ بیمه در استان

ضریب نفوذ بیمه استان ۱.۹ و رتبه ۲۷ در بین استانهای کشور است، در حالی که استان از نظر ارزش افزوده رتبه ۱۵ را دارد.

مسائل فراروی توسعه استان - اقتصادی

• کمبود زمین و زیرساخت صنعتی در مرکز استان و برخی شهرستان های دیگر استان

علی رغم وجود شهرک ها و نواحی صنعتی متعدد در استان (۹۸۰۸ هکتار) در برخی شهرستان های استان مانند اراک و زرنديه با محدودیت زمین و زیرساخت های صنعتی مواجه می باشد که این امر منجر به فرار سرمایه به ویژه در شهر اراک شده است

• کمبود انبارهای عمومی، تخصصی و چند منظوره، سردخانه ها در استان

در مجموع کل ظرفیت انواع انبارها، سیلوها، انبارهای تخصصی و چند منظوره استان ۵۹۸ هزار تن می باشد، انبارهای استان تنها ۲۶ درصد ظرفیت تولیدات کشاورزی استان و سردخانه ها، تنها ۷ درصد محصولات استان را پوشش می دهد. از سوی دیگر انبارهای تحت پوشش تعاون روستایی عمدتاً فرسوده و فاقد انشعابات آب و برق می باشند.

مسائل فراروی توسعه استان - اقتصادی

➤ ضعف توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی

ظرفیت اسمی جذب ماده خام در استان مرکزی ۴.۲ میلیون تن است که تنها ۵۰ درصد این میزان جذب می شود. جهت ایجاد فعالیت در واحدهای دارای پروانه بهره برداری دارای تولید کمتر از ظرفیت، واحدهای نیمه کاره حدود ۲۰۰۸ میلیارد تومان سرمایه گذاری اعم از ثابت و در گردش مورد نیاز است. شهرستان های خنداب و کمیجان با تولید ۱۸۳۸۹۳ تن محصولات باغی که ۱۰۵۲۷۵ تن از آن محصول انگور می باشد، نیاز مبرم به کارخانه های فرآوری این نوع محصولات را دارند.

• کمبود صنایع فرآوری و تبدیل مواد معدنی با ارزش افزوده بالاتر

با وجود دارا بودن ۵۹۲ معدن و استخراج سالانه ۲۶ میلیون تن ماده معدنی، با تعداد ۴۷۶۳ نفر شاغل، میزان ذخیره قطعی ۱۳۴۰ میلیون تن و با میزان سرمایه گذاری معادل ۷۲۷۶ میلیارد ریال، کمبود صنایع فرآوری معدنی در استان احساس می گردد.

مسائل فراروی توسعه استان - اقتصادی

➤ کمبود مواد اولیه و نقدینگی برای تولید برخی کالاهای صنعتی و کشاورزی

علی رغم ایجاد صنایع و واحدهای دامداری و مرغداری متعدد در استان به دلیل کمبود مواد اولیه نظیر نهاده های دامی و مواد اولیه پتروشیمی و موادی که در بورس ارایه میشود منجر به مشکلاتی برای واحدهای کوچک و متوسط شده است

➤ بالا بودن هزینه های تولید و غیر رقابتی بودن بخش مهمی از تولیدات صنعتی استان به دلیل عدم بازسازی و نوسازی صنایع استان در سال های قبل

مسائل فراروی توسعه استان نهادی و ساختاری

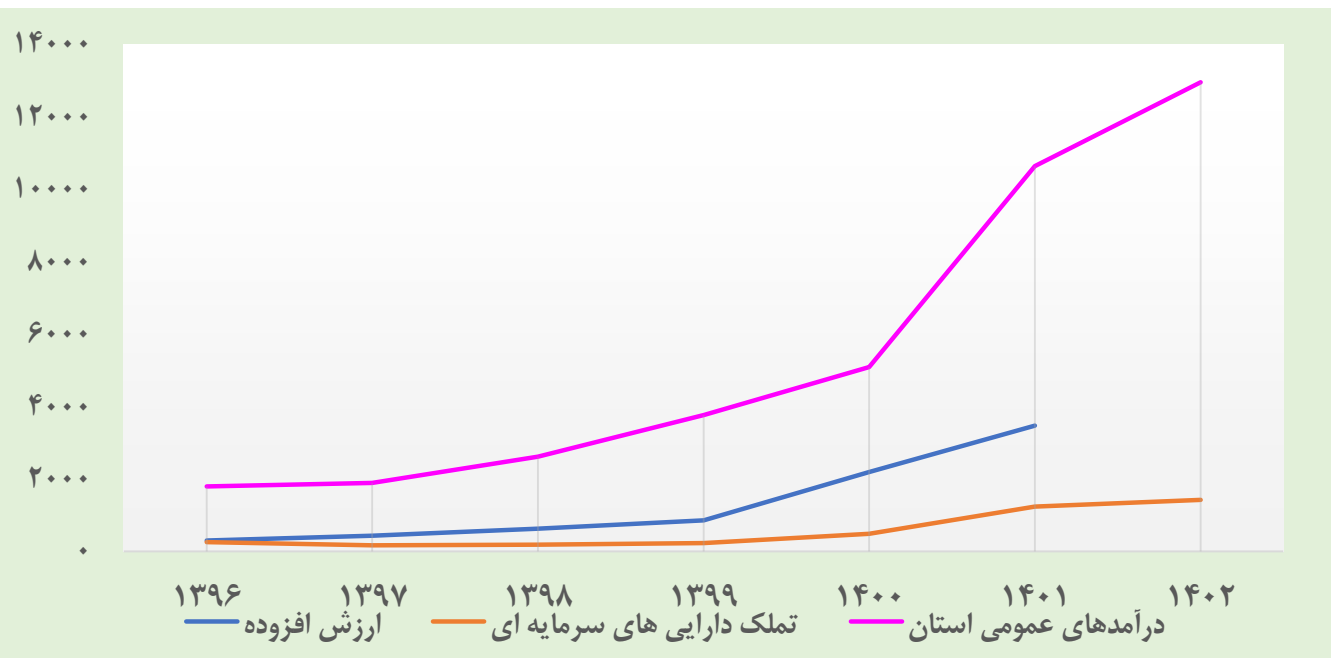
• عدم ساماندهی مسئولیت های اجتماعی شرکت های دولتی و موسسات نیمه دولتی

شرکت های متعدد دولتی و بخش عمومی غیر دولتی در استان فعالیت می کنند، منابع حاصل از مسئولیت اجتماعی در زمینه های مختلف از جمله: کاهش آلودگی، انتخاب مواد سازگار با محیط زیست، محدود کردن انتشار گاز و بازیافت زباله، امداد رسانی در بلایا، رفاه اجتماعی، کمک به خیریه ها، کمک به توسعه منطقه، توسعه پایدار و کمک به رضایتمندی جوامع متأثر از فعالیت های شرکت ها می تواند رهگشای مسائل اساسی استان گردد.

• عدم مدیریت یکپارچه منابع

مالیات بر ارزش افزوده

اعتبارات ملی و استانی

مسائل فراروی توسعه استان نهادی و ساختاری

- عدم هماهنگی اقدامات نهادهای عمومی با شورای برنامه ریزی و توسعه استان
- عدم تناسب اختیارات استان با شرح وظایف شورای برنامه ریزی و توسعه استان
(ماده ۳۱ قانون احکام دائمی (رویکرد تمرکزگرایی در سال های گذشته))
- عدم تفکیک وظایف ملی و استانی
- ناهماهنگی بین دستگاه های اجرایی در اجرای اهداف توسعه ای (تعارض و تداخل
بخشنامه ها و دستورالعمل ها)

آمایش استان مرکزی

آمایش سرزمین استان مرکزی در یک نگاه

نقش های استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

دارای جایگاه ویژه تولیدی و صادراتی در برخی محصولات کشاورزی

انرژی

مرکز مبادلات انرژی کشور و قطب تولید انرژی های پاک (خورشیدی، زمین گرمایی)

گردشگری

جاذب گردشگر در مناطق دارای تناسیل (عبوری، تاریخی-فرهنگی، طبیعی، صنعتی، ورزشی، تفریحی و...)

خدمات برتر

قطب پژوهشهای صنعتی و کشاورزی در محصولاتی نظیر اقل، پسته، لوبیا، گل و گیاه و پژوهشهای هسته ای در زمینه های کشاورزی و پزشکی

معادن

قطب فعالیتهای معدنی دارای ارزش افزوده و مدرن به ویژه در حوزه سنگهای تزئینی و سولفات سدیم با رعایت ملاحظات زیست محیطی

صنعت

قطب ملی و فراملی فعالیتهای صنعتی (در حوزه های تجهیزات و ماشین آلات و نیروگاهی، صنایع غذایی، تجهیزات پزشکی، پتروشیمی، شیمیایی، پالایشگاهی و صنایع تبدیلی کشاورزی) و خدمات فنی و مهندسی در حوزه صنعت

۷۹/۱۵ درصد
از مساحت کشور

تراکم ۴۹/۰۸ نفر
در کیلومتر مربع

۱/۷۹ درصد
از جمعیت کشور

۱/۸۶ درصد
از جمعیت شهری کشور

۱/۵۹ درصد
از جمعیت روستایی کشور

ضریب شهرنشینی
۷۶/۹۳ درصد

نسبت جوانی جمعیت استان
(سهم جمعیت زیر ۱۵ سال)
۲۱/۸ درصد ، رتبه ۲۴ کشور

نرخ بیکاری : ۷/۸ درصد
بار تکفل : ۲/۴۲ نفر
نرخ مشارکت اقتصادی
۳۶/۶ درصد

نرخ باسوادی
۸۷ درصد

محصول ناخالص داخلی
(به قیمت بازار)
۶۹۲ هزار میلیارد ریال
رتبه ۱۳ کشور

شاخص های اقتصادی و اجتماعی استان

اهداف بنیادین استان

مدیریت و حفاظت از
منابع اکولوژیک استان

خلق ثروت و توسعه اقتصادی استان

ارتقا هویت
مکانی - منطقه ای استان

افزایش توان نگهداشت
نخبگان استان

توسعه اجتماعی و انسانی

تقویت پیوندهای درونی
و بیرونی استان

ارتقاء سطح امنیت استان از طریق
بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی،
پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
در برنامه های توسعه ای استان

نقش های استان در تقسیم کار منطقه ای

قطب آموزش عالی با رویکرد فنی و مهندسی

مرکز لجستیک حمل و نقل منطقه

مرکز مدیریت بحران در منطقه ی غرب کشور
(استانهای لرستان، کرمانشاه، ایلام)

مرکز ارائه دهنده خدمات به سالمندان
(دهکده سلامت)

مرکز استان به عنوان ارائه دهنده خدمات برتر،
هم سطح با سایر کلاشهرهای کشور

قطب آموزش های مهارتی و جوار کارگاهی
مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان

قطب خدمات ویژه پزشکی در زمینه ی بیماری های
سرطان، ناباروری و ... گردشگری سلامت
(آبگرم محلات) در منطقه غرب کشور

وضع موجود

چشم انداز آمایشی استان مرکزی در افق ۱۴۱۴

جامعه ای توسعه یافته ، برخوردار از هویت ویژه مکانی - منطقه ای ، جذب کننده طبقه خلاق و جامعه نخبگان ،
خلق کننده ثروت بر پایه مدیریت زیست بومی و فناوری پیشرفته، دارای توسعه متوازن فضایی و پیوندهای قدرتمند
چند سویه درونی و بیرونی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل می باشد.

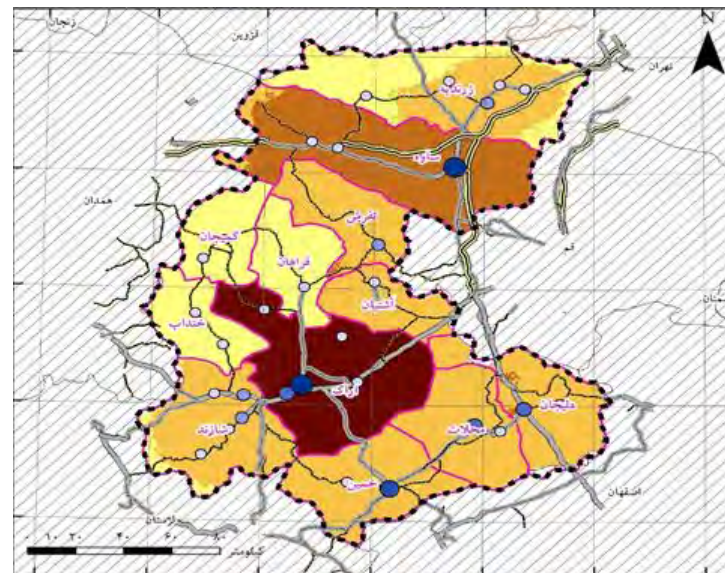
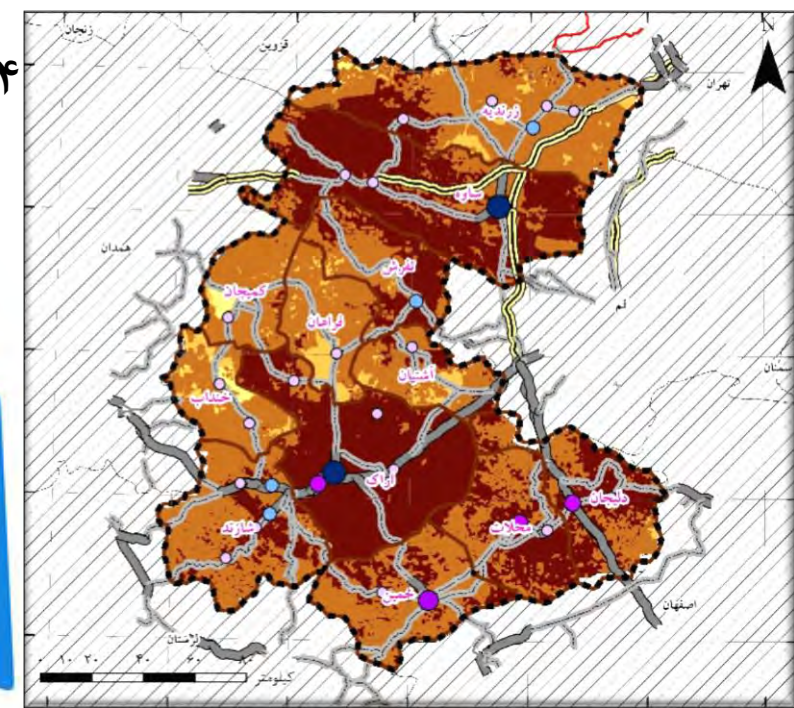

وضع مطلوب
افق ۱۴۱۴

چشم‌انداز آمایشی استان مرکزی در افق ۱۴۱۴:

جامعه‌ای توسعه‌یافته، برخوردار از هویت ویژه مکانی-منطقه‌ای، جذب‌کننده طبقه خلاق و جامعه نخبگان، خلق‌کننده ثروت بر پایه **مدیریت زیست بومی و فناوری پیشرفته**، دارای **توسعه متوازن فضایی** و پیوندهای قدرتمند چند سویه درونی و بیرونی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل می‌باشد.

۱۴۱۴

اهداف بنیادین استان

مدیریت و حفاظت از منابع اکولوژیک استان

خلق ثروت و توسعه اقتصادی استان

ارتقا هویت مکانی-منطقه ای استان

افزایش توان نگهداشت نخبگان استان

توسعه اجتماعی و انسانی

تقویت پیوندهای درونی و بیرونی استان

ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی،
پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

نقش استان در تقسیم کار ملی

مقیاس عملکرد نقش	وظایف تخصصی در نقش	زمینه و نقش
ملی و فراملی	قطب ملی و فراملی فعالیتهای صنعتی (در حوزه های تجهیزات و ماشین آلات و نیروگاهی، صنایع غذایی، تجهیزات پزشکی، پتروشیمی، شیمیایی، پالایشگاهی و صنایع تبدیلی کشاورزی) و خدمات فنی و مهندسی در حوزه صنعت	صنعت
ملی و فراملی	قطب فعالیتهای معدنی دارای ارزش افزوده و مدرن به ویژه در حوزه سنگهای تزئینی و سولفات سدیم با رعایت ملاحظات زیست محیطی	معدن
ملی و فراملی	دارای جایگاه ویژه تولیدی و صادراتی در برخی محصولات کشاورزی	کشاورزی
ملی	مرکز مبادلات انرژی کشور و قطب تولید انرژی های پاک (خورشیدی، زمین گرمایی)	انرژی
ملی	جاذب گردشگر در مناطق دارای پتانسیل (عبوری، تاریخی-فرهنگی، طبیعی، صنعتی، ورزشی، تفریحی و...)	گردشگری
ملی	قطب پژوهشهای صنعتی و کشاورزی در محصولاتی نظیر انار، پسته، لوبیا، گل و گیاه و پژوهشهای هسته ای در زمینه های کشاورزی و پزشکی	خدمات برتر

نقش استان در تقسیم کار منطقه ای

مقیاس عملکرد نقش	وظایف تخصصی در نقش	زمینه و نقش
منطقه ای و فرا منطقه ای	قطب خدمات ویژه پزشکی در زمینه های بیماری های سرطان، ناباروری و ... گردشگری سلامت (آبگرم محلات) در منطقه غرب کشور	<p>خدمات برتر (پزشکی، آموزشی، بازرگانی و ...)</p>
در منطقه غرب کشور(استان های لرستان، کرمانشاه، ایلام)	مرکز مدیریت بحران	
منطقه ای و فرا منطقه ای	قطب آموزش عالی با رویکرد فنی و مهندسی	
منطقه ای و فرا منطقه ای	قطب آموزش های مهارتی و جوار کارگاهی مبتنی بر صنایع دارای مزیت استان	
منطقه ای و فرا منطقه ای	مرکز ارائه دهنده خدمات به سالمندان(دهکده سلامت)	
مرکز استان به عنوان ارائه دهنده خدمات برتر، هم سطح با سایر کلانشهرهای کشور	مرکز استان به عنوان ارائه دهنده خدمات برتر، هم سطح با سایر کلانشهرهای کشور	
منطقه ای	مرکز لجستیک حمل و نقل منطقه	

راهکارهای رفع مسایل
با رویکرد آمایش استان

راهکارهای رفع مسائل استان-محیط زیست، منابع طبیعی و آلودگی هوا

❖ محیط زیست و منابع طبیعی

- حفظ و احیا منابع طبیعی استان از طریق بیابان زدایی و تثبیت شن‌های روان، حفاظت و حراست از جنگل‌ها و مراتع، اجرای طرح ترسیب کربن و عملیات آبخیزداری و آبخوان داری بهبود شرایط زیست‌بوم‌های خسارت‌دیده و دچار بحران استان، حفظ تنوع زیستی و بهبود شرایط زیست‌بوم‌های ارزشمند بحرانی و حساس، آموزش و فرهنگ سازی و گسترش سازمان‌های مردم نهاد مرتبط
- توسعه فناوری‌های سبز، ارتقای بهره‌وری سبز، گسترش اقتصاد سبز و کارآفرینی سبز به منظور کاهش سطح آلودگی در استان و حمایت از انرژی‌های نو و تجدید پذیر و اتخاذ سیاست‌های تشویقی و تنبیهی در جهت کاهش آلاینده‌ها
- عملیاتی نمودن برنامه مدیریت جامع پسماند خانگی، بیمارستان و صنعتی با تأکید بر ایجاد واحدهای بازیافت
- اضافه شدن استان مرکزی به ردیف‌های بودجه برای اجرای طرح کاهش آلودگی کلانشهر اراک

راهکارهای رفع مسائل استان-محیط زیست، منابع طبیعی و آلودگی هوا

❖ محیط زیست و منابع طبیعی

➤ استفاده از تسهیلات صندوق ملی محیط زیست در نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی توسط شهرداری

➤ تأمین کامل سوخت گاز جهت نیروگاه حرارتی شازند در کل ایام سال

➤ راه اندازی کنار گذر شمالی و ممنوعیت تردد خودروهای سنگین از داخل شهر اراک

➤ اجرایی شدن راهکارهای ۳۹ گانه (بر اساس نتایج پژوهش انجام شده و مصوبات کارگروه کاهش آلودگی استان مرکزی)

راهکارهای رفع مسائل استان – آب

اقدامات بلند مدت

- توسعه ، توازن و تعادل در منابع آب زیر زمینی از طریق اجرای طرح های تعادل بخشی آب های زیرزمینی
- بهسازی و مرمت، احیاء و لایروبی و تغذیه مصنوعی قنوات در فصول غیر زراعی
- تامین آب مطمئن و پایدار جهت فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی در استان
- اصلاح الگوی مصرف آب در بخشهای اقتصادی با تاکید بر بخش کشاورزی از طریق تخصیص آب مطابق طرح الگوی کشت برای تمامی نقاط استان مرکزی، نصب کنتور هوشمند و حجمی آب و ...
- ارتقاء فرهنگ و دانش عمومی در جهت بهینه نمودن الگوی مصرف و حمایت از تشکیل تشکلهای مردم نهاد مرتبط با بخش آب

راهکارهای رفع مسائل استان – آب

➤ اقدامات کوتاه مدت

- تسریع در اجرای پروژه **انتقال آب از کوچری** به ساوه و روستاهای مسیر
- اختصاص اعتبار مناسب برای استفاده از **پساب تصفیه خانه های تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب**
- اختصاص اعتبار مناسب برای **اصلاح شبکه های آب**
- در نظر گرفتن مشوق های لازم برای **نصب کنتورهای هوشمند** توسط کشاورزان
- تدوین مشوق ها، الزامات قانونی و هماهنگی بین بخشی برای **اجرای الگوی کشت**
- حمایت از اجرای **سیستمهای نوین آبیاری**
- حمایت از **افزایش سطح گلخانه ها**
- بهره مندی صنایع تبدیلی و زیربخش های کشاورزی، دامپروری از **تخصیص آب** توسط آب منطقه ای

راهکارهای رفع مسائل استان - حمل و نقل

➤ افزایش سهم ناوگان حمل و نقل ریلی و هوایی در حمل بار و مسافر استان از طریق

اصلاح و اضافه شدن طرح راه آهن سریع السیر قم - اراک و مطالعه و اجرای قطار شهری مهاجران و شهر امیرکبیر

➤ تقویت شبکه ارتباطی استان با تاکید بر شبکه درونی استان از طریق

تسریع در پروژه های راه های ارتباطی بین شهرستان و برون شهرستان

➤ افزایش کیفیت و ارتقاء استاندارد محورهای ارتباطی از طریق اصلاح و حذف نقاط حادثه خیز استان، راه اندازی

سیستم کنترل هوشمند حمل و نقل جاده ای و ریلی، بهبود علائم ایمنی و ترافیکی در شبکه راه های ترانزیتی به

منظور ارتقا ایمنی محورهای مواصلاتی، حفظ و نگهداری راه های موجود استان

➤ افزایش کمی و کیفی خدمات پیشرفته در محورهای مواصلاتی استان از طریق

افزایش سهم اعتباری استان مرکزی از محل اعتبارات طرح های مشترک حمل و نقل به منظور حفظ تناسب پیشرفت

فیزیکی پروژه های استان با استان های همجوار

راهکارهای رفع مسائل استان - اقتصادی

صنعت و معدن

- برنسازی و ایجاد خوشه های صنعتی و تکمیل زنجیره های تولید در صنایع ریلی و حمل و نقل، آلومینیوم و پتروشیمی، ساخت تجهیزات نفت و گاز و نیروگاهی، صنایع غذایی و پوشاک، دارویی و بهداشتی با رویکرد صادرات و حضور در بازارهای بین المللی
- افزایش بهره وری عوامل تولید در بخش صنعت از طریق بازسازی و نوسازی صنایع استان، استاندارد سازی فرایند انجام کار و محصولات، تقویت آموزشهای مهارتی، استقرار صنایع کم آب بر و فناوریهای بالا (High Tec)
- بهره برداری بهینه از معادن غیرفلزی استان از طریق استاندارد سازی تولیدات، رقابتی نمودن، فراوری محصولات و تولید محصولات جدید از ضایعات مانند کاغذهای سنگی و ... به منظور حضور در بازارهای بین المللی
- الزام واحدهای تولیدی برای **انتقال حساب های بانکی** به محل استقرار کارخانه
- فعال کردن **اقتصاد دریامحور در استان**

راهکارهای رفع مسائل استان – اقتصادی

صنعت و معدن

- اجرای کامل ماده ۵۴ احکام دائمی برنامه های توسعه و ماده ۸۱ قانون الحاق ۲ (تامین آب، برق و گاز حداقل تا ورودی شهرک ها و نواحی صنعتی توسط دستگاه های خدمات رسان با استفاده از بودجه داخلی دستگاه ها)
- اعمال اولویت قانونی در تخصیص پساب تصفیه خانه ها و تامین اعتبارات دولتی جهت اجرای پروژه های خط انتقال پساب
- افزایش سهم اعتبارات سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی در برنامه احداث تصفیه خانه های فاضلاب در شهرک ها و نواحی صنعتی با تاکید بر استفاده از بازچرخانی آب
- تامین هزینه های زیر ساخت های (آب ، برق، گاز، راه دسترسی و ...) طرح های کشاورزی خارج شهرک صنعتی (مرکز تولید)

راهکارهای رفع مسائل استان - اقتصادی

❖ کشاورزی

➤ تجاری سازی و استاندارد سازی و رقابتی نمودن محصولات در بازارهای هدف

➤ حمایت از ایجاد صنایع تبدیلی، فرآوری و تکمیل زنجیره های تولید محصولات کشاورزی دارای مزیت استان

➤ افزایش بهره وری از طریق ارتقاء سطح مکانیزاسیون ، دانش بنیان ساختن و توانمندسازی منابع انسانی و نوسازی ساختار

تحقیق، آموزش و ترویج در بخش کشاورزی، حمایت هدفمند از توسعه کشت های گلخانه ای، هیدروپونیک و کم آب بر و افزایش

بهره وری آب بخش کشاورزی و **اصلاح الگوی کشت** و ساماندهی اراضی کشاورزی

➤ رفع موانع احداث واحدهای تولیدی در قطب های تولید مواد اولیه (ایجاد مناطق ویژه **صنایع تبدیلی** و تکمیلی غذایی و شهرک های

صنعتی) به خصوص در شهرستان های **خنداب، کميجان، شازند و اراک**

➤ تکمیل زیرساختهای پایانه های صادراتی **پسته زرنديه و انار ساوه** و **مجموعه نمایشگاه دائمی گل و گیاه محلات**

راهکارهای رفع مسائل استان - اقتصادی

❖ خدمات بازرگانی

➤ ایجاد مراکز لجستیک صادرات و واردات در منطقه میانی و شمالی استان

➤ اجرا و بهره برداری از **دهکده لجستیک اراک**

➤ تقویت خدمات پشتیبان تولید و مدیریت زنجیره تامین در بخش های اقتصادی از طریق بازاریابی بین المللی و

تجارت الکترونی، ارتقا پایانه های صادراتی محصولات صنعتی و کشاورزی (انار، پسته و ...)، احداث انبارهای

عمومی، تخصصی و چند منظوره، سردخانه ها، تقویت و توسعه گمرکات استان

راهکارهای رفع مسائل استان – اقتصادی

❖ گردشگری

- ایجاد زیرساختهای موردنیاز در محورهای گردشگری استان و استانهای همجوار
- ایجاد زیرساختهای لازم جهت تقویت گردشگری سلامت با محوریت آب گرم محلات، بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی استان، دهکده سلامت در شهر تفرش و تکمیل زیر ساختهای سرزمین ایرانیان در زرنديه
- استفاده از پتانسیل گردشگر عبوری و افزایش زمان ماندگاری آنها در استان
- حمایت از طرحهای توسعه و ایجاد امکانات گردشگری روستایی (روستاهای هدف گردشگری)، جاذبههای طبیعی و بومگردی استان
- شناسایی، مدیریت و توسعه رویدادها و جشنوارهها و توسعه بازارچه های محصولات صنایع دستی و سوغاتی های استان با تاکید بر برند سازی سوغاتی ها و صنایع دستی به ویژه فرش ساروق و جیریا، شیره انگور، فتیر اراک و ...
- مرمت اضطراری و احیاء بافتهای تاریخی استان
- ایجاد تمهیدات لازم جهت جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در فعالیتهای گردشگری استان
- حمایت از محصولات مزیت دار مانند فرش، کشمش، صنایع ریلی و پسته در بازارهای هدف
- ایجاد جاذبههای جدید و زیرساختهای مناسب سرمایه گذاری در بخش خدمات در استانهای همجوار

شکل بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم انداز توسعه استان)

عبوری	تاریخی و مذهبی	سلامت	صنعتی	طبیعی و بومگردی	گری دور گردشگری اراک، شازند، خمین، گلپایگان، خوانسار، چادگان، اصفهان	گری دور گردشگری خمین، محلات، دلیران، نراق، مشهد اردهال، نیاسر، کاشان، ایبانه	مناطق مستعد توسعه گردشگری
اراک	اراک	محلات	اراک	تمامی شهرستان های استان	اراک	خمین	
	خمین		ساوه		شازند	محلات	
	ساوه	تفرش	زرنديه		خمین	دلیران	
	فراهان						
تفرش							

راهکارهای رفع مسائل استان-انرژی

- تقویت کمی و کیفی زیرساختهای لازم انرژی متناسب با فعالیتهای اقتصادی و توزیع جمعیت در پهنه استان
- ایفای نقش محوری استان و احراز جایگاه مرکزی در مبادلات و ترانزیت انرژی منطقه
- افزایش سهم انرژی های تجدید پذیر در سبد انرژی مصرفی با تاکید بر استفاده از ظرفیت های استان در تولید انرژی خورشیدی و زمین گرمایی
- کاهش ضایعات و تلفات در بخش تولید، انتقال و توزیع انرژی تا سطح استانداردهای ملی
- ارتقاء فرهنگ مصرف بهینه انرژی از طرق مختلف
- **احداث نیروگاه برق اختصاصی** برای صنایع بزرگ به ویژه صنایع انرژی بر مانند ایرالکو

راهکارهای رفع مسائل استان-اجتماعی

❖ بهداشت و درمان

➤ تبدیل شهر اراک به عنوان قطب درمانی غرب کشور از طریق ساماندهی و تقویت بیمارستان های تخصصی موجود شامل:

تکمیل و راه اندازی بیمارستان ولیعصر اراک، تسریع در توسعه و تکمیل بیمارستان آیت ا... خوانساری (بیماران خاص)، تسریع در احداث بیمارستان سوانح و سوختگی، تسریع در ساخت بیمارستان دوستدار مادر، ترغیب بخش خصوصی جهت سرمایه گذاری در بخش های فوق تخصصی و خدمات برتر بهداشت و درمان

راهکارهای رفع مسائل استان-اجتماعی

❖ آموزش، پژوهش و فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ارتقا سطح کمی و کیفی دانشگاههای استان متناسب با فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی استان
- تقویت مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده ها متناسب با فعالیتهای اقتصادی استان نظیر مراکز تحقیقات سرطان، تحقیقات صنعتی، گل و گیاه، پسته و انار و...
- ارتقا کیفی و تجهیز مراکز فنی حرفه ای تخصصی متناسب با نیازهای بازار کار استان
- بازسازی، مقاوم سازی و تجهیز مدارس به امکانات مدرن آموزشی و پرورشی نظیر آزمایشگاه ها، کتابخانه، سالن های ورزشی با رویکرد توسعه مدارس مهارتی و خلاقیت گرا در استان
- ساماندهی واحدهای دانشگاهی غیر توانمند و بازنگری رشته های تحصیلی موجود متناسب با نیازهای بازار کار استان
- حمایت از صنایع استان به منظور تجهیز و به روز کردن سیستم های سخت افزاری و نرم افزاری برای ایجاد ارتباط با بازارها جهانی و رقابتی نمودن آنها
- ایجاد و گسترش واحدهای تحقیق و توسعه صنایع استان
- ایجاد، ارتقا و افزایش کیفیت شبکه فن بازار استان، قطبهای فناوری با تأکید بر نقش پارکهای فناوری و دانشگاههای برتر استان

راهکارهای رفع مسائل استان-نگهداشت نخبگان استان

- برقراری فوق‌العاده بدی آب و هوا در احکام حقوقی کارکنان دولت شاغل در اراک
 - اختصاص اولویت استخدامی به نخبگان استان
 - اولویت اختصاص پست‌های مدیریتی به نخبگان استان
 - اولویت تخصیص امتیازات پرسنلی به نخبگان استان
 - رسیدگی به عمران شهری شهر اراک برای جذب نخبگان فنی و اقتصادی استان

سپاسی